ECUMENISMUL ÎNCOTRO?
O nouă viziune ortodoxă asupra ecumenismului sincretist

Ieromonah Agapit Popovici

ECUMENISMUL ÎNCOTRO?

O nouă viziune ortodoxă asupra ecumenismului sincretist

2003

Coperta I : sigla Consiliului Ecumenic al Bisericilor.

Coperta IV : Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, ocrotitoarea tuturor dreptmăritorilor creştini.

Cuvânt înainte

SCRIEM această carte din dragoste pentru Adevărul veşnic, Hristos Iisus, Dumnezeu – Omul şi Biserica Sa.

Hristos ne-a îndemnat la pace, iertare şi răbdare, ne-a învăţat să mărturisim adevărul. Dumnezeu este al orânduielii şi al păcii, nicidecum al neorânduielii, al tulburărilor sau răzvrătirilor. În pace şi linişte ne-a învăţat să mărturisim Adevărul, iar adevărul ne va face liberi.

Dacă Îl iubim pe Hristos, atunci să mărturisim adevărul: să urmăm exemplul sfinţilor, care nu s-au temut nici de sărăcie, nici de ocări, de judecăţi şi nici măcar de moarte.

Să mărturisim adevărul şi să-l transmitem curat din generaţie în generaţie până la sfârşitul veacurilor.

* * *

Lucrarea de faţă îşi propune o prezentare a ereziei ecumeniste[1] şi al pericolului ce-l reprezintă pentru Biserica Ortodoxă şi creştinătate în general.

Vom încerca să facem lucrarea cât mai accesibilă tuturor credincioşilor.

Intenţia noastră este aceea de a scoate în evidenţă anumite aspecte care în general sunt trecute sub tăcere. De

---

[1] Teologii greci numesc mişcarea ecumenică cea mai mare erezie a secolului nostru. (*Ortodoxia şi internaţionalismul religios*, Ed. Scara, Bucureşti, 1999, p. 56.) Părintele Dumitru Stăniloaie zice că „ecumenismul este panerezia timpului nostru." (*Ortodoxia şi internaţionalismul religios*, ed. cit., p. 72, citat după revista *Schimbarea la faţă* nr. 2/noiembrie 1997, p. 8, editată de A.S.C.O.R. Bucureşti. Vezi şi Sf. Justin Popovici, *Biserica ortodoxă şi ecumenismul*, Mânăstirea Sf. Arhangheli, Petru Vodă, 2002, p. 118.)

asemenea, ne vom strădui să arătăm care este legătura dintre ereziile din veacurile primare şi marea erezie din vremea noastră, dintre sincretismul gnostic şi sincretismul ecumenist contemporan.

În decursul timpului, teologii şi istoricii au selectat, grupat şi interpretat evenimentele istorice, călăuziţi de anumite interese, pe care le slujeau.[2]

Nu avem intenţia de a scrie o nouă istorie, ci doar de a puncta o pagină de teologie a istoriei, scopul nostru declarat fiind acela de a dovedi că ecumenismul este erezie.

Astăzi avem avantajul de a putea reevalua, dintr-o nouă perspectivă, atât activităţile organizaţiilor ecumenice de-a lungul timpului, cât şi speranţele teologilor ortodocşi care, din nefericire, se dovedesc tot mai deşarte.

Această lucrare se doreşte, în primul rând, un răspuns creştinilor ortodocşi care atrag atenţia asupra pericolului pe care îl prezintă ecumenismul în forma actuală sincretistă, iar în al doilea rând, un studiu interdisciplinar privind ecumenismul, pentru acei confraţi care mai speră să poată folosi ecumenismul ca mijloc de misiune ortodoxă.

Lucrarea poate fi luată şi ca un avertisment adresat acelora care se lasă purtaţi de duhul slavei deşarte din dorinţa de a plăcea oamenilor mai mult decât lui Dumnezeu.

14 septembrie 2003
Înălţarea Sfintei Cruci   Autorul

---

[2] Ceea ce numim îndeobşte *istorie* nu este, în raport cu realitatea, decât o naraţiune simplificată, dramatizată şi investită cu sens. Ea filtrează trecutul, îl adaptează şi îl deformează, trecându-l prin sita imaginarului şi structurându-l în sensul ideologiilor prezentului.

1. Biserica condamnă păcatul

BISERICA a condamnat mereu păcatul, iar Sfinţii Părinţi, urmând porunca Bisericii, s-au dovedit mari apărători ai moralităţii şi ai dreptei credinţe.

Dar nu numai sfinţii Părinţi, ci fiecare creştin are datoria de a condamna şi combate păcatul.

Să ne oprim câteva clipe asupra acestui subiect şi să încercăm a răspunde la câteva întrebări.

Cine condamnă păcatul? Biserica. Cine îl sancţionează pe păcătos? Biserica, prin sfintele canoane. Cum aplică sancţiunea? După caz, sancţiunea este aplicată de preotul duhovnic, de chiriarh sau sinod.

Să facem aşadar distincţie între fapta condamnabilă (păcatul), sancţiune (pedeapsă, canon) şi aplicarea sancţiunii.

Aplicând raţionamentul de mai sus la subiectul nostru, spunem că ecumenismul este fapta condamnabilă, sancţiunea este reprezentată de sfintele canoane ale Bisericii, iar aplicarea sancţiunii revine sinodului.

Ne propunem să discutăm despre ecumenism şi să dovedim că este o faptă condamnabilă. Aşadar, condamnarea nu ne aparţine, întrucât noi încercăm doar s-o evidenţiem. De asemenea, aplicarea sancţiunii nu ne priveşte pe noi, întrucât este atributul sinodului.

Intenţia noastră rămâne aceea de a atrage atenţia cititorului creştin asupra pericolului pe care îl reprezintă ecumenismul pentru viaţa creştină.

Având în vedere cele de mai sus, considerăm tendenţioase şi pătimaşe afirmaţii de genul: „Cine atacă ecumenismul înseamnă că atacă ierarhul şi sinodul, pentru că acesta sau acela agreează acţiunile mişcării ecumenice.” Sau:

„Cine se pronunță împotriva ecumenismului înseamnă că îi judecă pe ecumenişti."

După această logică îngustă ar rezulta că a ataca sau condamna păcatul este tot una cu atacarea sau condamnarea păcătosului.

În realitate, altceva deranjează. Şi aceasta s-a întâmplat de când lumea. Poți comenta faptele oricui, dar mai puțin ale şefilor sau superiorilor în general.

Cum ecumenismul este împărtăşit şi promovat în ortodoxie, în special de către teologi, este de aşteptat reacția negativă din partea acestora.

Iată de ce astăzi, a urma Sfântului Vasile cel Mare, Sfântului Ioan Gură de Aur, Sfântului Grigorie de Nazianz, Sfântului Ioan Damaschin, Sfântului Maxim Mărturisitorul, Sfântului Teodor Studitul şi altora asemenea în lupta lor cu păcatul şi pentru apărarea dreptei credințe pare inacceptabil multor ierarhi şi teologi ecumenişti.

Deşi n-o afirmă direct, ei se comportă ca şi cum ar fi infailibili.

2. Despre infailibilitate

PRIN *infailibilitate*[3] se înțelege neputința de a greşi. Mărturisim că Hristos este capul Bisericii. Biserica este o unitate alcătuită din episcop, preoți, diaconi şi credincioşi. Unitatea aceasta o dă Hristos care este unit cu Biserica (Sfântul Ignatie, Efeseni, V, 1). Fără de episcop, preoți şi diaconi nu se poate vorbi de Biserică (Sfântul Ignatie, Tralieni III, 1). Episcopul este cununa cea vrednică a preoțimii şi a diaconilor (Sfântul Ignatie, Magnezieni XIII, 1). În episcop este toată mulțimea credincioşilor (Sfântul Ignatie, Tralieni, I, 1).

Pe lângă toate acestea, Sfânta Biserică Ortodoxă învață că episcopul nu este infailibil. Mărturie este însăşi istoria. Să ne amintim de perioada comunistă, cea mai apropiată de vremea noastră.

În statele aflate sub regimuri comuniste, majoritatea ierarhilor a trebuit să facă jocul puterii,[4] condamnând în sinoadele Bisericilor locale pe proprii credincioşi, clerici sau mireni, doar ca să facă pe plac regimului comunist de la putere.[5] Istoria este plină de asemenea greşeli. Dar nu putem da vina pe Biserică pentru că vina o poartă oamenii.

---

[3] „Infailibilitatea este o calitate divino-umană naturală şi o funcție divino-umană naturală a Bisericii, ca Trup divino-uman al lui Hristos, al cărui cap veşnic este Adevărul-Atoateadevărul: cel de-al doilea Ipostas al Prea Sfintei Treimi, Dumnezeul-Om, Domnul Iisus Hristos." (Arhimandritul Justin Popovici, *Biserica şi statul*, Schitul Sf. Serafim de Sarov, 1999, p. 30).

[4] Dragoş Şeuleanu, Carmen Dumitriu, *Amintirile Mitropolitului Antonie Plămădeală*, Ed. CUM, Bucureşti, 1999, p. 222-236.

[5] Un studiu deosebit cu privire la poziția Bisericii față de stăpânire poate fi găsit la Arhimandrit Justin Popovici, *Biserica şi statul*, (ed. cit., p. 7-23). Părintele Justin Popovici face distincție între colaborare şi conviețuire.

Numai Biserica în întregul ei este infailibilă pentru că este condusă de Hristos, iar în Biserică doar sinodul ecumenic este infailibil, ca expresie a întregului episcopat.

Biserica cuprinde pe toți credincioşii, cler şi mireni, botezați în numele Sfintei Treimi, buni sau răi. Deşi Biserica este plină de păcătoşi, sfințenia ei nu suferă scădere. Pentru că sfințenia ei vine de la Hristos. Biserica condamnă păcatul, dar aşteaptă întoarcerea păcătosului de pe calea pierzării.

Când spunem că ecumenismul este erezie, iar urmarea lui un păcat, nu ne scârbim şi nu respingem pe păcătos, ci încercăm doar să ne delimităm de acest păcat.

Este irațional să afirme cineva că a condamna erezia ecumenistă este tot una cu condamnarea Bisericii, pe motiv că există ierarhi şi teologi care îmbrățişează această erezie.

Aceia care îmbrățişează această eroare confundă ierarhia cu Biserica, ceea ce nu este adevărat. De aceea, atragem atenția cititorilor, condamnarea ecumenismului ca erezie şi păcat nu trebuie percepută ca un atac la adresa Bisericii, nici măcar la adresa ecumeniştilor, fie ei chiar ierarhi sau clerici, ci doar ca o condamnare şi delimitare față de păcat.

Se cuvine încă o precizare.

Păcatul produce sminteală pentru cei slabi în credință, adică afectează negativ credibilitatea păcătosului.

Însă noi cei tari trebuie să cunoaştem şi să mărturisim că lucrarea harului preoției nu suferă din cauza stării morale a clerului. Harul lucrează independent de starea sa morală.

De aceea, cei care se scârbesc de un preot sau un ierarh şi refuză primirea Tainelor din mâna lui, se fac vinovați de păcat împotriva Sfântului Duh care lucrează prin toți preoții şi ierarhii Bisericii fără deosebire. Unii ca aceştia se despart pe ei de Biserică. Sau altfel spus, delimitarea de păcat nu poate justifica negarea lucrării harului Sfântului Duh.

Se cuvine ca astăzi să privim ecumenismul dintr-o nouă perspectivă. Se cuvine să ținem seama de politica mondială şi de direcțiile ei, cu atât mai mult cu cât observăm că nici ecumenismul nu scapă interesului liderilor politici mondiali.

Mereu trebuie să ne gândim cui foloseşte şi cui va folosi ecumenismul? Bisericii sau politicii mondiale? Teologii noştri ortodocşi au avut un mare rol în orientarea mişcării ecumenice pe de o parte, mai ales în cadrul CEB şi CBE, iar pe de altă parte în menținerea unei Biserici vii într-un stat comunist ateu.

Facem aceste precizări pentru a evidenția rolul pozitiv al prezenței ortodocşilor în mişcarea ecumenică până în anul 1989.

Astăzi este necesară o reevaluare a ecumenismului întrucât se constată că după 1989 toate organismele ecumenice au fost politizate, militând pentru globalizare şi mondializare, noile forme ale internaționalismului comunist.

Faptul că teologii ortodocşi au încercat până în 1989 să exploateze relațiile ecumenice în folosul Bisericii Ortodoxe nu trebuie să ne facă să credem apriori că este bun şi în continuare.

Noua politică mondială ne dă posibilitatea de a reevalua ecumenismul din perspectiva globalizării şi mondializării, şi de a observa dimensiunea sincretistă a acestei mişcări.

3. Rolul cercetării istorice în formarea duhovnicească

STUDIEREA istoriei îi este de trebuință fiecărui creştin în formarea sa duhovnicească. Slujbele liturgice sunt cel mai comun şi la îndemână mijloc de informare istorică. În cadrul cultului luăm cunoştință de evenimente din perioada biblică şi din viața Bisericii, prin lecturile biblice şi prin sinaxare sau viețile sfinților.[6] Atât Vechiul cât şi Noul Testament sunt pline de istorie. Dar nu numai atât, ci chiar întreaga imnografie descrie evenimentele istorice din viața Bisericii. Aceste pagini de istorie formează istoria sfântă a Bisericii, care au ca principal rol formarea duhovnicească a creştinului.

N. Iorga a prins bine această diferență între „cunoştințe" şi „ceea ce se desface din aceste cunoştințe", adică între date şi fapte pe de o parte şi interpretare, pe de altă parte. Iorga este de părere că în istorie trebuie să primeze „elementul sufletesc", „elementul moral" şi „anume adevăruri mari, esențiale, care răsar din cercetarea unor părți din istoria lumii."[7]

Cercetarea istorică trebuie să ne întărească convingerea în puterea de biruință a binelui şi a adevărului. Când te gândeşti prin câte a trecut Biserica, realizezi cât de prezentă este purtarea de grijă a lui Dumnezeu în istorie. Viața este o luptă pentru păstrarea şi transmiterea adevărului din generație

---

[6] *Viețile sfinților*, ediție îngrijită de Arhimandrit Ioanichie Bălan, Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor, 12 volume. Au fost editate între anii 1992-1998.

[7] Aurel Sacerdoțeanu, în *Introducere* la N. Iorga, *Scrieri istorice*, vol.I, Ed. Albatros, colecția *Lyceum*, vol. 99, 1971, p. 14.

în generaţie. Din trecutul zbuciumat al Bisericii, trebuie să reţinem acele învăţăminte care să ne permită să ducem mai departe adevărul de credinţă.

Nu ne putem mulţumi doar cu ce prezintă manualele de istorie, realizate după modele scolastice, a căror conţinut nu dovedeşte valoare în formarea duhovnicească a cititorului.

Cel puţin de un secol, lucrările de istoria Bisericii sunt concepute după acelaşi tipar, mereu din acelaşi punct de vedere scolastic.

Credem că nu există teolog de bună credinţă care să nu-şi dea seama de punctul de vedere îngust din care este prezentată Istoria Bisericii în lucrările oficiale. Acest fapt se datorează trecerii sub tăcere a multor evenimente şi acţiuni de culise, neoficiale, sau a influenţelor exercitate de diverse instituţii şi organizaţii ce întreprind acţiuni mai mult sau mai puţin oculte. Chiar dacă sunt neoficiale, un istoric nu poate face abstracţie de existenţa lor în măsura în care ia cunoştinţă de ele.

În lucrarea de faţă ne propunem să aducem în discuţie o seamă de fapte şi acţiuni care în general sunt trecute cu vederea şi care relevă influenţe nefaste asupra ortodoxiei, venite din partea diferitelor organizaţii protestante, catolice, ecumenice şi ale francmasoneriei.

4. Biserica în lupta pentru apărarea dreptei credințe

ÎN acest capitol, vom puncta evenimentele şi faptele care au frământat şi tulburat viața Bisericii în lupta ei pentru apărarea adevărului de credință.

Istoricii de credințe şi orientări diferite au selectat, grupat şi comentat evenimente istorice din puncte de vedere diferite, de la cele favorabile Bisericii până la cele defavorabile şi chiar denigratoare.

Noi vom selecta şi comenta doar acele evenimente şi fapte care au produs tulburare, controverse şi dispute politice sau teologice în viața Bisericii.

Urmând firul istoriei începând din secolul I, reținem următoarele:

Secolele I-IV sunt marcate de persecuțiile venite din partea împăraților păgâni, pe de o parte şi ale evreilor[8] pe de altă parte, precum şi de lupta cu sectele gnostice[9] care promovau sincretismul religios şi conceptul de mântuire prin cunoaştere (gnoză).

După promulgarea edictului de toleranță de la Milan, în 313, odată cu libertatea câştigată, Biserica s-a văzut nevoită să facă față unui nou pericol care venea acum din interiorul ei.

---

[8] *Actele martirice*, colecția „Părinți şi scriitori bisericeşti (PSB), vol. 11, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (EIBMBOR), Bucureşti, 1982; Eusebiu de Cezareea, *Istoria bisericească*, PSB, vol. 13, EIBMBOR, Bucureşti, 1997; şi în acelaşi volum *Martirii din Palestina*.

[9] Eusebiu de Cezareea, *Istoria bisericească*, EIBMBOR, PSB, 13.

Este vorba de disputele iscate de ereziile hristologice[10] care au tulburat viața Bisericii din sec. IV până în sec. IX.

A fost o perioadă în care Biserica a avut de înfruntat atât pe eretici, cât şi pe împărați. Puterea imperială nu a fost totdeauna de partea ortodoxiei credinței. Chiar dacă din sec. IV imperiul se va creştina treptat, iar împărații, cu excepția lui Iulian Apostatul, vor fi creştini, totuşi, pentru împărat cel mai mult conta unitatea imperiului.[11]

Puterea imperială a căutat să se sprijine pe unitatea Bisericii, însă când i s-a părut mai avantajos a sacrificat adevărul ortodoxiei pentru unitatea formală a imperiului. Acest principiu a rămas valabil până astăzi, când Biserica este folosită şi manipulată în scop politic şi electoral fără a se ține seama de interesele ei.

Între sec. IX-XI, Biserica a fost frământată de disputele teologice dintre Biserica Răsăriteană şi cea latină, dispute care au culminat la anul 1054, cu ruperea comuniunii dintre cele două Biserici.[12] Marea Schismă, aşa cum este denumită, a separat Răsăritul de Apus, spre marea pagubă a amândurora.[13]

A urmat apoi o perioadă de vreo patru secole de tulburări religioase şi presiuni politice din partea împăraților bizantini, care au fost mereu gata să sacrifice dreapta credință în favoarea unei uniri formale care să le aducă sprijin militar din partea țărilor apusene.[14]

---

[10] Pentru amănunte se poate consulta volumul Preot Nicolae Chifăr, *Istoria creştinismului*, vol. II, Ed. Trinitas, Iaşi, care acoperă perioada sinoadelor ecumenice.

[11] Câteva amănunte interesante, la Michael Harper, *Lumina cea adevărată. Călătoria unui evanghelic spre ortodoxie*, Ed. Teofania, Sibiu, 2002, p. 135.

[12] Amănunte se află la Preot Nicolae Chifăr, *Istoria creştinismului*, vol. III, Ed. Trinitas, 2002, p. 82-119.

[13] Michael Harper, *op. cit.*, p. 132.

[14] Preot Nicolae Chifăr, *Istoria creştinismului*, vol. III, ed. cit., p. 143-149; *Istoria bisericească universală*, vol. II, EIBMBOR, Bucureşti, 1993, p.

În schimb, ortodocşii aveau să fie călcaţi şi jefuiţi de cruciaţi vreme de două secole. Mai mult, au avut de îndurat umilinţa de a pierde Constantinopolul între anii 1204 şi 1261.[15]

Încercările forţate de unire nu au făcut decât să adâncească prăpastia dintre cele două Biserici, mai ales că Biserica latină avea să modifice tot mai mult adevărul de credinţă şi forma de organizare.[16]

Căderea Constantinopolului sub musulmani va încheia o perioadă importantă din viaţa Bisericii Ortodoxe.

Dar suferinţele nu s-au oprit aici. Creştinii ortodocşi au avut de înfruntat, pe de o parte asuprirea otomană, iar pe de altă parte încercările şi ambiţiile de dominare ale Bisericii latine, care s-au prelungit până în zilele noastre sub forma *uniatismului*.[17] Cu timpul, avea să se adauge un nou pericol,

---

29-37; Vezi şi Steven Runciman, *Căderea Constantinopolului*, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 1991.

[15] Pieirea Bizanţului a venit nu de la barbarii şi necreştinii cu care luptaseră veacuri în şir, ci de la occidentalii înaintând spre Constantinopol cu steaguri sfinţite, nu spre a-l apăra, ci spre a-l dărâma. [Dan Zamfirescu, *op. cit.*, p. 33.]

[16] Preot N. Chifăr, *op. cit.*, vol. III, p. 143.

[17] „Uniaţia a fost la origine, un produs al Bizanţului muribund, un târg, o nadă întinsă Romei papale de diplomaţia imperială, şi a rămas până la sfârşit conformă naturii sale originare! Ea a dus la înveninarea, pentru veacuri, a raporturilor dintre Răsăritul ortodox şi Apusul catolic, în urma eşecului Sinodului unionist de la Ferrara – Florenţa (1437-1438) şi a redevenit un factor de discordie şi frământare începând din sec. al XVI-lea, când formula *unirii* prin acceptarea de către ortodocşi a *celor 4 puncte* (dintre care principalul era acceptarea supremaţiei romane) a fost reluată de către iezuiţi şi aplicată prima oară în Regatul polon, pe teritoriile locuite de ucrainienii ortodocşi. Prin sinodul de la Brest – Litovsk din 1569, s-a creat pe pământul locuit de ucrainienii ortodocşi, dar aparţinând atunci regatului catolic al Poloniei, prima Biserică *greco-catolică* (Dan Zamfirescu, *Ortodoxie şi romano-catolicism în specificul existenţei lor istorice*, Ed. Roza vânturilor, Bucureşti, 1992, p. 333.)

venit din partea spiritului umanist şi renascentist, în esenţa lui, un spirit secularizant neopăgân.[18]

Au urmat apoi atacurile venite din partea grupurilor neoprotestante, în sec. XIX-XX, cât şi atacul din partea ateismului şi nihilismului[19] din sec. al XX-lea.

Din a doua jumătate a sec. XX, Biserica avea să înfrunte alte două mari pericole, unul intern şi altul extern: cel intern – generat de aderarea unor teologi şi ierarhi la mişcarea ecumenică, iar cel extern – din partea comunismului şi a reînvierii păgânismului în cadrul mişcării pentru o *nouă eră*.

Să urmărim pe scurt ce se întâmplă în Apus după anul 1054. O privire de ansamblu asupra vieţii Bisericii ne permite să observăm că până la schisma de la anul 1054, Biserica a putut păstra unitatea eclezială şi de credinţă, în pofida faptului că probleme şi dispute încep să apară după căderea imperiului de Apus, la anul 476.

Lipsa sau slaba comunicare dintre Răsărit şi Apus a favorizat răspândirea inovaţiilor în cadrul Bisericii latine. Deosebirile de ordin cultural şi lingvistic au jucat şi de această dată un rol decisiv în schisma cea mai serioasă şi cea mai vastă dintre toate.[20]

Pe de altă parte, căderea imperiului a determinat modificări în structura Bisericii latine, legate de prerogativele

---

Recomandăm pentru aprofundarea temei: Preot Prof. D. Stăniloaie, *Uniatismul din Transilvania, încercare de dezmembrare a poporului român*, Bucureşti, 1973; Valeriu Anania, *Pro memoria. Acţiunea catolicismului în România interbelică*, EIBMBOR, Bucureşti, 1992; Mircea Păcurariu, *Uniaţia. Pagini din istoria Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania*, Ed. Vox, 1991; Teodor M. Popescu, *Biserica mărturisitoare*, Ed. Credinţa noastră, Bucureşti, 1995.

[18] Un punct de vedere ortodox asupra umanismului găsim la Sf. Justin Popovici, *Biserica ortodoxă şi ecumenismul*, ed. cit.

[19] Amănunte, la Serafim Rose, *Omul împotriva lui Dumnezeu. Nihilism*, în „The Orthodox Word”, nr. 172-3, 1993, editată de St. Herman of Alaska Brotherhood.

[20] Michael Harper, *op. cit.*, p. 132.

pe care Biserica latină le împrumută de la puterea imperială căzută.

Ideea că Biserica latină este un imperiu – aici îşi are originea!

Dar să ne continuăm călătoria noastră imaginară prin viaţa Bisericii latine şi a societăţii occidentale.

După anul 1000, criza din Biserica romană şi din societatea occidentală se va accentua mereu. La anul 1014 se generalizează folosirea simbolului de credinţă cu adaosul „Filioque”, care va favoriza declanşarea schismei de la 1054.

Pericolul care venea din partea arabilor a făcut ca occidentul să organizeze mai multe cruciade care să înlăture pericolul cuceririi de către arabi a locurilor sfinte. Din păcate, până să ajungă a se lupta cu păgânii, cruciaţii se porneau pe jefuirea populaţiei ortodoxe. Dispreţul latinilor faţă de ortodocşi a culminat cu cucerirea Constantinopolului de către latini, la anul 1204.

Nimic nu a fost cruţat: au fost distruse biserici, mânăstiri, biblioteci şi case particulare. „Mitul pietăţii cruciaţilor din Apus trebuie spulberat. Ei au provocat distrugeri imense pretutindeni în Europa Răsăriteană şi Orientul Mijlociu.”[21]

Solicitările de ajutor militar venite din partea împăraţilor bizantini, au dat posibilitatea papei să-i şantajeze pe ortodocşi, condiţionând oferirea ajutorului de acceptarea unirii cu Roma, cu condiţiile impuse de papalitate. Acest şantaj a fost menţinut până la căderea Constantinopolului, în 1453.

După schismă, încep să apară numeroase ordine monahale şi cavalereşti, fiecare cu regula lui. Inevitabil, toate acestea dovedeau apariţia unei crize în gândirea creştină din occident. Să amintim: pe cartusieni 1086, cistercieni 1098, carmeliţi 1156, franciscani 1209, dominicani 1215. Între 1118-1314, şi-au făcut simţită prezenţa şi influenţa cavalerii templieri, care mai târziu îşi vor continua existenţa în mijlocul

[21] Michael Harper, *op. cit.*, p. 145-146.

francmasonilor.[22]

Observăm, de asemenea, că în sec. XII încep să apară primele traduceri de filosofie şi ocultism din limba arabă, care vor influenţa apoi întreaga gândire occidentală.[23]

În paralel cu ordinele monahale amintite mai sus, sec. XIII este marcat de activitatea a numeroase mişcări pietiste. Această multitudine de mişcări şi ordine denotă o dată în plus criza spirituală din epocă, existentă în cadrul societăţii occidentale.

Cu sec. XIV îşi face apariţia un nou curent cunoscut sub numele de umanism, care va crea premisele pentru o gândire reformistă şi care a avut ca reprezentanţi pe Jan Hus, John Wyclif şi Savanarola. Secolul XVI cunoaşte un nou curent, cel al renaşterii interesului pentru cultura antică, păgână, dublat de declanşarea reformei protestante, începută de Martin Luther, călugăr, canonic şi membru al grupării rosicruciene.

Criza de spiritualitate din occident a favorizat răspândirea ocultismului şi a alchimiei, care pe nesimţite au alterat sistemul creştin de valori, ducând inevitabil, pe de o parte, la noi rupturi în cadrul Bisericii romane iar pe de altă parte, între Biserică şi societate.[24]

Aşadar, în secolele XIV-XV, prereformatori ca Jan Hus, John Wyclif, Savanarola clatină Biserica romană, ca mai apoi, în sec. al XVI-lea, Luther, Zwingli şi Calvin să producă noi răni în sânul Bisericii.

---

[22] Christian Jacq, *Francmasoneria. Istorie şi iniţiere*, Ed. Venus şi Schei, Bucureşti-Braşov, 1994, p. 124-128.

[23] Françoise Bonardel, *Hermetismul*, Editura de Vest, Timişoara, 1992, p. 69; Mircea Eliade, *Istoria credinţelor şi ideilor religioase*, vol. III, p. 203; Alexandrian, *Istoria filosofiei oculte*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1994, p. 156.

[24] Pentru amănunte se poate consulta Alexandrian, *Istoria filosofiei oculte*, ed. cit.

Frățiile și ordinul rosicrucienilor,[25] după cum consemnează istoriografia, s-au constituit în sec. XVI-XVII, dar existența unor comunități de rosicrucieni este atestată încă din anul 1250, deși denumirea se trage abia de la Christianus Rosecreutz (1378-1484).

Unul dintre țelurile lor fusese reforma, iar marii reformatori de mai târziu s-au inspirat din ideologia lor. Frământările ulterioare ale protestantismului au fost de asemenea opera unor membri ai altei organizații oculte: *francmasoneria*.[26]

O Biserică puternică era greu de distrus printr-o luptă fățișă. De aceea, întâi trebuia scindată Biserica cea una, prin deformarea unei părți a ei, urma apoi pulverizarea părții reformate, iar din fragmentele rezultate trebuind să se edifice

---

[25] O istorie a rosicrucienilor vezi la Roland Edighoffer, *Rosicrucienii*, Editura de Vest, Timişoara, 1995. În ceea ce priveşte legăturile acestora cu francmasoneria, se poate consulta lucrarea lui Christian Jacq, *Francmasoneria. Istorie şi inițiere*, ed. cit., 1994.

[26] Istoria francmasoneriei poate fi consultată în lucrările lui Radu Comănescu şi Emilian M. Dobrescu: *Francmasoneria. O nouă viziune asupra istoriei lumii civilizate*. Ed. Valahia, 1991; *Istoria francmasoneriei* (926-1960), Ed. Tempus, Bucureşti, 1992; *Istoria francmasoneriei* (*Nodul gordian: 1960-1968*), Ed. Tempus, Bucureşti, 1995. De asemenea, mai pot fi consultate următoarele lucrări: Chriastian Jacq, *Francmasoneria. Istorie şi inițiere*, Ed. Venus, Bucureşti, 1994; C. W. Leadbeater, *Partea ocultă a francmasoneriei*, Ed. Herald, Bucureşti, 1996; Horia Nestorescu Bălceşti, *Ordinul masonic român*, Casa de editură şi presă, „Şansa" SRL, Bucureşti, 1993; Petre Dogaru, *Casa regală, femeile fatale, masoneria şi dictatorii secolului XX*, Ed. Aldo Press şi Tritonic, Bucureşti, 2002.

Există şi o bogată literatură antimasonică care, din păcate, este greu accesibilă cititorului de astăzi. Amintim, totuşi, câteva titluri: Mitropolitul Irineu Mihălcescu, *Teologia luptătoare*, Bucureşti, 1941, p. 160-172; Nicolae Paulescu, *Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul, Francmasoneria*, Bucureşti, 1913; *Texte care au zguduit lumea*, Ed. Moldova, Iaşi, 1995; Gheorghe Jurma, *Conspirația universală*, Ed. Timpul, Reşița, 1994.

o nouă unitate, mai tolerantă, mai democratică, mai deschisă, adică mai ecumenică.

Pentru gândirea omului modern este greu de înțeles ce legătură ar avea astfel de organizații oculte cu religia, când scopul lor vizibil este mai degrabă politic, economic sau filosofic. Atât umanismul cât şi renaşterea sunt rodul organizațiilor oculte, indiferent cum s-ar numi ele. Acestea au efectuat schimbări profunde asupra modului de gândire din acea perioadă. În ce direcție? Vom vedea în cele ce urmează.

Cauzele care au născut cele două curente se regăsesc, pentru ochiul atent, în hermetismul care a început să intre în Europa creştină, începând cu secolul al XII-lea, prin traducerea unor lucrări de filosofie şi ocultism din limba arabă, în cadrul diasporei evreieşti, printr-un Maimonide, Avicena, Averoe ş.a. Prin filiera arabă, vechea filosofie antică pătrunde în Europa.

Putem afirma că întemeietorii scolasticii au fost cei care au pus început explicării pe cale rațională a ştiințelor oculte. Scrierile lui Avicena, Averoe şi Maimonide influențează gândirea lui Albertus Magnus (1206-1280),[27] care a fost învățătorul lui Toma d'Aquino,[28] prin care filosofia pătrunde în Biserica romană.

Cu epoca umanistă, gnosticismul obține o mare victorie asupra Bisericii. Ştiințele raționale nu erau altceva decât o traducere pe înțelesul maselor largi a „adevărurilor"

---

[27] Albert Magnus (1206-1280) a fost mai întâi profesor la Paris şi Köln, a ajuns apoi episcop de Regensburg, iar pe urmă s-a întors tot la catedră la Köln. Este considerat cel mai erudit dintre toți dascălii scolastici, cu profunde cunoştințe de teologie, ştiințe naturale, matematici şi medicină. A fost preocupat şi de alchimie. Este autorul cărții „De alchimia".

[28] Toma de Aquino (1225-1274), fiu de conte, de lângă Neapole, intră fără voie la dominicani. La 23 de ani ajunge profesor de filosofie şi teologie la Köln, apoi la Paris, Bologna şi Neapole. A murit în drum spre sinodul de la Lyon (1274). Lui îi aparțin *Tratat al Pietrei filosofale* şi *Aurora consurgens*.

deținute de științele oculte.

Renașterea, care avea aceeași origine ocultă, punea început unei reforme universale a lumii. În sec. al XVII-lea, deja se discuta și se încerca o reformă universală a lumii. În realizarea acestui plan erau implicați rosicrucienii.[29] Continuând și dezvoltând speranțele și obiectivele neoalchimismului din renaștere, în primul rând ideea răscumpărării naturii, personalități diferite precum Paracelsus, John Dee, Comenius, J. V. Andreae, Fludd, Newton vedeau în alchimie modelul unei întreprinderi ambițioase, anume desăvârșirea omului printr-o *nouă metodă de cunoaștere*.

Din perspectiva lor, o asemenea metodă trebuia să integreze într-un creștinism non-confesional tradiția hermetică și științele naturale, adică medicina, astronomia și mecanica. Acest tip de „cunoaștere" râvnită, și în parte elaborată în sec. al XVII-lea, reprezintă ultima încercare întreprinsă în Europa creștină în vederea dobândirii „științei totale".[30]

Ce stătea la baza acestor idei de *renovare* a lumii? Putem sesiza de pe acum ideea creării unei lumi noi, cu o nouă ordine, diferită de cea creștină.

Lucrările de bază în alchimie erau cele ale lui Hermes Trismegistul și „*Fama Fraternitatis*" socotită de unii istorici a lui Johann Valentin Andreae. Andreae sugera constituirea unei societăți de savanți care să elaboreze o *nouă metodă de educație*, întemeiată pe „filosofia alchimistă".

Ca mulți alți contemporani ai lor, hermeticii și alchimiștii filosofi așteptau, unii dintre ei chiar pregăteau o reformă generală și radicală a tuturor instituțiilor religioase,

---

[29] Radu Comănescu și Emilian M. Dobrescu, *Francmasoneria. O nouă viziune asupra istoriei lumii civilizate*, p. 9.

[30] Mircea Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, vol. III, ed. cit., p. 273. Se observă ușor cum accentul s-a deplasat de la cunoașterea lui Dumnezeu pe cunoașterea unei *științe totale*, care pretinde că poate *mântui* atât pe om cât și lumea. Acest neognosticism intră în conflict cu doctrina oficială a Bisericii creștine.

sociale şi culturale. Prima etapă cuprindea învăţământul.

Autorul lucrării „*Fama Fraternitatis*" dezvăluia existenţa unei societăţi secrete, numite a rosicrucienilor. Autorul micii cărţi, mai sus amintite, se adresă tuturor savanţilor Europei, cerându-le să se asocieze confreriei, ca să se poată săvârşi reforma sistemului de educaţie, altfel spus, să grăbească procesul de *renovatio* al lumii occidentale.[31] În mai puţin de zece ani, programul propus de misterioasa societate a rosicrucienilor era discutat în câteva sute de cărţi şi broşuri.[32]

În rândul umaniştilor amintim pe Petrarca (1304-1374), Lorenzo Vallo (1407-1457), Pico della Mirandola (1463-1494),[33] Marsilio Ficino (1433-1499),[34] care a tradus din latină din operele lui Plotin şi Platon, Egidio da Viterba (1469-1532) şi Erasmus (1469-1536). Vreme de două secole, hermetismul a obsedat pe mulţi teologi şi filosofi, credincioşi şi necredincioşi. În sec. al XVI-lea, în Franţa, ca şi în alte părţi din Europa, hermetismul ieşea în evidenţă mai ales datorită universalismului său religios (sincretist), care părea să restaureze pacea şi armonia.[35]

De notat că documentele elaborate de Consiliul

---

[31] În *Confessio Fraternitatis* se menţionează fără ocolişuri că Fraternitatea va avea într-o zi misiunea de a-şi asuma guvernarea Europei. Tonul va rămâne virulent numai în atacurile îndreptate împotriva papalităţii. (Roland Edighoffer, *Rosicrucienii*, Ed. de Vest, Timişoara, 1995, p. 34.)

[32] Mircea Eliade, *Istoria credinţelor şi ideilor religioase*, vol. III, ed. cit., p. 271.

[33] Pentru amănunte se poate consulta Françoise Bonardel, *op. cit.*, p. 75-78.

[34] Cunoscător al gramaticii, medicinii, teologiei, ca cei mai mulţi dintre oamenii cultivaţi ai timpului său, Marsilio Ficino, a desfăşurat o întreită activitate de traducător, de apologet al faimosului sincretism platonico-hermetico-creştin şi de astrolog.

Mai multe amănunte la Françoise Bonardel, *op. cit.*, p. 74.

[35] Amănunte interesante privind legătura dintre hermetism, neoplatonism şi umanism vezi la Mircea Eliade, *Istoria credinţelor şi ideilor religioase*, vol. III, ed. cit., p. 263-267.

Ecumenic al Bisericilor, Conferința Bisericilor Europene şi alte organizații ecumenice dezvăluie faptul că ecumenismul continuă opera de *renovatio*[36] propusă de rosicrucieni şi promovată secole de-a rândul de umanişti, renascentişti, iluminişti şi nihilişti. Ecumenismul urmăreşte şi promovează acelaşi universalism religios sincretist care să restaureze pacea, toleranța, egalitatea, drepturile omului, etc.

În teologia protestantă, începând cu D. Bonhoeffer, „tema înnoirii revine frecvent alături de cea a *schimbării*. Şi fiindcă schimbările sunt atât de radicale, neaşteptate şi rapide, ele sunt adesea privite ca o revoluție continuă. Mulți teologi vor adopta deci sintetic cele două teme, schimbare şi reînnoire sub forma temei revoluției."[37]

Dacă până la Renaştere putem identifica uşor sectele de sorginte gnostică, după acest moment gândirea gnostică va penetra pe nesimțite în conştiințele creştinilor. Un rol important în acest sens l-au jucat mişcările pietiste şi mistice prin aceea că au răspândit în rândul maselor largi de credincioşi ideile gnostice, magia, vrăjitoria şi superstițiile.[38]

O mare influență asupra gândirii europene începând din sec. al XII-lea, a avut-o şi opera lui Giacchino da Fiore,[39] personalitate influentă care a avut relații cu puternicii vremii.

A lăsat o bogată operă exegetică şi profetică alcătuind

---

[36] În documentele ecumenice termenul *renovatio* este înlocuit cu reînnoire, schimbare, tranziție.

[37] Antonie Plămădeală, *Biserica slujitoare*, ed. cit., p. 179.

[38] Amănunte cu privire la mişcările pietiste şi mistice vezi la Denis de Rougemont, *Iubirea şi occidentul*, Bucureşti, 1987, p. 384-385; *Istoria bisericească universală,* vol. II, ed. cit., p. 96-101; *Istoria bisericească universală*, Bucureşti, 1956, p. 86-92. Câteva dintre ele sunt amintite şi în lucrarea Pr. Nicolae Chifăr, *Istoria creştinismului*, vol. III, Trinitas, 2002, p. 200-202.

[39] Mai multe amănunte la Mircea Eliade, *Istoria credințelor şi ideilor religioase*, vol. III, ed. cit., p. 116-120. Vezi şi Roland Edighoffer, Rosicrucienii, ed. cit., p. 33; *Istoria bisericească universală*, vol. II, ed. cit., 1993, p. 104.

modelul unei teologii a istoriei împărțită în trei epoci. Propovăduia încheierea celei de a doua etape în anul 1260, când urma să înceapă epoca dominată de Duhul Sfânt.[40]

L-am amintit aici pentru că, direct sau indirect, giacchinismul a influențat comunitățile fraticellilor, pe begarzi şi beguine. Mai târziu, spre începutul sec. al XVII-lea, îi va influența pe iezuiți.[41]

De asemenea, giacchinismul l-a influențat, se pare, pe Lessing, care la rândul lui, l-a influențat pe Auguste Comte. La fel şi pe Fichte, Hegel, Scheling, care erau adepți ai teosofiei.[42]

Pentru a înțelege corect viața Bisericii, nu se poate să nu amintim de o organizație care influențează de secole istoria Europei şi a lumii; este vorba de francmasonerie.[43] Cu ea ne vom întâlni şi când vom discuta şi despre ecumenism.

Originile ei se pierd în negura timpurilor, iar istoria ei este foarte controversată. Deşi începutul francmasoneriei moderne este legat de anul 1717, ea este mult mai veche, având multiple legături cu alte asociații oculte. Credem că nici un istoric nu poate nega faptul că în interiorul societății europene creştine au existat mereu asociații inițiatice. În această civilizație a Europei creştine, în care religia şi inițierea par a se completa reciproc, s-a născut francmasoneria, în sensul strict al cuvântului.

Francmasoneria a influențat puternic atât guvernele cât şi anumite mişcări spirituale şi artistice.[44] Ea a fost

---

[40] Giacchino face parte dintr-o mare mişcare de reformă a Bisericii, activă începând din sec. al XI-lea. Se aştepta o adevărată transformare – o *reformatio mundi* şi nu o întoarcere la trecut. Alte amănunte vezi la Lucian Boia, *Sfârşitul lumii. O istorie fără sfârşit*, Ed. Humanitas, 1999, p. 67-69.

[41] Mircea Eliade, *op. cit.*, p. 119.

[42] Mircea Eliade, *op. cit.*, p. 120. Vezi şi Serge Hutin, *Alchimia*, Ed. de Vest, Timişoara, 1992, p. 119-120.

[43] Vezi referințele de la nota 26.

[44] Christian Jacq, *op. cit.*, p. 11.

întotdeauna o asociație a elitelor reunite în numele unor idealuri.[45]

Între anii 1771-1789, prestigiul francmasoneriei speculative creşte vertiginos: toată nobilimea, toți oamenii de ştiință, toți academicienii, toți oamenii politici din Franța devin masoni. În 1789, în această țară, francmasoneria domina totul;[46] iar anul 1791 poate fi considerat drept momentul în care francmasoneria europeană începe edificarea doctrinei sale politice practice, bazate pe manipularea maselor şi aplicarea dură a mijloacelor represive.[47]

Este important să cunoaştem aceste lucruri pentru a putea evalua atât influența masoneriei în societatea europeană, cât şi caracteristicile schimbării.[48]

Nu mai este un secret pentru nimeni faptul că Revoluția franceză de la 1789 a fost pusă la cale de francmasonerie. Toți conducătorii acestei revoluții, cu excepția lui Robespierre, au fost francmasoni.[49]

De asemenea, toate revoluțiile naționale din anul 1848 au fost săvârşite tot de francmasoni. Mai mult, chiar cele două

---

[45] Radu Comănescu şi Emilian M. Dobrescu, *Francmasoneria. O viziune asupra istoriei lumii civilizate*, vol. I, ed. cit., p. 19.

[46] *Ibidem*, p. 19. Vezi şi Christian Jacq, *op. cit*., p. 155-190.

[47] Radu Comănescu şi Emilian M. Dobrescu, *op. cit*., p. 22. Pe la mijlocul sec. al XIX-lea, francmasonii francezi dobândiseră însemnate privilegii politice şi economice, precum şi o adevărată experiență în confecționarea revoluțiilor. Ei dominau presa şi învățaseră bine arta manipulării opiniei publice. Elitele intelectuale se aflau sub influența ocultă a francmasoneriei.

[48] „Orice încercare de a scrie istoria unui popor, a unei națiuni, fără componenta ei, Istoria francmasoneriei este un lucru făcut pe jumătate", afirmă Horia Nestorescu Bălceşti (mason) în cartea sa *Ordinul masonic român*, p. 204.

[49] Radu Comănescu şi Emilian M. Dobrescu, *op. cit*., p. 14; Ibidem, *Istoria francmasoneriei* (926-1960), ed. cit., p. 25.

războaie mondiale sunt tot opera francmasoneriei.[50]

Dacă societatea modernă este rodul francmasoneriei, atunci putem uşor înțelege rolul nefast pe care l-a avut ea față de Biserică. Marea revoluție franceză loveşte în Biserică; revoluțiile italiene au lovit Vaticanul. Revoluția comunistă din Rusia de la 1917 a avut ca principal scop distrugerea creştinismului.

Victoriile francmasoneriei sunt: laicizarea învățământului şi separarea Bisericii de stat.[51] După aceste momente, statul încetează de a mai fi creştin, deşi majoritatea cetățenilor care-l formează sunt creştini.

Dacă n-am şti de existența şi acțiunea acestor societăți secrete, istoria ne-ar părea ca fiind rezultatul hazardului sau al destinului inexorabil hotărât de astre.

---

[50] Ibidem, *Francmasoneria. O viziune asupra istoriei lumii civilizate*, vol.I, p. 29-50. Vezi şi *Istoria franc-masoneriei* (926-1960), ed. cit., p. 31-70.

[51] Christian Jacq, *op. cit.*, p. 234-235; Radu Comănescu şi Emilian M. Dobrescu, *Francmasoneria. O viziune asupra lumii civilizate*, ed. cit., p. 39. Iată cum prin eforturile francmasonilor idealurile rosicrucienilor deveneau realitate.

5. Istoria mişcării ecumenice

AM văzut că Biserica a avut o viață deosebit de zbuciumată şi frământată, mai ales în Biserica romană după anul 1054. Firesc ar fi fost ca creştinii să se intereseze de refacerea unității Bisericii pe criteriul mărturisirii dreptei credințe.

Deşi încercări de refacere a unității au existat, din păcate, interesele care primau erau altele decât unitatea în dreapta credință mărturisită de cele şapte sinoade ecumenice. Aceste încercări de unire au pornit totuşi de la o bază dogmatică pe care fiecare parte şi-o revendica ca fiind autentică.

Vom vedea în continuare că *ecumenismul* propune o unire fundamentată pe alte criterii. Ceea ce n-a reuşit să facă gnosticismul în veacurile primare încearcă acum mişcarea ecumenică. Atunci se dorea asimilarea creştinismului într-o religie sincretistă;[52] acum, după ce în decursul veacurilor au distrus unitatea de credință, gnosticii de astăzi doresc înlocuirea creştinismului cu vechea religie gnostică. De aceea, nici nu se pune bază pe învățătura de credință creştină. *Ecumenismul* doreşte unitatea creştinilor, dar fără doctrina creştină.[53]

---

[52] „Gnoza voia să facă sinteza religiilor care existau în epoca ei, zoroastrismul, iudaismul, păgânismul grec, politeismul grec, creştinismul" (Alexandrian, *Istoria filosofiei oculte*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1994, p. 79.)

[53] Teologul protestant D. Bonhoeffer susține că „lumea a ajuns la maturitate într-un „creştinism fără religie". „Creştinismul fără religie" îl înțelegem ca un „creştinism fără dogme", redus la slujirea socială. (Antonie Plămădeală, *Biserica slujitoare*, ed. cit., p. 154 ş. u.) Din această perspectivă, poate fi numit „creştinism socialist". În esența sa,

Aşadar se ridică câteva întrebări:

Ce este ecumenismul? Când şi cum a apărut? Cine l-a inițiat? În ce context a apărut? De când sunt ortodocşii implicați în acțiuni ecumenice? Care sunt intențiile declarate şi nedeclarate ale ecumenismului? Se justifică implicarea ortodocşilor în activități ecumenice? Care sunt efectele implicării ortodocşilor în mişcarea ecumenică? Care este reacția ortodocşilor ecumenişti față de ceilalți frați ortodocşi? Care trebuie să fie atitudinea creştinului ortodox față de ecumenism?

Iată doar câteva întrebări la care vom încerca să răspundem.

5. 1. Ce este ecumenismul?[54]

Ecumenismul este pan-erezia secolului XX, cea mai mare erezie a veacului, erezia ereziilor.

Iată ce spune un mare teolog ortodox, părintele Justin Popovici:

„Ecumenismul este numele de obşte pentru creştinismele mincinoase, pentru bisericile mincinoase ale Europei apusene. În el, se află cu inima lor toate umanismele europene, cu papismul în frunte; iar toate aceste creştinisme mincinoase, toate aceste biserici mincinoase nu sunt nimic altceva decât erezie peste erezie. Numele lor evanghelic de obşte este acela de *atot-erezie* (pan-erezie). De ce? Fiindcă

---

ecumenismul urmăreşte transformarea Bisericilor în mijloace de promovare a ideologiei socialiste în vederea globalizării ei.

[54] Academia Republicii Populare Române, *Dicționarul enciclopedic român*, vol. II D-J, Editura Politică, Bucureşti, 1964, dă următoarea definiție cuvântului *ecumenic* (gr. oikumene „lume, univers”; IST., REL.), care are un caracter universal; investit cu o autoritate ce se extinde asupra întregii biserici creştine (ex. sinod ecumenic). – *Mişcarea ecumenică*, mişcare religioasă, apărută în protestantism la începutul sec. al XX-lea, care urmăreşte unificarea tuturor bisericilor creştine pe baza unei platforme religioase minime şi stabilirea unor contacte strânse între ele.

de-a lungul istoriei, feluritele erezii tăgăduiau sau sluţeau anumite însuşiri ale Dumnezeu-Omului Domnului Hristos, în timp ce ereziile acestea europene îndepărtează pe Dumnezeu-Omul în întregime şi pun în locul lui pe omul european. În această privinţă nu e nici o deosebire esenţială între papism, protestantism, ecumenism şi celelalte secte, al căror nume este *legiune*."

„Dialogul" contemporan „al dragostei", care se înfăptuieşte în chipul unui sentimentalism găunos, este în realitate refuzul, pornit din puţinătatea de credinţă, *sfinţirii Duhului şi credinţei adevărului* (II Tes. 2, 18), adică refuzul singurei *iubiri de adevăr* (II Tes. 2, 10) mântuitoare. Esenţa dragostei este adevărul şi dragostea viază umblând doar în adevăr. Adevărul este inima fiecărei fapte bune Dumnezeu-omeneşti, deci şi a dragostei: şi fiecare dintre acestea arată şi binevesteşte pe Dumnezeu-Omul Domnul Hristos, Care singur este întruparea şi întruchiparea adevărului dumnezeiesc, adică a-tot-adevărului.

Să nu ne amăgim. Există un dialog al minciunii, atunci când cei care dialoghează se înşeală, cu ştiinţă sau fără ştiinţă, unii pe alţii. Un astfel de dialog e propriu *tatălui minciunii, diavolul, căci mincinos este şi părintele minciunii* (Ioan 8, 44).

Propriu este şi pentru toţi împreună-lucrătorii lui cei de bună voie sau fără de voie, atunci când ei voiesc să făptuiască binele lor cu ajutorul răului, să ajungă la *adevărul* lor cu ajutorul minciunii.

Nu există „dialog al dragostei" fără dialogul adevărului. Altminteri, un astfel de dialog e nefiresc şi mincinos. De aceea şi porunca purtătorului de Hristos Apostol cere: *Dragostea să fie nefăţarnică* (Rom. 12, 5).

Dezbinarea şi despărţirea umanistă eretică între dragoste şi adevăr este ea însăşi o dovadă a lipsei credinţei Dumnezeu-omeneşti şi a pierderii cumpenei şi gândirii sănătoase duhovniceşti, Dumnezeu-omeneşti.

În orice caz, aceasta nu a fost niciodată şi nu este calea Sfinţilor Părinţi.

Ortodocşii, cu totul înrădăcinaţi şi întemeiaţi *împreună cu toţi sfinţii* în adevăr şi dragoste, au vestit şi vestesc, din vremurile Apostolilor până astăzi, această dragoste mântuitoare Dumnezeu-omenească faţă de lume şi faţă de toate zidirile lui Dumnezeu. Minimalismul moral şi pacifismul hominist găunos al ecumenismului contemporan nu fac decât un singur lucru: vădesc uscatele lor rădăcini umaniste, filosofia lor bolnavă şi etica lor neputincioasă, cea *după predania oamenilor* (II Coloseni 2, 8).

Şi mai mult, vădesc criza credinţei lor hoministe în adevăr şi nesimţirea lor dochetistă faţă de istoria Bisericii, faţă de comunitatea ei apostolică şi sobornicească, Dumnezeu-omenească, în adevăr şi în dar. Iar cugetarea îndumnezeită şi gândirea sănătoasă apostolică şi patristică binevesteşte prin gura Sf. Maxim Mărturisitorul adevărul credinţei Dumnezeu-omeneşti: „Credinţa e temelia nădejdii şi a dragostei ... Căci credinţa face neîndoielnic însuşi adevărul” (*500 de capete*, P. G., 1189A).

Nu există nici o îndoială că măsura părintească, moştenită de la Apostoli, a dragostei faţă de oameni şi a legăturilor cu ereticii are în întregime un caracter Dumnezeu-omenesc.

Lucrul acesta îl arată de Dumnezeu insuflatele cuvinte ale aceluiaşi sfânt: „Eu nu doresc ca ereticii să pătimească, nici nu mă bucur de răul lor – ferească Dumnezeu! – ci mai degrabă mă bucur şi împreună mă veselesc de întoarcerea lor; căci ce e mai plăcut celor credincioşi, decât să vadă adunaţi împreună pe copiii cei rătăciţi ai lui Dumnezeu? Nu scriu nici îndemnându-vă să puneţi asprimea înaintea iubirii de oameni – nu aş putea să fiu atât de sălbatic – ci rugându-vă să faceţi şi să lucraţi cele bune pentru toţi oamenii cu luare aminte, şi cu cercare multă, şi făcându-vă tuturor toate după cum are nevoie fiecare de voi. Numai un lucru îl voiesc de la voi: Vă rog să

fiți aspri și neînduraţi faţă de orice ar putea să ajute la dăinuirea credinței lor nebunești, căci socotesc ură faţă de oameni și despărțire de dumnezeiasca dragoste ajutorul dat rătăcirii ereticești spre mai mare pierzanie a celor ce se țin de această rătăcire” (*Epistola 12*, P. G., 91, 465C).[55]

* * *

Năzuința *unității* Bisericii, mult dorită de toată creștinătatea, nu poate fi decât binevenită și binecuvântată de Dumnezeu.

Dar pentru ca această unitate a creștinilor, într-una sfântă, sobornicească și apostolească Biserică, să corespundă unui scop sfânt și să se înfăptuiască după voia lui Dumnezeu, ar trebui ca acele Biserici înstrăinate și acele comunități creștine eterodoxe, care ar voi sincer să ajungă la această realizare, *să adere la dreapta credință* cu o întreagă participare și cu o deplină recunoaștere a Adevărului. Biserica Ortodoxă are menirea sacră, *cu vreme și fără vreme*, să facă să fie cunoscut Adevărul dreptei credințe. Dar de dragul unirii Bisericilor nu trebuie ca Biserica Ortodoxă să ajungă la compromisuri ce i-ar aduce vătămare de credință.

În această viziune, Biserica-mamă înțelege să primească pe toți frații creștini care s-au îndepărtat de Biserica Ortodoxă, ca și pe toți necreștinii care ar voi să se mântuiască și să primească dreapta credință.[56]

Din păcate, mișcarea ecumenică este contrară acestei viziuni de revenire la dreapta credință mărturisită de cele șapte sinoade ecumenice. Ea dorește o unitate adogmatică, o unitate într-un crez nou potrivit pentru o nouă ordine

---

[55] Sf. Justin Popovici, *Biserica Ortodoxă și ecumenismul*, Petru Vodă, 2002, p. 118-120.

[56] Mihai Urzică, *Biserica și viermii cei neadormiți sau cum lucrează în lume „taina fărădelegii”*, Ed. Anastasia, 1998, p. 224.

mondială, o religie sincretistă tolerantă, care să ajute la instituirea adorării lui Lucifer, ca religie a noii ere.[57]

Ecumenismul face parte din planul pentru o *nouă ordine mondială*. *Ecumenismul* este dictat de interesele politice pentru crearea unui guvern mondial.

5. 2. Când, cum şi în ce context istoric a apărut?

Se cuvine o precizare. Nu trebuie să confundăm încercările de unire precedente cu acţiunile mişcării ecumenice. Primele căutau unitatea în jurul adevărului de credinţă pe când cea din urmă caută unitatea în afara adevărului de credinţă.

Primele acţiuni cu caracter ecumenic au început în a doua jumătate a sec. al XIX-lea. Aceste acţiuni au fost iniţiate de organizaţii anglicane şi protestante care au militat pentru apropierea şi colaborarea dintre Biserici, mai ales pe tărâm social, ca şi francmasoneria, care le-a inspirat.[58] Au apărut într-o vreme când în lume începea să se vorbească deschis despre *unitate*; unitate politică, unitate economică, unitate religioasă, unitate de gândire, unitate a forţelor fizice fundamentale. La ordinea zilei era cuvântul *unitate*.

Printre organizaţiile şi sectele care militau pentru unitate amintim societatea teosofică, francmasoneria, secta Baha'i, martorii lui Iehova, organizaţii şi asociaţii ecumenice creştine şi necreştine.

De acum cuvântul de ordine va fi *unitatea*; unirea pe toate planurile şi sub toate aspectele. Oare, ideea de unitate şi

---

[57] Pentru amănunte privind mişcarea pentru o nouă eră se pot consulta: Ieromonah Serafim Rose, *Ortodoxia şi religia viitorului*, Ed. Cartea Moldovei, Chişinău, 1995; Damascene Christensen, *Father Seraphim Rose His Life and Works*, ed. cit.; Bruno Würtz, *New Age*, ed. cit.; Bruno Würtz, *Confruntări contemporane pe tema viitorului*, Ed. Facla, Timişoara, 1990.

[58] *Istoria bisericească universală*, vol. II, EIBMBOR, Bucureşti, 1993, p. 544.

uniune să fi apărut chiar aşa dintr-odată? Nu! A fost un proces de lungă durată, dar ocult, care aştepta plinirea vremii, momentul potrivit pentru mobilizarea întregii omeniri la realizarea acestui deziderat.

Am văzut deja că încă din sec. al XVI-lea se punea în circulație ideea pentru începerea unei *reforme universale a lumii*, o *renovatio* a religiei şi culturii.

Acest proces a început concomitent în educație, cultură şi științe. Alchimiştii de atunci sunt „părinții" cercetătorilor de astăzi. Serge Hutin – mason – recunoaşte deschis că ştiințele de astăzi sunt urmaşele alchimiei. „Ştiința noastră contemporană trebuie, de fapt, să se considere datoare față de aceşti discipoli ai lui Hermes, care de altfel, de multă vreme n-au încetat să-şi atragă profunda discreditare de care teoriile şi practicile lor erau învăluite: oare nu alchimiştii au pretins primii posibilitatea transmiterii elementelor, teorie care constituie în zilele noastre postulatul însuşi al cercetărilor asupra radioactivității şi energiei atomice?"[59]

Influența alchimiei a fost prodigioasă ... a influențat arta, literatura şi tehnica. Ea a influențat şi francmasoneria, ai cărei adepți erau şi alchimişti. Alchimia, deşi nu s-a dezvoltat ca o religie, are propria sa cosmologie şi eshatologie. În ce priveşte rolul jucat de gnosticism, Serge Hutin afirmă că „alchimia a preluat de altfel stilul complicat al gnosticilor care prin imagini grandioase şi confuze în acelaşi timp, încerca să-şi inițieze fidelii în secretele cosmosului, ale esenței şi scopurilor universului."[60]

Pe plan religios, în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, apar o serie de grupări şi secte sincretiste, care promovau credința într-o supra-religie universal valabilă şi care încerca asimilarea creştinismului. Între acestea amintim secta Baha'i

---

[59] Serge Hutin, *Alchimia*, Editura de Vest, Timişoara, 1992, p. 116-117.
[60] *Ibidem*, p. 39.

care propovăduia că:[61]

- umanitatea se află, în mod iminent, în pragul unei ere de totale schimbări în mediile de viață;
- specia umană, în toată diversitatea ei, poate învăța să trăiască şi să lucreze ca un singur popor, într-o patrie comună, mondială;[62]
- ştiința şi religia să coexiste în mod armonios;
- previzionează formarea unei federații în care să domnească armonia şi colaborarea;
- pacea universală;
- soluționarea spirituală a problemelor economice şi sociale;
- limbă mondială şi scriere unică;[63]
- instituirea unui tribunal internațional.

Baha'i-ul nu a rămas undeva izolat, iar intențiile sale nu au rămas utopice.[64] Secta a folosit pentru propagarea concepțiilor sale un mediu existent, dinainte pregătit. Baha'u'llah s-a adresat în repetate rânduri puternicilor vremii, conducătorilor de religii şi multor savanți şi scriitori îndemnându-i să faciliteze răspândirea religiei baha'i.[65] Religia baha'i este cosmopolitism fideist de factură

---

[61] Pr. N. Achimescu, *Noile mişcări religioase*, Ed. Limes Cluj-Napoca, 2002, p. 194. Vezi şi lucrarea lui Danion Vasile, *Dărâmarea idolilor. Despre rătăcirile contemporane*, Ed. Bunavestire, Galați, 2002, p. 101-106.

[62] Jean Vernette, *Les sectes*, Presses Universitaires de France, 1990, p. 71.

[63] Pr. N. Achimescu, *op. cit.*, p. 188.

[64] „Bahaismul consideră că misiunea sa este aceea de a structura o *nouă ordine a lumii*. În consecință, interesul acestei mişcări nu este orientat atât de mult spre interiorul individului, cât mai ales spre exterior; este vorba de relații politice, sociale, culturale, este vorba de contactul cu toate acele mişcări *progresiste*, care îşi propun detaşarea de orice reflexe conservatoare, de orice tradiții dogmatice şi canonice." (Preot N. Achimescu, *Noile mişcări religioase*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2002, p. 193.)

[65] Pr. N. Achimescu, *op. cit.*, p. 193.

gnostică.[66]

Aceleaşi idei sunt propovăduite de o altă sectă apărută tot în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, *Martorii lui Iehova*, care îşi fundamentează învăţăturile mai ales pe texte din Vechiul Testament. Iehoviştii nu sunt atât o sectă creştină cât mai ales una sincretistă; o organizaţie politică mai mult decât o sectă religioasă. Formează o uriaşă societate trans-naţională, care îi exploatează crunt pe numeroşii săi adepţi, care lucrează voluntar.[67]

Martorii lui Iehova susţin acelaşi universalism ca şi Baha'i-ul:

- omenirea se află în pragul unei noi ere: Regatul;
- toate religiile vor dispărea când va rămâne numai cea a „martorilor";
- toate guvernele vor fi anihilate şi se va institui un guvern mondial, condus de Mesia al lor;
- pacea universală;
- numărul 666 este semnul noului Mesia.

În aceeaşi perioadă Helena Petrovna Blavatsky (1831-1892) pune bazele *Societăţii teosofice*. De mai bine de un secol teosofia a fost sursa de introducere în occident a religiilor orientale. Teosofia este o doctrină sincretistă care uneşte curente religioase cu precădere din orient (cabala, budism, hinduism, taoism)[68]. După un timp de regres, teosofia a alimentat majoritatea gnozelor contemporane şi religiile pentru Noua Eră.

În programul *Societăţii teosofice* se află următoarele

---

[66] Bruno Würtz, *Doctrinele principalelor secte ale creştinismului contemporan*, Timişoara, 1988, p. 184 (curs litografiat)

[67] Pentru mai multe amănunte vezi şi Radu Antim, *Societatea „Martorii lui Iehova" în contextul fenomenului sectar*, Editura Arhidiecezană, Cluj-Napoca, 1996; Bruno Würtz, *Doctrinele principalelor secte ...*, ed. cit., p. 144-176.

[68] Pentru mai multe amănunte, vezi şi Nicolae Achimescu, *Noile mişcări religioase*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2002, p. 59-68.

țeluri: 1) constituirea unui nucleu de înfrățire generală a omenirii îndiferent de rasă, religie, sex, castă, culoare; 2) stimularea studierii comparate a religiilor, a filosofiilor, a științelor naturii; 3) cercetarea unor legi ale naturii încă neexplicate precum şi promovarea forțelor ascunse, lăuntrice omului. Aceste puncte programatice pot fi întâlnite în întregime în mişcarea New Age.[69] Teosofia are legături cu spiritismul modern, apărut tot în această perioadă. Strâns legată de teosofie se află antroposofia[70] lui Rudolf Steiner (1861-1925) fondată în 1913, după ce a părăsit *Societatea teosofică*.

Aceleaşi obiective diabolice le regăsim şi în ideologia iluminatului şi satanistului K. Marx.[71] În cartea lui Des Griffin, *Al patrulea Reich al bogaților* este schițat planul Revoluției mondiale a lui Weishaupt,[72] care cuprindea:[73]

- abolirea tuturor guvernelor instituite;
- abolirea proprietății private;
- abolirea moştenirilor;
- abolirea religiilor;
- abolirea familiei;
- abolirea patriotismului;
- crearea unui guvern mondial.

---

[69] Bruno Würtz, *New Age*, Editura de Vest, Timişoara, 1992, p. 65.

[70] Nicolae Achimescu, *op. cit.*, p. 68-88.

[71] Ralph Epperson, *Noua ordine mondială*, Ed. Alma, 1997, p. 117-125; Radu Comănescu şi Emilian M. Dobrescu, *Francmasoneria. O nouă viziune asupra lumii civilizate*, Ed. Valahia, 1991, p. 33, şi 38; Salem Kirban, *Satan's Angels Exposed*, Morris Cerullo World Evangelism Edition, 1980, p. 157.

[72] Ralph Epperson, *op. cit.*, p. 110; Salem Kirban, *op. cit.*, p. 149.

[73] În 1776, evreul Adam Weishaupt a întemeiat în Bavaria ordinul Iluminaților, care-şi propunea între altele scopuri, distrugerea catolicismului, adică a creştinismului (N. Paulescu, *Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul şi Franc-Masoneria*, Bucureşti, 1913, p. 216; Bruno Würtz, *op. cit.*, p. 35; Christian Jacq, *op. cit.*, p. 184. Vezi şi la Milton William Cooper, *Partea nevăzută a lumii societăți secrete*, Ed. Elit, (fără an), p. 72-74.)

Pe plan social – politic, francmasoneria pune bazele Ligii Națiunilor[74] în anul 1920, care devine apoi Organizația Națiunilor Unite (cu prerogative de guvern mondial). O altă dorință mai veche a francmasoneriei a fost crearea Statelor Unite ale Europei.[75]

În ceea ce priveşte latura religioasă, s-a fondat *Consiliul Mondial al Bisericilor* şi alte organisme internaționale, care au ca scop tot *unirea*.

Din cele relatate până acum, observăm că se urmăreşte:

- pe plan religios – unirea tuturor religiilor într-una singură;
- pe plan politic – crearea unui guvern mondial;
- pe plan economic – crearea unei economii unice mondiale şi emiterea unei monede unice, cel mai probabil una virtuală;
- pe plan social – desființarea granițelor – amestecarea neamurilor;
- pe plan ştiințific – marea unificare a forțelor.[76]

---

[74] Radu Comănescu şi Emilian M. Dobrescu, *Francmasoneria. O nouă viziune asupra lumii civilizate*, ed. cit., p. 43.

[75] *Ibidem*, p. 24-25. Vezi şi referințele date de Horia Nestorescu Bălceşti cu privire la Comitetul Central Democratic European [fondat de către Giuseppe Mazzini în 1850] şi Comitetul Europei Răsăritene, ambele fiind centre de orientare masonică, vizau ca obiectiv: Statele Unite ale Europei (*Ordinul masonic român*, p. 63).

[76] Amănunte privind teoria marii unificări pot fi găsite la Cecil Folescu, *Ce este universul?*, Ed. Albatros, Bucureşti, 1988; John D. Barrow, *Originea universului*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1994; Martin Rees, *Doar şase numere. Forțele fundamentale care modelează universul*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2000; Lee Smolin, *Spațiu, timp, univers*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2002; John Barrow, Frank J. Tipler, *Principiul antropic cosmologic*, Ed. Tehnică, Bucureşti, 2001.

6. De când sunt implicați ortodocșii în acțiuni ecumenice?

PRIMELE mențiuni ale implicării ortodocşilor în acțiuni ecumenice sunt din a doua jumătate a sec. al XIX-lea, mai precis din anul 1864, odată cu formarea „Asociației Bisericilor anglicană şi ortodoxă – răsăriteană”, care a devenit în 1906 „Uniunea Bisericilor de Răsărit” în care au activat teologi englezi, americani, ruşi, greci ş. a.[77]

La începutul sec. al XX-lea, Patriarhia ecumenică se implica în acțiuni ecumenice prin emiterea a trei enciclici adresate Bisericilor creştine în care se afirmă că „diferențele dogmatice nu pot constitui o piedică de netrecut în calea apropierii şi colaborării Bisericilor unele cu altele, până se va putea ajunge la *unirea lor deplină*”.[78] Se uită, însă, că această concepție este în contradicție cu învățătura de veacuri a Bisericii Ortodoxe, care învață că nu poate să existe unire şi unitate decât în mărturisirea aceleiaşi credințe.

A urmat apoi un şir de conferințe aşa-zis „pan-ortodoxe” care au urmărit pregătirea unui sinod ecumenic, de la care se aşteptau reforme în doctrină şi viața Bisericii, conforme cu directivele generale masonice.

Să le amintim:[79]

- 1923, Constantinopol – Conferință pan-ortodoxă,
- 1936, Atena – Conferința profesorilor de teologie,
- 1948, Moscova – Conferință pan-ortodoxă,

---

[77] *Istoria Bisericească Universală*, vol. II, EIBMBOR, Bucureşti, 1993, p. 544.

[78] *Istoria Bisericească Universală*, vol. II, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1993, p. 545.

[79] *Ibidem*, p. 534-543.

- 1961, Rhodos – Conferință pan-ortodoxă,
- 1963, Rhodos – Conferință pan-ortodoxă,
- 1964, Rhodos – Conferință pan-ortodoxă,
- 1968, Rhodos – Conferință pan-ortodoxă,
- 1976, Atena – Congres al facultăților de teologie ortodoxă.

Vom aminti mai târziu despre temele discutate la aceste întruniri.

De asemenea, menționăm prezența ortodocşilor în „Asociația mondială pentru promovarea păcii internaționale între națiuni prin Biserici”,[80] înființată în 1914 şi care a activat până în 1938. Între 1920-1938, a ținut nouă conferințe. Din 1920 a avut ca vicepreşedinte pe mitropolitul primat Miron Cristea. Mişcarea ecumenică, care din 1948 s-a organizat în Consiliul Mondial al Bisericilor, numit şi Consiliul Ecumenic al Bisericilor,[81] îşi are originea în trei mişcări paralele:

- *Consiliul misionar internațional*, care şi-a ținut prima conferință în 1910 la Edinburg în Scoția;

- gruparea „*Viață şi acțiune*”, a ținut prima ei conferință interconfesionistă în 1925 la Stockholm în Suedia. La ea au participat 680 de delegați din 37 de țări;

- gruparea „*Credință şi organizare*” a ținut prima ei conferință în 1927 la Lausanne, în Elveția. Au participat 400 de delegați, reprezentând 100 de Biserici, culte şi comunități creştine.

Primele şase Adunări generale ale Consiliului Ecumenic al Bisericilor s-au ținut după cum urmează:

1. 1948, Amsterdam. Participarea ortodoxă a fost slabă din motive social-politice.

În 1952, patriarhul ecumenic Atenagora I recomandă

---

[80] *Ibidem*, p. 545.

[81] Preot Prof. Dr. Ion Bria, *Dicționar de teologie ortodoxă* A-Z, EIBMBOR, Bucureşti, 1994, p. 254-260; *Istoria Bisericească Universală*, ed. cit., p. 545-555.

Bisericilor ortodoxe colaborarea cu Consiliul Ecumenic al Bisericilor, argumentând că „acţiunea apropierii şi a colaborării tuturor confesiunilor şi organizaţiilor creştine este o necesitate şi o datorie sfântă, decurgând din însuşi specificul şi misiunea lor”.[82] Se uita a se menționa că patriarhul Atenagora I era francmason.[83]

Serafim Rose a argumentat faptul că patriarhul Atenagora promova erezia milenaristă, a cărei principal apărător a fost N. Berdiaev, iar cu mult înainte, Giacchino da Fiore.

Deşi cei mai buni creştini ortodocşi erau împotriva acţiunilor patriarhului – printre care părintele văzător cu duhul Filotei Zervakos din Grecia şi aproape toţi călugării din Sf. Munte – el avea de partea lui un aliat puternic: „spiritul vremurilor” în continuă schimbare.[84]

2. 1954, Evenston, SUA.

3. 1961, New Delhi, India. Acum au fost primite ca membre mai multe Biserici Ortodoxe, printre care şi Biserica Ortodoxă Română.

4. 1968, Uppsala, Suedia.

5. 1975, Nairobi, Kenya.

6. 1983, Vancouver, Canada.

O altă organizaţie ecumenică de inspiraţie masonică este *Conferința Bisericilor Europene*,[85] fondată în 1959.

---

[82] *Istoria Bisericească Universală*, vol. II, ed. cit., p. 548.

[83] Radu Comănescu şi Emilian M. Dobrescu, *Istoria franc-masoneriei* (926-1960), ed. cit, p. 152.

[84] Damascene Christensen, *op. cit.*, p. 397-398.

[85] Conferința Bisericilor Europene este fondată în 1959, anul în care Consiliul pentru Relații externe – SUA cere o *nouă ordine mondială*. Se pleda pentru „o nouă ordine mondială care trebuie să răspundă aspirațiilor de pace, de schimbare socială şi economică ... o ordine internațională ...”

Amănunte despre organizarea şi activitățile Conferinței Bisericilor Europene pot fi găsite în rev. „Candela Moldovei”, nr. 1/1998; 11-12/2000; 7-8/2003. În completare se poate consulta Dr. Antonie

Actualmente este „formată din 126 Biserici (ortodoxe, protestante, anglicane şi vechi catolice) şi 43 de asociaţii creştine partenere” (*Candela Moldovei* 7-8/2003).

Afirmaţia este total neortodoxă, ca să nu spunem eretică. De ce? Pentru că Biserica Ortodoxă ca instituţie divino-umană nu poate fi inclusă într-o organizaţie umană. Ortodocşii care participă la adunările Conferinţei Bisericilor Europene sau la alte adunări ecumenice, o fac pe cont propriu, pentru simplul motiv că ei nu sunt Biserica.[86]

Organizaţia colaborează cu alte instituţii ecumenice dintre care amintim:

- Adunarea Conferinţelor Episcopilor Romano-Catolici din Europa şi

- Comisia Ecumenică Europeană pentru Biserică şi Societate, care în 1999 a fuzionat cu Conferinţa Bisericilor Europene.

Între organizaţiile ecumenice, mai putem enumera pe cele care se ocupă de tineretul creştin, şi anume:

- Consiliul Ecumenic al Tineretului;

- Federaţia Internaţională a Studenţilor Creştini (WSCF) subordonate Consiliului Ecumenic al Bisericilor. La acestea se mai adaugă diverse organizaţii ecumenice la nivel naţional.

Studiul documentar a peste 120 de articole şi informări apărute în presa religioasă privitoare la activităţile organizaţiilor ecumenice relevă un fapt incontestabil: temele abordate sunt de natură social-politică şi doar tangenţial se fac referinţe teologice. Într-un fel se caută promovarea unei teologii social-politice, o teologie care să argumenteze idealurile francmasonice.

Plămădeală, *Biserica slujitoare*, Ed. EIBMBOR, Bucureşti, 1972, p. 200-210, extras din rev. „Studii teologice”, 1972, 5-8.

[86] Ideea trebuie reţinută întrucât vom reveni asupra ei. Ea va lămuri atitudinea pe care trebuie să o avem unii faţă de alţii.

Temele se axează în jurul următoarelor cuvinte cheie: reconciliere, unitate, dreptate, rasism, înnoire, xenofobie, non-violență, dialog-ecologic, conciliere etnică şi religioasă, antisemitism, pace, drepturile omului, toleranță.[87]

Se constată, de asemenea, tendința de a subordona învățământul teologic ortodox intereselor Consiliului Ecumenic al Bisericilor, sugerându-se implicarea învățământului teologic în susținerea ecumenismului[88] şi a unității cu orice preț.

Într-un articol din *Candela Moldovei* nr. 1/2001 citim: „Biserica Ortodoxă Română a afirmat, fără echivoc, disponibilitatea pentru integrare (în Uniunea Europeană)."

Noi ne întrebăm, în numele cui s-a făcut această afirmație şi cu ce scop?

Pentru care rațiuni Biserica Ortodoxă trebuie să susțină noua ordine mondială anticreştină? Sau poate că nu s-a înțeles că Uniunea Europeană va fi anticreştină?! Presa a informat opinia publică în nenumărate rânduri că oficialii Uniunii Europene nu doresc o Europă creştină.[89] Mai mult, Parlamentul European s-a ridicat şi împotriva Sfântului Munte.[90]

În 1997, Biserica Ortodoxă a Georgiei se retrage din Consiliul Ecumenic al Bisericilor şi din Conferința Bisericilor Europene. În 1998 se va retrage şi Biserica Ortodoxă Bulgară.

Noi ne rugăm să vedem cât mai curând retragerea tuturor Bisericilor Ortodoxe din Consiliul Ecumenic al Bisericilor şi din toate dialogurile ecumenice.

---

[87] Mai multe amănunte ne sunt oferite de Dr. Antonie Plămădeală, *Biserica slujitoare*, ed. cit., p. 120-268.

[88] Pentru mai multe amănunte vezi articolul „Educația teologică ortodoxă şi temele ecumenice", revista „*Candela Moldovei*" nr. 3/2000.

[89] Ziarul „*Ziua*" din 06 octombrie 2003: Jacque Chirac se opune unei Europe creştine.

[90] Ziarul „*Ziua*" din 04 octombrie 2003, p. 14. Această atitudine anticreştină şi antiortodoxă este semnalată încă din anul 1993. Vezi interviul cu părintele Petroniu Tănase, stareţul schitului „Prodromul", apărut în „*Vestitorul ortodoxiei*" nr. 105 din 15 nov. 1993.

7. Mărturia faptelor

TRĂIM într-o epocă de adânc dezechilibru spiritual, epocă în care mulți creştini ortodocşi sunt ca nişte copii duşi de valuri, purtați încoace şi încolo, de orice vânt al învățăturii, prin înşelarea oamenilor, prin vicleşugul lor, spre uneltirea rătăcirii (Efeseni 4, 14).

Pare, într-adevăr, să fi sosit timpul când oamenii nu mai suferă învățătura sănătoasă, ci – dornici să-şi desfăteze auzul – îşi grămădesc învățături după poftele lor, şi îşi întorc auzul de la adevăr şi se abat către basme (II Timotei 4, 3-4).

Ne încearcă un sentiment de consternare când citim cele mai recente documente şi luări de poziție ale mişcării ecumenice.[91] Dar în cadrul unor astfel de întruniri „la vârf" se omite să li se comunice eterodocşilor că Biserica Ortodoxă este Biserica lui Hristos, la care suntem chemați cu toții.

Dar mulți dintre participanții ortodocşi la aceste „dialoguri" bănuiesc, ori sau convins deja, că ele nu constituie nici pe departe cadrul în care să se poată face auzită vocea ortodoxiei; ei văd că însăşi atmosfera de „liberalism" ecumenic al acestor întruniri anulează orice adevăr de credință care s-ar putea rosti în cadrul lor.

La nivele puțin înalte, conferințele şi discuțiile ecumenice se organizează de obicei cu participarea unui vorbitor ortodox şi chiar cu oficierea de rugăciuni comune.

Scopul lor, departe de a fi realizarea unității de credință, este, mai degrabă, favorizarea răspândirii între ortodocşi a relativismului dogmatic, în numele reconcilierii şi al păcii.

Creştinii ortodocşi conştienți de pericolul ce-l

[91] Vezi colecția revistei *Candela Moldovei* din anii 1992-2003.

reprezintă ecumenismul se pot întreba, pe bună dreptate, unde vor sfârşi toate acestea şi până unde va fi impusă limita trădărilor, falsificărilor şi demolărilor din interior a ortodoxiei.

Nu s-a făcut până acum nici un studiu atent în această privință, dar ținând cont de logica desfăşurării evenimentelor, nu este imposibil să vedem în ce direcție se îndreaptă ele.

Ideologia care stă în spatele mişcării ecumenice, care inspiră declarațiile şi acțiunile ecumeniştilor, este o erezie ai cărei termeni sunt deja clar definiți: „Biserica lui Hristos nu există, nimeni nu se află în posesia adevărului absolut. Biserica se constituie de-abia acum, în zilele noastre."[92]

* * *

Se ridică o întrebare: ce este rău în mişcarea ecumenică de vreme ce se doreşte realizarea unității creştinilor?

Problema este mult prea complexă pentru a o aborda într-un mod simplist.

În întrebarea de mai sus sunt, de fapt, două întrebări:

1. Ce este rău în mişcarea ecumenică?

2. Ce este rău în a dori unitatea creştinilor?

La a doua întrebare răspundem uşor: Nu este nimic rău să doreşti realizarea unității creştinilor. La prima întrebare vom putea răspunde abia după ce vom arăta ce face mişcarea ecumenică.

Legând întrebările între ele, avem tendința de a da acelaşi răspuns, orientându-ne după partea cunoscută. Şi astfel suntem duşi în eroare.

Raționamentul eronat ar fi cam aşa: a dori unitatea creştină este un lucru bun. Deci, dacă mişcarea ecumenică doreşte unitatea creştină rezultă că ea este bună. Măcar în parte.

---

[92] Ierom. Serafim Rose, *Ortodoxia şi religia viitorului*, Chişinău, 1995, p. 22-23.

În realitate, „unitatea creştină” este nada cu care se prind creştinii naivi.

Mişcarea ecumenică vorbeşte despre unitatea creştină, dar nu face nimic pentru unitatea creştină, pentru că ea este interesată de unitate, dar nu creştină. Sau altfel spus, mişcarea ecumenică urmăreşte unitatea creştinilor, dar nu în Hristos, ci în afară de Hristos.

Mişcarea ecumenică este doar un mijloc prin care se încearcă amăgirea creştinilor. Aşadar, mişcarea ecumenică militează pentru *unitate* în mijlocul confesiunilor creştine la fel ca şi alte mişcări şi organizații, aşa cum am arătat mai sus. Din acest motiv, putem aşeza mişcarea ecumenică alături de teosofie, baha'i, iehovişti, francmasonerie şi mişcarea new age.

O altă demonstrație.

Astăzi, se ştie că există o similitudine între forțele fizice şi forțele sociale. Cercetările au demonstrat că principiile din fizică pot fi aplicate şi în societate ca de altfel şi în economie.

Ce înseamnă aceasta pentru noi care studiem scopurile mişcării ecumenice?

Ştim că dacă asupra unui obiect acționează mai multe forțe în diferite direcții, direcția în care se va deplasa obiectul este dată de *suma forțelor*, numită şi *rezultanta forțelor*.

Aplicând această regulă la forțele sociale spunem că asupra grupurilor de persoane sau asupra societății umane, asupra maselor se exercită diferite forțe: politice, economice, religioase, sociale, juridice, etc.

Aşadar, grupul sau masele de oameni reprezintă *obiectul* asupra căruia se exercită mai multe forțe.

Care este direcția în care se va deplasa obiectul? Ca şi în cazul unui obiect fizic, direcția va fi dată de *suma forțelor*, de *rezultanta forțelor*.

Forțele par foarte diferite, aproape imposibil a însumat.

După felul cum am fost educați, pare imposibil de înțeles legătura dintre politic, economic, religios, social, ştiință, filosofie, etc. Şi totuşi, cu un pic de atenție, vom observa că toate aceste tipuri de forțe acționează asupra aceluiaşi *obiect*, fapt istoric.[93]

În pofida faptului că aceste forțe par diferite, din cauza numelor cu care le identificăm (recunoaştem), cu puțină atenție, ce observăm? Ce este comun acestor tipuri de forțe? *Unitatea*. Unitatea este factorul comun.

Fiecare tip de forță îşi caută propria unitate specifică. În final suma acestor forțe va fi *unitatea*.

Astfel, masele de oameni (creştinii) sunt îndemnați spre *unire* sub un guvern mondial, cu o economie unită, cu o religie unită (unică), cu o legislație unită (unică).

De reținut că rezultatul unității nu va semăna cu nimic din ce a fost. Astfel, putem afirma că mişcarea ecumenică este un mijloc care contribuie la un proces ce nu are nimic comun cu creştinismul.

Mişcarea ecumenică este o păcăleală, o minciună prin care francmasoneria încearcă să-i determine pe creştini să contribuie la realizarea *unității antihristice*.

Care este mărturia faptelor?

1) Pe 22 iunie 1965, s-a convocat la San Francisco o

---

[93] Istoricii înțeleg să ia în considerație o rețea cât mai densă de determinări, de condiționări reciproce, de interferențe. Putem accepta în principiu „superdeterminarea" chiar şi a celui mai neînsemnat fapt istoric, în sensul acțiunii conjugate a nenumărați factori, în practica istoriografică însă suntem nevoiți să alegem dintre aceştia şi să propunem o anumită ierarhizare.

Pentru amănunte trimitem la considerațiile lui Lucian Boia din lucrarea „*Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr şi ficțiune*". De asemenea, considerăm binevenit un studiu al teoriei scenariilor şi prognozelor, întrucât subiectul abordat în această lucrare face obiectul atât al istoriei, cât şi al scenariilor.

conferință religioasă pentru pacea mondială, cu ocazia aniversării a 20 de ani de la înființarea unei filiale ONU în acel oraş. În fața unui public de 10.000 de persoane, reprezentanți ai religiilor hindusă, budistă, musulmană, mozaică, penticostală, catolică şi ortodoxă au ținut cuvântări despre fundamentarea religioasă a noțiunii de pace mondială.[94]

2) Într-o delegație oficială la cel de al XIX-lea Congres al clerului şi laicatului din Dioceza Greacă a Americii de Nord şi de Sud, s-a afirmat: „Credem că mişcarea ecumenică, chiar dacă a luat naştere în sânul creştinismului, trebuie să fie o mişcare a tuturor religiilor care îşi dau mâna."

3) „Templul înțelegerii",[95] o fundație americană inițiată în 1960 ca un soi de „Asociație a religiilor unite" cu scopul de a „clădi templul simbolic în diverse colțuri ale lumii" (în perfect acord cu doctrina francmasoneriei), a ținut mai multe conferințe de vârf. La prima dintre ele, organizată la Calcutta în 1968, trapistul Thomas Merton a declarat: „Suntem deja în unitate. Ceea ce trebuie să redobândim este unitatea primordială."[96]

4) La cea de-a doua conferință organizată la Geneva în aprilie 1970 s-au întrunit 80 de reprezentanți a 10 dintre religiile existente pentru a discuta probleme precum: „Proiectul de creare a comunității mondiale a religiilor."

Materialele de popularizare pe care le-a redactat „Templul înțelegerii" dau la iveală că la conferința „la vârf" organizată în toamna anului 1971 în SUA, au fost invitați şi

---

[94] Acelaşi lucru îl face organizația „*Oameni şi religii*", întrunită la Malta în 1991 şi la Bucureşti în 1998.

[95] În 1960, francmasoneria creează organizația americană „*Templul înțelegerii reciproce*", ca Asociație a Religiilor Unite, cu scopul de a-şi fonda filiale în diferite zone ale lumii (Petre Dogaru, *Casa regală, femeile fatale, masoneria şi dictatorii secolului XX*, ed. cit., p. 518).

[96] Citat după Ierom. Serafim Rose, *Ortodoxia şi religia viitorului*, Chişinău, 1995, p. 24-25.

reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe, precum şi faptul că mitropolitul Emilianos din Patriarhia de Constantinopol era membru al Comitetului internațional al Templului.

Aşadar, aceste conferințe „la vârf" au oferit delegaților ortodocşi ocazia să intre în dialoguri care duc la „crearea unei comunități mondiale a religiilor", care „grăbesc realizarea visului de pace al omenirii", potrivit filosofiilor întemeiate de Vivekananda, Ramakrişna, Gandhi, Schweitzer şi potrivit fondatorilor altor religii.

5) La începutul anului 1970, Consiliul Ecumenic al Bisericilor a finanțat conferința de la Ajaltoun, Liban, dintre hinduşi, budişti, creştini şi musulmani care a fost urmată de o conferință de evaluare în iunie, acelaşi an, la Zürich, unde s-a declarat necesitatea „dialogului" cu religiile necreştine.[97]

6) La întâlnirea Comitetului Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Addis Abbeba (1971) mitropolitul Georges Khodre al Beirutului (Biserica Ortodoxă a Antiohiei) i-a şocat până şi pe delegații protestanți când nu numai că a lansat apelul la *dialog* cu alte religii dar, călcând în picioare 19 secole de istorie a Bisericii lui Hristos, i-a grăbit pe creştini să „investigheze viața de autentică spiritualitate a celor nebotezați" şi să-şi îmbogățească experiența cu „comorile ce se află în sânul comunităților religioase universale" (*Religious Press Service*), căci „atunci când brahmanul, budistul sau musulmanul îşi citeşte scriptura sa, el primeşte în lumină pe Însuşi Hristos".[98]

Aflând asemenea lucruri, rămâi uimit şi te întrebi dacă delegații *ortodocşi* sunt sau nu ortodocşi.

---

[97] De atunci şi până acum, dialogurile au devenit o realitate şi s-au înmulțit sub egida Consiliului Mondial al Bisericilor şi al Conferinței Bisericilor Europene (Vezi colecția „*Candela Moldovei*" 1992-2003). Vezi şi la I.P.S. Damaskinos Papandreou, Mitropolitul Elveției, *Biserică, societate, lume*, Ed. Trinitas, Iaşi, 1998, p. 269-302.

[98] *Christian Century*, 10 febr. 1971, citat după Ierom. Serafim Rose, *op. cit.*, p. 27.

Ca să înțelegem starea de confuzie din mintea şi sufletele ecumeniştilor să redăm un pasaj din cartea unui vestit hindus convertit la creştinism, Rabi Maharaj: „Din punctul meu de vedere, occidentalii care se întorc spre Orient nu L-au cunoscut niciodată pe Hristos în mod personal [...] După ce am ținut un curs la un colegiu de perfecționare a profesorilor din Elveția, am fost înfruntat de şeful departamentului religios, care era un pastor la o biserică de stat. Exprimându-şi dezaprobarea față de cursul meu de religie comparată, a spus: „Eu am fost misionar în India timp de 20 de ani şi am văzut indianul venerându-şi dumnezeul de piatră. Eu cred că atunci când indianul se închină idolului lui, el se închină Dumnezeului Bibliei. Nu ajutați cu nimic la stabilirea înțelegerii de care avem nevoie între religii, afirmând că există diferențe atât de drastice!”

„ – Domnule reverend, eu am fost indianul acela care s-a închinat la dumnezei de piatră. Astăzi eu mă închin Dumnezeului Bibliei şi cred că sunt în măsură să vă spun că nu sunt unul şi acelaşi lucru – sunt lumi total diferite.[99]

7) În februarie 1972, un alt eveniment ecumenic *fără precedent* a avut loc la New York. Aici, pentru prima dată în istorie – potrivit arhiepiscopului Iakobos al New York-ului – Biserica Ortodoxă Greacă a intrat într-un *dialog* teologic oficial cu reprezentanți ai cultului mozaic. În două zile de discuții s-a ajuns la rezultate foarte precise care pot fi considerate simptomatice pentru rezultatele viitoarelor *dialoguri cu religiile necreştine*.

Teologii greci au căzut de acord cu „revizuirea textelor lor liturgice referitoare la iudei şi iudaism, atunci când ele sunt negative sau ostile” (*Religious News Service*).[100]

---

[99] Rabi R. Maharaj, *Moartea unui guru. O extraordinară istorisire a unui om care a căutat adevărul*, Ed. Lumina lumii, 1994, p. 233-234.

[100] Revizuiri, în secret, s-au făcut şi în cărțile noastre de cult, editate de Institutul Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.

Mai poate exista vreo îndoială în ceea ce priveşte intenţia acestor dialoguri? În mod evident, ea este aceea de a *reformula* creştinismul ortodox aşa încât el să nu mai creeze senzaţii de disconfort necreştinilor.

8. Care trebuie să fie atitudinea noastră?

DUPĂ toate cele expuse, ne întrebăm: Care trebuie să fie atitudinea noastră? Cum trebuie să se comporte un bun ortodox?

Domnul nostru Iisus Hristos ne învață, zicând: „Nu judecați ca să nu fiți judecați” (Matei 7, 1). Având în minte aceste cuvinte, să vedem cum trebuie să se comporte un bun creştin ortodox.

Să începem prin a lămuri câteva noțiuni: ecumenism, ecumenişti, ecumenişti ortodocşi.

Ce este *ecumenismul*, am arătat. Spunem despre ecumenism că este *erezie*.[101] Ecumenismul este erezie! Şi am văzut de ce.

Cine sunt ecumeniştii? În cea mai mare parte sunt eterodocşi, aşadar eretici.[102] Ecumeniştii sunt eretici pentru că sunt eterodocşi, abia după aceea pentru că fac ecumenism. Aşadar, nu-i greşit să-i numim eretici.

Când vorbim de ortodocşi, trebuie să fim foarte atenți ca să nu greşim din prea mult zel.

Există ortodocşi antiecumenişti, există ortodocşi pro-ecumenişti, dar fără să aibă legături cu mişcarea ecumenică şi există ortodocşi implicați în mişcarea ecumenică. Pe cei din a doua categorie îi putem numi *victime* în sensul că acceptă ecumenismul social fără să cunoască în profunzime implicațiile dogmatice. În ultima categorie intră delegații.

---

[101] Erezie = abatere de la dreapta credință, afirmație neconformă cu adevărul stabilit de Biserică prin sinoadele ecumenice (Pr. Prof. dr. Ene Branişte şi Prof. Ecaterina Branişte, *Dicționar enciclopedic de cunoştințe religioase*, Ed. Diecezană, Caransebeş, 2001, p. 157.)

[102] Prin eretici se înțeleg cei rătăciți de la adevărurile de credință.

Dintre aceştia, unii sunt mai liberali, alţii mai tradiţionalişti. Iată motivul pentru care nu trebuie să judecăm fără discernământ şi în bloc.

De regulă, în dialogul ecumenic vocea ortodoxă nu este auzită, mai ales atunci când apără tradiția Bisericii lui Hristos, căci interesele urmărite de mişcarea ecumenică sunt străine de interesele Bisericii Ortodoxe.

Ne întrebăm, de ce mai sunt ortodocşi care participă la dialogurile ecumenice, dacă vocea lor nu se face auzită? Pentru că nu toți oamenii sunt la fel. Nu putem judeca toți identic!

Iată încă un motiv pentru care nu se cuvine ca ortodocşii antiecumenişti să acuze pe frații lor implicați în dialogurile ecumenice, cum nu se cuvine acestora din urmă să-i acuze sau să-i persecute pe cei dintâi.

La drept vorbind, au câştig de cauză antiecumeniştii, atunci când apără valorile ortodoxiei. Frații lor angajați în dialoguri ecumenice nutresc speranțe că vor fi de folos în misiunea ortodoxă. Fac acest lucru pe riscul lor.

Exclusivismul de dragul exclusivismului denotă mândrie şi slavă deşartă.

Pentru o mai bună lămurire, amintim că nu Biserica Ortodoxă face ecumenism, ci doar anumiți ortodocşi.

De asemenea, este regretabil, necreştineşte şi inacceptabil ca antiecumeniştii să fie persecutați şi denigrați doar pentru că au o opinie neagreată de politica ecumenistă şi globalistă.

9. Contextul social-politic în care apare ecumenismul

ÎNCEPUTURILE ecumenismului le găsim în a doua jumătate a sec. al XIX-lea. Apariția sa nu era întâmplătoare. El își făcea apariția într-un mediu favorabil, într-o vreme în care pe toate planurile era căutată *unitatea*. În fapt, ecumenismul continua procesul de *renovatio* inițiat de rosicrucieni. Sosise rândul religiei!

Francmasoneria, ca urmașă a conștiinței religiilor păgâne, de multă vreme își propusese distrugerea creștinismului și a papalității.[103]

Mediul era pregătit de apariția unei noi stări de spirit și de noi curente religioase. Vom aminti în continuare pe cele mai importante.

Teosofia și spiritismul.

Ca societăți oculte, apăreau în sec. al XIX-lea, însă ca doctrină au însoțit permanent sectele gnostice și religiile orientale. Studiind doctrina teosofică, vom constata ușor că ea este puntea de legătură între societățile oculte și tot ea este cea care a penetrat în conștiința creștinilor atât de ușor, făcându-i în același timp receptivi la orice sincretism. Dacă creștinismul occidental catolic a fost influențat de teosofie cu multe secole în urmă, începând cu Albert cel Mare, iar protestantismul prin Eckhart, creștinismul oriental a suportat aceeași influență mai ales prin filosofii mistici ruși, cei mai notorii fiind Nicolai

---

[103] Christian Jacq, *op. cit.*, p. 220, 224, 227, 234; Radu Comănescu, Emilian M. Dobrescu *Francmasoneria. O nouă viziune asupra lumii civilizate*, ed. cit., p. 31, 45.

Berdiaev şi Bulgacov.

Într-una din lucrările sale, Berdiaev afirmă că „vechiul gnosticism renaşte într-o formă cvasi-ştiinţifică”.[104]

Spiritismul ca mişcare populară apare în 1848 în SUA. Comunicarea cu spiritele este un tip de magie. A favorizat răspândirea sincretismului religios.[105]

Societatea teosofică a fost fondată tot în 1848. N. Berdiaev sesiza încă de la începutul sec. al XX-lea posibilitatea ca practicile oculte să se vulgarizeze, să devină o modă. Şi remarcă importanţa teosofiei în acest proces de popularizare.[106] „Vin vremurile”, zicea el, „manifestării şi obiectivării învăţăturilor mistice ascunse.” Şi au venit!

Teosofii militau pentru unirea religiilor şi a guvernelor, împăcarea ştiinţei cu religia, etc.

Mişcarea şi doctrina teosofiei stau la baza filosofiei şi mişcării New Age.

Baha'i-ul apare în cadrul islamismului ca un fel de religie laică. Îşi propunea reformarea lumii şi urmărea mai multe obiective politice şi social-economice: guvern şi tribunal mondial, limbă şi religie unică. Mişcarea prezintă importanţă prin faptul că a depăşit graniţele islamului. Liderii baha'i s-au adresat liderilor politici şi religioşi chemându-i la cooperare în vederea atingerii obiectivelor amintite mai sus, la care adăugăm şi distrugerea creştinismului.

Martorii lui Iehova – o organizaţie politică ascunsă sub masca religiei. Mişcarea acţionează pentru distrugerea religiei creştine prin falsificarea adevărurilor evanghelice şi interpretarea în sens lumesc şi politic. Promovează instaurarea unui guvern mondial condus de Mesia, distrugerea

---

[104] Nicolai Berdiaev, *Sensul creaţiei*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1992, p. 65.

[105] Spiritismul modern este astăzi un inepuizabil izvor de „spiritualitate New Age” (Bruno Würtz, *New Age*, ed. cit., p. 65.)

[106] Nicolai Berdiaev, *op. cit.*, p. 281.

creştinismului şi a celorlalte religii, promovarea numărului 666 ca semn al lui Mesia al lor. Martorii lui Iehova formează o organizație distructivă. Are ca scop demolarea vechii ordini creştine. Şi alte secte, alături de martorii lui Iehova, aveau sarcina de a contribui la distrugerea vechii ordini creştine. Nu întâmplător, multe dintre ele cuprind mesaje apocaliptice şi milenariste, prin care anunță a nouă eră.[107] Ele anunțau apropierea sfârşitului erei creştine şi sosirea unei noi ere, mileniul de pace şi armonie. În realitate, toate aceste secte pregăteau conştiința oamenilor pentru primirea instituirii guvernului mondial şi a religiei unice a lui Antihrist.

Aşa se prezentau lucrurile când francmasoneria fondează şi inițiază dialogurile ecumenice.

Privind în trecut, observăm că pe măsură ce ocultismul iese la suprafață, criza morală şi spirituală se agravează, adâncind prăpastia dintre Biserică şi societate.

În dorința de *renovatio*, de nouă ordine, alta decât cea creştină, rosicrucienii şi francmasonii au inițiat şi sprijinit fărâmițarea Bisericii. Cum s-a ajuns aici? S-a început cu pervertirea sistemului creştin de valori, prin introducerea de alternative la viață şi mântuire.

Penetrând gândirea creştină, ocultismul şi gnosticismul au dus inevitabil la crearea de *partide*. Aşa ne putem explica apariția de numeroase ordine călugăreşti şi cavalereşti sau grupări mistice şi pietiste. Altfel spus, societatea începe să se dezbine. După ce a aruncat zâzanie, Satan avea doar să aştepte culegerea roadelor.

Reforma avea să fie rodul zâzaniei sădite în mințile oamenilor.

Ce reprezintă revoluția franceză de la 1789? Un triumf

---

[107] Amănunte interesante despre rolul credințelor milenariste în pregătirea unei noi ere, vezi la Lucian Bria, *Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr şi ficțiune*, Ed. Humanitas, 1993, p. 78-88; Idem, *Sfârşitul lumii. O istorie fără sfârşit*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1999, p. 131-134.

al umanismului şi al francmasoneriei. Ce mai observăm? Observăm că revoluţia franceză reprezintă doar partea văzută a unui proces îndelungat de separare a societăţii de Biserică.

Francmasoneria creează noţiunea de *stat laic* şi-i atribuie drepturi asupra credincioşilor Bisericii, numindu-i de acum înainte cetăţeni ai statului.[108] Dacă până acum acţiunile anticreştine erau considerate eretice şi uşor de observat şi combătut, de acum înainte, ereticii şi duşmanii Bisericii se vor ascunde sub un nou nume, cel de politician. Iată cum ereticii de ieri îşi schimbă numele pentru a fi mai greu de recunoscut şi de înfruntat.

Sosise, aşadar, vremea ca francmasoneria să atace Biserica sub o altă mască, fără frica de a fi descoperită. Nu întâmplător papii au interzis de nenumărate ori credincioşilor să intre în francmasonerie.[109]

De acum, francmasoneria ia controlul asupra maselor de credincioşi prin intermediul instituţiilor statului.[110] Aceasta a reprezentat o nouă fază în lupta francmasoneriei împotriva Bisericii. Următoarea fază avea ca obiectiv controlul ierarhiei bisericeşti. Într-o Biserică bine organizată era greu să te lupţi, întrucât ereticii erau excomunicaţi, iar ereziile combătute, oprind acţiunea de influenţare a maselor. Acum era nevoie de ceva nou. Era nevoie de infiltrarea ierarhiei în mod secret, pentru a trece la distrugerea Bisericii din interior, prin contrafacerea învăţăturii de credinţă şi prin concesiile pe care

---

108 Transformarea credinciosului în cetăţean „s-a născut în Franţa între 1789- 1791, chiar dacă a fost nevoie să curgă două veacuri peste el pentru a atinge vârsta maturităţii. Invenţia individului modern a fost o creaţie de o infatuare nemăsurată – liber-cugetătorii, radicalii şi voltairienii erau bucuroşi să se unească împotriva Bisericii Catolice, rămânând în acelaşi timp neîncrezători în popor". (Jean Daniel, citat de Nathan Gardels în lucrarea „*Schimbarea ordinii globale*", ed. cit., p. 24.)

109 Christian Jacq, *op. cit*., p. 168.

110 Radu Comănescu şi Emilian M. Dobrescu, *Francmasoneria. O nouă viziune asupra lumii civilizate*, ed. cit., p. 22.

ierarhia trebuia să le acorde eterodocşilor şi puterii seculare.[111]

Primele încercări de dialog ecumenic au loc la numai câteva decenii după Revoluţia franceză. După aproape 100 de ani, dialogurile ecumenice încep să cuprindă mai toate confesiunile, inclusiv pe ortodocşi. Sub controlul francmasoneriei au loc primele dialoguri ecumenice inter-confesionale şi inter-religioase. Ele vizau două lucruri: minimalizarea învăţăturii de credinţă şi promovarea unei unităţi adogmatice, sincretiste.

Mişcarea ecumenică reuneşte delegaţi ai diferitelor confesiuni şi religii pentru promovarea în comun a unor obiective politice şi sociale, prin Biserici. Iată denumirea unei astfel de asociaţii ecumenice: „Asociaţia internaţională pentru promovarea păcii între naţiuni prin Biserici."

Ne întrebăm dacă francmasoneria are interes pentru religie, de unde vine aceasta?

Fiind de origine păgână, necreştină, francmasoneria are ca principal obiectiv distrugerea creştinismului.[112] Toate celelalte scopuri pe care le putem identifica sunt subordonate acestuia.

Istoriografia consemnează că la 1850, „Comitetul Central Democratic European, fondat de Giuseppe Mazzini îşi

---

[111] Cu privire la infiltrarea ierarhiei Bisericilor creştine, în general, vezi la Bruno Würtz, *New Age*, ed. cit., p. 88-104. Referinţe cu privire la infiltrarea Bisericii Catolice , vezi la Christian Jacq, *op. cit.*, iar cu privire la infiltrarea Vaticanului, vezi la David Yallop, *În numele Domnului*, Ed. All, Bucureşti, 1997. De asemenea, vezi şi studiul *Cine atacă Biserica Catolică?*, în *Studii Istorice Româneşti*, mai 1995, p. 37-58; în extras disponibil în format pdf la adresa http://www.angelfire.com/space2/carti/

Informaţii despre infiltrarea ierarhiei Bisericii Ortodoxe Române vezi la Horia Nestorescu Bălceşti, *op. cit.*

[112] Recomandăm pentru amănunte lucrarea preotului anglican, francmason şi teosof, C. W. Leadbeater, *Partea ocultă a francmasoneriei*, Ed. Herald, Bucureşti, 1996.

propunea ca obiectiv crearea *Statelor Unite ale Europei*”.[113] După ce reuşise împărţirea Europei pe naţiuni la 1848, francmasoneria se gândea deja la o uniune de state.

Dar mai erau multe piedici de trecut. Una dintre piedici era Biserica şi diversitatea de credinţe. Uniunea Statelor Europene impune mai întâi rezolvarea acestei probleme. Se cerea găsirea unei soluţii de depăşire a fundamentalismului dogmatic. În acest sens, francmasoneria a netezit calea în vederea începerii dialogului ecumenic. Francmasonii au fost cei care au făcut începutul şi au stăruit în dezvoltarea dialogului ecumenic.

Francmasoneria avea nevoie de toleranţă şi linişte în rândul maselor pentru a putea să-şi continue drumul către organizarea guvernului mondial.

Un guvern mondial nu spune mare lucru neiniţiaţilor. Dar dacă ne gândim că un asemenea guvern mondial francmasonic va deţine controlul total asupra maselor şi al persoanei,[114] lucrurile se schimbă. Viitorul ne apare foarte

---

[113] Horia Nestorescu Bălceşti, *Ordinul masonic român*, Casa de editură şi presă „Şansa SRL”, 1993, p. 63.

[114] Există o literatură bogată pe această temă, dar din păcate, prea puţine s-au tradus şi în limba română. Recomandăm pentru aprofundarea temei: Texe Marrs, *Project L.U.C.I.D.: The Beast 666 Universal Human Control System* (224 pages). Versiunea în limba română este disponibilă la adresa http://www angelfire.com/space2/carti/

De asemenea, pot fi consultate Serge Monaste, *Protocoalele de la Toronto. Naţiunile Unite contra creştinismului*, Ed. Samisdat, (ISBN 937-98993-0-7); Maria Ioan Antonopol, *Nu vă lepădaţi de Hristos, nu vă însemnaţi cu 666*, Atena, 1993; Ieromonah Hristodul Aghioritul, *La apusul libertăţii*, Ed. Sofia, Bucureşti, 1999; Mitropolitul Calinic al Pireului, *Noile buletine, Antihrist, 666*, Atena, 1993; Ing. Mircea Vlad, *Apocalipsa 13. Sfârşitul libertăţii umane*, Ed. Axioma Edit, Bucureşti, 1999; Monahul Zosima Pascal-Prodromit, *Sfârşitul omului*, Ed. Credinţa strămoşească, 1998; Sf. Lavrentie, *Viaţa, învăţăturile şi minunile*, Ed. Credinţa noastră, 2003.

La această listă care rămâne deschisă, mai adăugăm: George Orwell, *1984*, Ed. Hyperion, Chişinău, 1991.

sumbru, pentru că ceea ce ne aşteaptă este *sclavia*. Sub un guvern mondial nu va fi permisă decât o singură religie: religia stăpânilor, a francmasonilor, ritul paladin, adică închinarea la *Lucifer*.[115]

[115] Mai multe referințe la Danion Vasile, *Dărâmarea idolilor. Despre rătăcirile contemporane*, ed. cit., p. 150; Bruno Würtz, *New Age*, ed. cit., p. 64; Damascene Christensen, *op. cit.*, p. 673-701.

10. Ecumenismul în slujba comunismului internaționalist şi a globalizării[116]

PENTRU a-şi mări autoritatea ecumenică, în anul 1961, cu ocazia adunării generale de la New Delhi, Consiliul Ecumenic al Bisericilor a admis intrarea în rândurile sale a tuturor Bisericilor Ortodoxe din republicile sovietice şi din țările satelite. În urma acestei decizii, au pătruns în cadrul acestei organizații 75 de delegații din țările comuniste, iar Bisericile respective au fost primite ca membre cu drepturi depline printre conducătorii supremi ai Comitetului Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor (CEB). Cu această ocazie, fostul arhiepiscop Nicodim,[117] secundul patriarhului Pimen al Moscovei şi-a stabilit sediul la Geneva, iar CEB a căpătat tot atunci o coloratură marxistă.

Prezența reprezentanților oficiali ai Bisericilor răsăritene în cadrul acestei organizații interconfesionale şi internaționale nu s-a putut face, după cum este lesne de înțeles, decât cu învoirea şi sub controlul riguros al autorităților politice şi de securitate ale statelor comuniste respective. Din această cauză, misiunea încredințată

---

[116] Informațiile sunt preluate în cea mai mare parte din lucrarea lui Mihai Urzică, *Biserica şi viermii cei neadormiți*, Ed. Anastasia, Bucureşti, 1998, p. 238-246.

[117] Informațiile date publicității după 1990 arată că arhiepiscopul Nicodim, din 1964 mitropolit, era agent KGB. În 1969, Nicodim avea misiunea de a se asigura că în mesajele trimise de Comitetul Central al CEB către Bisericile membre nu se menționa nimic cu privire la invazia din Cehoslovacia sau la persecuțiile religioase din URSS. Delegația Bisericii Ruse cuprinde cel puțin şase agenți KGB. Pentru detalii, vezi la Miruna Munteanu şi Vladimir Alexa, *Dosare ultrasecrete*, vol. II, Ed. Omega, Bucureşti, 2000, p. 77-86; 149-153.

delegaților se rezuma la consemnele primite din partea acestor autorități. Într-o asemenea situație, delegații respectivi nu au mai reprezentat nici o garanție pentru cauza dreaptă a Bisericilor lor, fiind nevoiți, de voie de nevoie, să apere în primul rând, punctele de vedere ale intereselor politice ale comunismului, fiind deci nişte simple instrumente ale acestui regim. Acestei tendințe nocive, resimțite de atunci în CEB, i s-a adăugat şi influența, de aceeaşi natură, exercitată de delegații americani, reprezentanți ai unor Biserici sectante, cu manifestări politice pro-comuniste.

Ca urmare, orice relatări şi plângeri care s-au adus de atunci în adunările CEB în legătură cu persecuțiile religioase din țările aservite comunismului, suferite de credincioşii creştini, au fost contracarate de delegații oficiali ai Bisericilor din Est.

Toate documentele care mărturiseau despre violările libertății dreptului de cult şi ale misionarismului, despre constrângerile perfide impuse Bisericilor respective, sau despre ateismul infiltrat cu de-a sila în conştiințele creştinilor, nu au fost luate în seamă ci, dimpotrivă, au fost clasate ca nefondate.

Infiltrările comuniste în CEB s-au resimțit şi sub alte forme. Prin diferitele funcțiuni care în această instituție au fost încredințate reprezentanților Bisericilor din Est, spriji-nitoare a comunismului, Consiliul şi-a trădat misiunea şi s-a învoit să susțină diferite acțiuni politice, cu totul străine de problema ecumenismului.

Păşind pe acest drum, Consiliul Ecumenic a condamnat, în 1962, acțiunea unilaterală a SUA în Cuba, dar fără să pomenească nimic despre construirea, de către sovietici, pe acest teritoriu, a bazelor de lansare a rachetelor.

Totodată, reprezentanții Bisericilor din Est şi-au arătat simpatia față de acea teorie a revoluției privind lupta dusă de insurgenții din America Latină şi din Asia împotriva guvernelor lor.

Ca urmare a conferinţelor de la Geneva (1966) şi de la Uppsala (1968), cei 28 de membri ai Comitetului Executiv ai Consiliului – reprezentând 293 de Biserici – au votat, în unanimitate, subvenţionarea cu 200.000$ a celor *19 mişcări de eliberare din Africa*, din care 11 erau notorii comuniste, fără, totuşi, să prevadă vreun mijloc de control asupra utilizării acestor fonduri. Şi după cum s-a aflat ulterior, o parte dintre aceste ajutoare au fost folosite pentru procurarea de arme.

Un alt ajutor, de 265.000$, a fost acordat în 1977, de către acelaşi Consiliu şi în acelaşi scop, pentru mişcările de eliberare din Africa Centrală. Pentru a complace Kremlinului, CEB a hotărât să deschidă şi alte credite, între care 252.000$ guvernului polonez, sub titlu de ajutor social, sau 100.000$ pentru dezertorii americani din Vietnam, refugiaţi în diferite ţări.

Un alt caz: secretarul general al Consiliului Ecumenic a găsit de cuviinţă să respingă ca nemotivată întâmpinarea din 18 ianuarie 1972, prezentată de episcopul luteran norvegian Monrad Nordeval, prin care se solicita Consiliului să acorde ajutoare Bisericilor din URSS. Acest refuz l-a determinat pe prelatul norvegian să acuze Consiliul că s-a alăturat persecutorilor, acordând încredere numai şefilor Bisericilor aserviţi Kremlinului.

În acest sens, este grăitoare şi atitudinea fostului secretar general al Consiliului, dr. Eugen Blake, care îl sfătuia cu insistenţă pe pastorul Richard Wurmbrand (originar din România, unde şi-a petrecut 14 ani în puşcăriile comuniste) să nu mai pomenească nimic despre toate persecuţiile pe care le-a suferit. „Predicaţi-L pe Hristos (...), dar nu mai vorbeşte de comunism şi mai cu seamă, nu mai vorbeşte împotriva comunismului.”

Acţiunile cu caracter pro comunist şi masonic ale acestui Consiliu nu s-au dezis nici cu ocazia reuniunilor de la Geneva din 1977 şi de la Kingston (Jamaica), din 1979, unde

prin aceleaşi manifestări adoptate, Hristos a fost absent şi creştinătatea trădată.

Trebuie relevat faptul că, sub aspect înşelător, CEB acordă ajutoare unor Biserici, dar care în realitate pornesc din aceeaşi viclenie pe care o are şi Satana; îți întinde o mână de ajutor ca să te tragă mai bine la fund.

Aşa s-a întâmplat şi cu Biserica Ortodoxă Română, care înainte de 1989 a primit o importantă donație în dolari, în vederea construirii Institutului Ecumenic, dar care reprezintă de fapt *cuiul lui Pepelea* în Biserica Ortodoxă. Donația a fost acceptată cu toată gratitudinea de către conducerea Bisericii noastre strămoşeşti. Însă, prin aservirea Bisericii noastre donatorilor eretici, în loc ca studenții noştri teologi, viitorii preoți, să combată, într-un spirit cât mai ortodox asemenea sectanți, sunt nevoiți să le asculte, tăcuți, toate rătăcirile.

Într-o avansată concepție de înțelegere universală, de unire şi de armonie a lumii, a luat ființă în Apus şi Organizația Mondială a Religiilor Unite (OMRU). Aceasta este o mişcare diversionistă de mare amploare, care caută să înmănunchieze, sub o falsă dogmă de credință şi sub o falsă concepție de dragoste şi frățietate, pe toți oamenii, de orice convingere religioasă, contestând ideea de revelație la toate religiile, pentru a le discredita pe toate, în frunte cu creştinismul, de al cărui nume se foloseşte numai ca momeală.

O altă mişcare de răsunet mondial şi cu veleități ecumenice, purtând o netăgăduită pecete francmasonică, este Asociația Unirii Creştinismului Mondial, care pretinde să fie creştină, dar de fapt, exclude ideea de Biserică şi de Hristos.

Pentru că suntem la capitolul „relații politice”, să amintim şi de organizația „Conferința Bisericilor Europene”, înființată la Nyborn (Danemarca), în anul 1959. Sub masca ecumenică este de fapt o organizație politică, de inspirație francmasonică care: „încurajează cooperarea cu instituțiile europene (OSCE, Consiliul Europei, Uniunea Europeană) şi ONU; va continua lucrarea CEB în domeniul promovării păcii

şi securităţii în Europa; va susţine activităţile de protejare a mediului înconjurător (ecologie); va acorda atenţie deosebită problemelor pe care le pune azi fenomenul globalizării şi al mondializării din punct de vedere economic şi nevoia unei strategii de dreptate şi asistenţă socială."[118] Şi lista poate continua. Nimic însă despre Hristos şi despre Biserica Sa.

Se pare că pentru membrii acestei organizaţii *ecumenice* mai importantă este unirea şi guvernul mondial decât Biserica cea una, sfântă, sobornicească şi apostolească.

Fenomenele negative observate de la un timp pe tărâmul ecumenismului demonstrează că un fals ecumenism confesional şi adogmatic a pătruns atât în sânul Consiliului Ecumenic al Bisericilor, cât şi în atâtea alte organizaţii pretins religioase.

La 14 august 1972, în cadrul celei de a 25-a sesiuni a Comitetului Central CEB, ţinută la Utrecht, în faţa reprezentanţilor a 50 de Biserici şi confesiuni creştine, s-a susţinut, între altele, prin expozeul teologului german Jürgen Moltmann, teza masonică a *unui guvern mondial indispensabil* pentru a putea face faţă actualelor nevoi ale societăţii, precum şi necesitatea ca Biserica să se degajeze de particularităţile ei confesionale şi structurale care o împiedică de la misiunea ei.[119]

Misiunea Bisericii, în înţelegerea Consiliului Ecumenic şi a celorlalte organizaţii similare, este axată, în cea mai mare parte, pe probleme de ordin social şi nu pe preocupări spirituale, având ca principale obiective

---

[118] Revista „Candela Moldovei", nr. 1/1998, p. 3. Vezi şi articolul *Bisericile şi valorile euro-atlantice* în revista „Candela Moldovei", nr. 6-7/2002, p. 8-9.

[119] Jürgen Moltmann, *Comunitate fraternă într-o lume divizată*, SOEPI, 17 august 1972, p. 9-10.

combaterea sărăciei şi opresiunii, a alienării rasiale şi culturale şi a distrugerii naturii prin industrie.[120]

Printr-un asemenea program, dominat de aspectul social şi politic, Biserica încetează de a mai fi Biserică şi se reduce la o instituţie de binefacere pentru bunăstarea, progresul şi prosperitatea oamenilor de toate culorile şi rasele, devenind astfel slujitoarea împărăţiei pământeşti în locul celei cereşti![121]

După ce a urmărit şi încurajat, prin toate ramificaţiile ei, fărâmiţarea creştinismului, francmasoneria caută acum, sub pretexte ecumenice, să regrupeze toate confesiunile creştine într-o credinţă lipsită de har şi având ca aspiraţie numai scopuri sociale.

Prin astfel de tendinţe, care au luat aspecte bine conturate şi foarte transparente, s-a apropiat vremea când se va întrona în toată lumea o guvernare mondială iudaică, provocând marea apostazie a creştinilor, proorocită de Hristos, cu o înfricoşată prigonire de moarte împotriva celor care nu se vor închina Antihristului, adică Satanei.

---

[120] Revista „*Candela Moldovei*", nr. 1/1998, p. 3, în articolul *Lucrările Comitetului Central al Conferinţei Bisericilor Europene*.

Mărturie ne stau documentele primei conferinţe despre diversitate culturală şi religioasă, ţinută la Melbourne, iulie 1997. Informaţiile au fost preluate de la adresa web: http://www.cth.com.au/corp/despatch şi http://www.closer.brisnet.org.au/despatch/wcrp.report1.htm

[121] Recomandăm pentru aprofundarea acestei teme lucrarea Dr. Antonie Plămădeală, *Biserica slujitoare*, ed. cit., p. 183-210. „Rapoartele nu se impun printr-o deosebită fundamentare teologică. Ici şi colo în cuprinsul lor, se face şi câte o consideraţie de ordin teologic, dar e vorba mai mult de afirmaţii cu caracter general, nu de o argumentare biblică şi teologică sistematică; consideraţiile de acest fel fiind urmate de obicei de propoziţii care încep cu: «În această situaţie, Biserica trebuie să... etc. etc.»" (p. 195)

11. Introducere în teologia istoriei

DESPRE viața bisericească şi a societății, în general, s-au scris mii de cărți în care evenimentele şi faptele umane sunt selectate, grupate şi interpretate dintr-un anumit punct de vedere.[122]

Suntem, cred, cu toții de acord că selectarea şi gruparea evenimentelor şi faptelor umane fără interpretare nu are valoare. De ce? Pentru că nu ne-ar ajuta la înțelegerea istoriei.

Nu intenționăm să înşirăm evenimente şi fapte ci vom căuta să înțelegem cursul vieții umane, cursul vieții creştine şi al Bisericii în lume. Vom încerca să înțelegem legătura dintre evenimentele şi faptele consemnate de istoriografie.

În general, interpretarea care se dă faptelor şi evenimentelor în lucrările de istorie este parțială şi ruptă de legătura omului cu divinul.

Vom încerca o interpretare a faptelor din perspectivă teologică, creştină, întrucât o istorie care face abstracție de legătura omului cu Dumnezeu şi de lupta Bisericii cu duşmanii ei, nu poate fi decât parțială şi denaturată.

Înainte de a încerca să memorăm mulțime de date, fapte şi evenimente, este bine să învățăm cum să le înțelegem în contextul vieții creştine şi al Bisericii. Pe de o parte vedem mâna omului în istorie, iar pe de altă parte trebuie să vedem mâna lui Dumnezeu.

Este adevărat că omul face istoria, însă nu trebuie să uităm că el este sub două influențe nevăzute: a lui Dumnezeu,

---

[122] Un studiu interesant care merită citit, despre istorie şi istoricitate, vezi la Lucian Boia, *Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr şi ficțiune*, Ed. Humanitas, 1998.

Creatorul lumii şi a diavolului, uzurpatorul ordinii din lume şi duşmanul omului.

Fără o perspectivă teologică, istoria este fără noimă, fără sens, fără direcție, fără finalitate. O astfel de percepție şi concepție îl face pe om să creadă că nu are să dea socoteală nimănui pentru faptele sale; îl face să creadă că poate să-şi determine viitorul fără responsabilitatea judecății.

Pentru noi creştinii, cursul vieții umane este hotărât de Dumnezeu, făcând parte din planul lui Dumnezeu de mântuire a lumii şi de îndumnezeire a omului.

Datoria omului este să descopere şi să respecte acest *plan* spre binele lui. Planul lui Dumnezeu cu lumea este cuprins în Sf. Scriptură. În lipsa acestei viziuni, omul ori cade în deznădejde, ori crede că se poate mântui singur, fără de Dumnezeu.

Care este adevărul?

Analizând cu atenție faptele şi evenimentele, vom vedea că după căderea în păcat a primilor oameni, omenirea a intrat sub stăpânirea Şarpelui, a lui Satan. Prin păcat, adică prin depărtarea de Dumnezeu, diavolul a câştigat putere asupra oamenilor.

Istoria omenirii este lupta dintre bine (Dumnezeu) şi rău (Satan). Fără luminarea revelației divine omul a căzut în dualism, considerând pe Dumnezeu şi pe Satan drept doi zei care se luptă pentru putere. În unele situații, omul a ajuns până la pierderea ideii de personalitate. Astfel, pentru mulți păgâni binele şi răul deveneau două principii impersonale, două energii.

Istoria poporului evreu este istoria purtării de grijă a lui Dumnezeu de lumea pe care a creat-o. Istoria popoarelor păgâne este istoria stăpânirii lui Satan asupra omenirii rătăcite, amăgite şi depărtate de Dumnezeu.

Prin jertfa Fiului lui Dumnezeu întrupat omul este răscumpărat şi restaurat şi scos de sub stăpânirea diavolului. Diavolul, Satan, s-a văzut izgonit din oameni în locuri pustii.

Izgonit prin harul lui Dumnezeu din viața creştinilor, Satan se luptă în ascuns pentru amăgirea şi înrobirea omenirii. Istoria ultimilor 2000 de ani este istoria luptei duse de diavol împotriva Bisericii lui Hristos, adică asupra creştinilor, care formează trupul tainic al lui Hristos.

Diavolul nu a renunțat la planul său de înrobire al oamenilor şi de îndepărtare a lor de Dumnezeu. Deşi odată cu extinderea Bisericii, puterea şi influența diavolului a scăzut, ea nu a încetat niciodată de a lucra împotriva Bisericii.[123]

Ce dovezi aducem în acest sens?

Satan s-a ridicat împotriva creştinilor prin persecuțiile împăraților şi stăpânitorilor păgâni, prin gnosticismul sincretist, prin erezii şi schisme, inovații şi abateri de la dreapta credință, prin ocultism şi neognosticism.

Slujitorii diavolului nu au dispărut niciodată. Ei au fost cei care au dus mai departe, în ascuns, veac după veac, credințele şi practicile păgâne şi cultul închinat lui Lucifer. Aceştia sunt vrăjitorii, vracii, magicienii, ocultiştii, spiritiştii, iar mai nou teosofii, ghicitorii, radiesteziştii, mediumii şi alții asemenea acestora.

Izgoniți şi marginalizați din societatea încreştinată, ei s-au retras în ordine şi organizații secrete. Caracterul secret se impunea pentru a nu atrage asupra lor persecuțiile.[124]

Istoriografia consemnează existența unor asemenea ordine şi organizații oculte ce desfăşurau activități secrete şi subversive, îndreptate împotriva Bisericii şi a stăpânirii creştine.

Din această cauză se naşte dorința acestora de a-şi uni eforturile în lupta lor împotriva creştinilor şi a stăpânirii creştine, prin declanşarea unei *renovatio*, a unei noi ordini mondiale, alta decât creştină.

Istoriile consemnează faptele şi evenimentele, dar

---

[123] II Tesaloniceni 2, 7-12.

[124] Serge Hutin, *Alchimia*, Editura de Vest, Timişoara, 1992, p. 118.

păstrează tăcerea asupra acestei lupte duse în secret împotriva creştinilor. Satan se luptă cu toți oamenii, dar mai cu seamă cu creştinii. De ce? Pentru că numai prin Biserică vine mântuirea.

Cine este diavolul? Este cel ce dezbină, cel cu două voințe, cel cu multe fețe, cel care sădeşte zâzanie şi păreri diferite pentru a-i împărți şi dezbina pe creştini în grupuri şi partide. El este dezbinătorul.[125]

După schisma de la 1054, Biserica slăbeşte, iar slujitorii Satanei se întăresc şi se organizează pentru o acțiune comună îndreptată împotriva turmei lui Hristos, asupra societății creştine.[126] Pe măsură ce aceste organizații se întăresc ele încep să contrafacă istoria şi să nege constant orice încercare de deconspirare a luptei lor împotriva creştinilor.

Una dintre cele mai cunoscute organizații oculte este francmasoneria. Această organizație adună la un loc pe toți cei care acceptă să lucreze pentru atingerea idealurilor francmasonice: guvernul mondial şi instaurarea domniei lui Antihrist. Nu toți ştiu că francmasoneria este în slujba lui Satan. Masonii de grad înalt ştiu asta.[127]

---

[125] „Diavolul este antimodelul prin excelență, esența sa fiind tocmai deghizarea, uzurparea aparențelor, forțarea neruşinată sau subtilă a nuanțelor – pe scurt, arta de a face formele să mintă.” (Denis de Rougemont, *Partea diavolului*, Ed. Anastasia, 1994, p. 7). „Diavolul este Acuzatorul care vrea să ne facă să ne îndoim de iertarea noastră.” (*Ibidem*, p. 32.)

[126] Rosicrucienii şi mai târziu francmasonii sunt un exemplu în acest sens.

[127] Ralph Epperson, *Noua ordine mondială*, Ed. Alma, 1997, p. 130-153.

12. Influența ocultismului asupra gândirii creştine

ISTORIOGRAFIA ne arată că începând de prin sec. al XII-lea, ocultismul a început să pervertească gândirea creştinilor. Această pervertire a dus încet încet la slăbirea vederii duhovniceşti şi la accentuarea crizei spirituale.[128]

Gândirea gnostică şi practicile oculte au dus la scindări, grupări, schisme şi erezii, în cadrul Bisericii latine din occident. Aceste modificări au produs la rândul lor transformări politice şi de organizare socială.

Prin ocultism şi magie, Diavolul a sfărâmat unitatea de credință şi unitatea comunităților creştine.

Biserica, comunitatea credincioşilor, avea să fie scindată de secte, iar stăpânirea creştină, care sprijinea viața creştină, avea şi ea să fie împărțită în formațiuni mai mici şi mai uşor de controlat de către membrii organizațiilor oculte.

În anul 1789, francmasoneria impune un nou concept, acela de *stat laic*.[129] Ce ne învață, însă, trecutul? Poate exista stat laic? Nu. Statul laic este statul care se vrea fără Dumnezeul creştin, dar el nu este laic, adică fără religie. Religia lui este ecumenismul. Iar pentru cei inițiați religia statului laic este religia stăpânilor şi inițiatorilor lui: *satanismul*.[130]

Pare greu de crezut aşa ceva. În ajutor ne vine tot

---

[128] Serge Hutin, *Alchimia*, ed. cit., p. 118-119.

[129] „Statul este o noțiune pur occidentală care până în sec. XX s-a aplicat numai la 3% din teritoriul planetei." (Robert D. Kaplan, *Anarhia care va veni*, Ed. Antet, p. 30.)

[130] Ralph Epperson, *op. cit.*, p. 171-179; 68-80; Bruno Würtz, *New Age*, Ed. de Vest, Timişoara, 1992, p. 96.

istoriografia cu fapte şi evenimente concrete. Avem însă nevoie de putere de selecţie şi grupare a faptelor din noianul de fapte şi evenimente nesemnificative. Cauzele sunt bine ascunse.

Totdeauna stăpânii au impus supuşilor propria lor religie. Păgânii au impus păgânismul, iar creştinii au impus creştinismul. Acum, francmasonii, creatori ai statelor moderne şi a viitoarei uniuni, a guvernului mondial, vor impune supuşilor religia lor satanistă, cultul paladin, adorarea lui *Lucifer*.

Despre fapte şi evenimente găsim multe însemnări şi referinţe. La fel, nu ducem lipsă de interpretări. Însă acestea servesc totdeauna interesele celor puternici. De aceea, odată cu schimbarea stăpânirii se schimbă şi interpretarea evenimentelor şi faptelor. Mai observăm că unele fapte şi evenimente sunt trecute cu vederea, iar altele scoase la lumină, după cum dictează interesele. Şi dacă stăpânirea se schimbă iar, atunci se schimbă şi interpretarea. Apar şi contestări sau acuze de mistificare pentru faptele şi evenimentele care deranjează. Un exemplu bun este cel al „*Protocoalelor înţelepţilor Sionului*”[131] denigrate şi dezaprobate constant pentru că deconspiră planurile ascunse ale ocultei internaţionale.

Iată motivul pentru care cercetătorul creştin, ca să poată cunoaşte adevărul, are nevoie de studii comparate, intense, analizând surse diverse, noi şi vechi, în aşa fel încât să poată aduna informaţii despre cât mai multe fapte şi evenimente petrecute. Are nevoie să ajungă ca să deosebească faptele reale de cele închipuite. Fără studiu comparat nici un cercetător nu va ajunge la iniţierea în adevăratul studiu al

---

131 *Protocoalelor înţelepţilor Sionului*, Orăştie, 1923; *Texte care au zguduit lumea*, Ed. Moldova, Iaşi, 1995.

istoriei.[132]

Acesta este motivul pentru care nu vom găsi în nici o lucrare oficială rostite aceste adevăruri, indiferent de epoca pe care am alege-o pentru studiu. Aşadar, nu trebuie să surprindă pe nimeni interpretarea noastră, nici să caute s-o găsească în manuale sau lucrări oficiale, pentru că nu va găsi aşa ceva. Acolo se găsesc fapte şi evenimente înşirate şi amestecate, interpretate trunchiat şi interesat.

Lucrarea noastră se adresează cititorilor creştini care doresc să pătrundă tainele istoriei şi să înveţe cum să înţeleagă evenimentele şi vremurile în care trăieşte.

Mişcarea ecumenică nu face excepţie. Ea a fost iniţiată atunci când a fost nevoie de ea pentru relativizarea învăţăturilor dogmatice şi înlocuirea lor cu o doctrină sincretistă, ca fază intermediară către noua religie a stăpânilor, adorarea lui Lucifer.

---

[132] Îndrumări metodologice privind culegerea, coroborarea, prelucrarea, analiza şi sinteza informaţiilor la Mireille Rădoi, *Serviciile de informaţii şi decizia politică*, Ed. Triton, Bucureşti, 2003, (176 pagini).

13. Ce legătură are francmasoneria cu satanismul?

ALBERT Pike, mason de gradul 33 şi satanist, a formulat dogma divinității lui Lucifer în 1889, în ale sale *Instrucțiuni*: „Lucifer, zeul luminii, luptă împotriva lui Adonai, zeul Bibliei: da, Lucifer este dumnezeu."[133] El a fost un geniu care şi-a folosit inteligența în scopuri malefice. Ştia să scrie şi să citească în 16 limbi vechi. A fost un admirator al cabalei.

Mazzini, un alt francmason din ordinul iluminaților îi scria lui Pike, în 1879:

„Noi trebuie să creăm un super rit, care va rămâne necunoscut la care noi vom chema pe acei francmasoni de grad înalt pe care îi vom selecta. Cu privire la frații noştri din francmasonerie, aceştia trebuie să fie garanția păstrării secretului cel mai strict. Prin acest rit suprem, noi vom guverna toată francmasoneria care va deveni centrul internațional cel mai puternic, pentru că direcția lui va fi necunoscută."[134]

La 14 iulie 1889, Albert Pike face următoarea declarație celor 23 de Consilii supreme din lume: „Ceea ce trebuie spus mulțimii este: Noi aducem slavă lui Dumnezeu, dar este dumnezeul adorat fără superstiție. Vouă marilor instructori generali vă spunem aceasta că puteți repeta fraților de gradele 32, 31, 30: Religia masonică trebuie să fie

---

[133] Vezi şi la Ralpf Epperson, *Noua ordine mondială*, Ed. Alma, Oradea, 1997, p. 72.

[134] Această scrisoare a fost publicată în cartea *Teocrația ocultă*, scrisă de Lady Queenborough, p. 208-209, la Salem Kirbon, *Satan's Angels Exposed*, Morais Cerullo World Evangelism Edition, 1980, p. 159.

menținută în puritatea doctrinei luciferice de noi toți inițiații de cel mai înalt grad."[135]

În 1871, generalul Albert Pike, într-o scrisoare adresată revoluționarului Giuseppe Mazzini, director al acțiunii politice a iluminaților, scria: „Noi (iluminații) vom provoca un formidabil cataclism social care, în toată oroarea sa, va arăta lămurit națiunilor efectele ateismului absolut – originea sălbăticiei şi a celor mai mari vărsări de sânge. (...) Spiritele teiste vor rămâne fără busolă, în neliniştea căutării unui ideal, fără să ştie către cine să-şi îndrepte adorația; ele vor primi în cele din urmă adevărata lumină prin manifestarea universală a doctrinei luciferice expusă public."[136]

Acelaşi Pike, intrând în legătură cu Moses Holbrook, adept al sectei luciferice, suveran comandor al supremului consiliu francmasonic din Charleston, a întocmit împreună cu acesta versiunea modernizată a Liturghiei Negre luciferiene, bazată pe îndrumările cabalei. „Pike a dat apoi această Liturghie adonaidică spre folosință acelor iluminați care sunt posesorii secretului complet precum şi gradelor supreme din Noile rituri paladiste."[137]

Într-o altă scrisoare care este catalogată la Muzeul Britanic din Londra, Pike îi scrie lui Mazzini: „Atunci pretutindeni oamenii, dezamăgiți de creştinism, vor primi adevărata lumină, care va urmări distrugerea creştinismului şi ateismului, ambele cucerite şi exterminate în acelaşi timp."[138]

---

[135] Citat după Ralph Epperson, *Noua ordine mondială*, Ed. Alma, Oradea, 1997, p. 70-71.

[136] Mihai Urzică, *op. cit.*, p. 114.

[137] Mihai Urzică, *op. cit.*, p. 114, după comandorul W. Guy Carr R. D., articol publicat în New Billing News, vol 2, nr. 6, aprilie 1958, editat de Publications du Comité de la Fédération des laïcs chrétiens.

[138] Salem Kirban, *Satan's Angels Exposed*, Ed. citată, p. 161, 164.

În 1964, Buletinul Marelui Orient de Franța declara că „Francmasoneria urmează să depăşească atât Biserica Catolică, cât şi comunismul" (Petre Dogaru, *op. cit.*, p. 518).

Nu există mântuire în afara Bisericii. Nu există în afara Bisericii organizație care să dorească cu adevărat binele omenirii. Biserica este singura instituție divino-umană care vrea şi poate să lucreze pentru binele omenirii şi mântuirea omului. Toate celelalte sunt potrivnice Bisericii şi lui Dumnezeu. De aceea mişcarea ecumenică este minciună şi erezie.

Dacă scopul declarat al francmasoneriei este *noua ordine mondială* şi *guvernarea mondială*, cum poate crede cineva că mişcarea ecumenică, creație a francmasoneriei, ar putea rămâne izolată de acest scop.

Nichifor Crainic, într-un pasaj din Memoriile sale, ne arată cât de importantă este rezolvarea problemei religioase. Îl redăm mai jos.

„La Geneva se discuta problema Statelor Unite ale Europei şi prezida Nicolae Titulescu. Nu veneam la spectacolul Societății Națiunilor ca un arab la Mecca, ci ca un american la un muzeu de curiozități. Am combătut-o de la început pentru că n-am crezut nici în seriozitatea şi nici în durabilitatea ei. Un țel suprem, cum e pacea mondială, întemeiat pe tratatele de pace de după primul război mondial era o absurditate. [...] Sub masca pacifismului şi a înfrățirii popoarelor, învingătorii de ieri năzuiau să-şi păstreze privilegiile împotriva învinşilor. Astfel, sinceritatea, care e condiția primordială a unei credințe, nu era în nici o parte. [...] Pacifismul fără fundament metafizic nu există. Pacifismul fără suflu religios nu se poate realiza. Dar pe acest teren problema devine şi mai complicată decât pe cel politic propriu-zis. În numele cărei credințe religioase se pot înfrăți toate popoarele? Creştinismul n-a cucerit încă tot pământul; *o turmă şi un păstor* e încă un ideal pentru cel mai înflăcărat apostolat cu putință. Iar a pune creştinismul, fără să vorbim de confesiunile din sânul lui, pe picior de egalitate cu mahomedanismul sau cu budismul, în numele pacifismului religios, e o imposibilitate de principiu şi de fapt. Societatea Națiunilor ocolind

această dificultate, era un organism areligios, profesând un pacifism fără fundament transcendental. În locul religiei, ea a practicat formula, ce i s-a părut comodă, a francmasoneriei suprareligioase, care nu e decât afumarea conştiinţei naive a unor intelectuali cu pseudoatitudinea neantului ateist. Francmasoneria însă, având un caracter ocult şi aderenţi inavuabili, ideile ei divulgate indirect nu sunt de natură să entuziasmeze popoarele pentru o credinţă pacifistă.

Neajunsul acesta l-au observat chiar susţinătorii Societăţii Naţiunilor care, în scrierile lor, deplâng lipsa unei credinţe metafizice sau a unei *mitologii*, care să dea sângele vieţii organismului genevez. Zeităţile acestea neomitologice, ce ar fi trebuit să creeze un fel de Olimp modern în vârful Mont Blanc-ului, se numesc în filosofia contemporană *valori*. Valoarea adevărului, a binelui, a frumosului şi aşa mai departe, autonome şi independente, unele de altele, cum nu sunt nici stelele de pe cer, care depind ca să se poată menţine în armonia suverană prestabilită lor de cel care le-a făcut. Cât de falsă este această mitologie teoretică, fabricată de cea mai nouă filosofie, se vede din neputinţa Societăţii Naţiunilor de a însufleţi popoarele pentru idealurile ei, care nu erau altceva decât valori în sensul cel mai modern al cuvântului. Eşecul mondialismului genevez şi al oricărui alt mondialism stă în faptul principal că omul nu e capabil să dea omenirii o credinţă sau o *valoare supremă*.[139] „Situată la distanţă siderală de pacea tuturor, Societatea Naţiunilor n-avea să pregătească în realitate decât al doilea război mondial."[140] Şi aceasta corespundea exact planului iluminaţilor satanişti.

Eforturile mişcării ecumenice, aşa cum sunt ele menţionate în documentele Consiliului Ecumenic al Bisericilor şi al Organizaţiei Religiilor Unite, se îndreaptă

---

[139] Nichifor Crainic, *Zile albe – zile negre*, Casa editorială Gândirea, Bucureşti, 1991, p. 219-220.
[140] Nichifor Crainic, *op. cit.*, p. 221.

spre minimalizarea diferenţelor de doctrină, cu sugerarea şi promovarea sincretismului religios, cu scopul de a permite o coeziune în cadrul maselor de credincioşi de diferite religii şi confesiuni. Fără rezolvarea problemei religioase, guvernarea mondială şi religia unică nu pot fi impuse.[141]

Se ridică întrebarea, dacă şi în ce măsură francmasoneria influenţează Biserica Ortodoxă şi celelalte confesiuni creştine?

Iată câteva date consemnate de istoriografie:

- Thomas Charmers, fondatorul Alianţei Evanghelice (1846), a fost vicepreşedinte al organizaţiei francmasonice Royal Society din Edinburg şi concomitent membru al lojei francmasonice numărul 1 din Forfarshire.[142]

E, desigur, naiv să crezi că marile mişcări se compun din naivi induşi în eroare de manipulatori oculţi. Totuşi, naivitatea joacă un oarecare rol în societate, un rol pe care l-am dori sesizat de cât mai mulţi oameni interesaţi. Confesiunile neoprotestante, în măsura în care constituie diverse *uniuni* şi *alianţe* naţionale şi internaţionale sunt în mod sigur derivate de ascunse forţe francmasonerice, fiind adesea chiar conduse de francmasoni.

Norbert Homuth divulgă, în 1985, că preşedintele Federaţiei mondiale a baptiştilor, dr. Duke McCall, este francmason din Rotary Club.

Profund penetrat de idei masonice este cultul metodist. Homuth enumeră 20 de pastori, din biserica metodistă americană care sunt şi membri în francmasonerie. Episcopul metodist F. P. Corson, fost preşedinte al Congresului Mondial Metodist este francmason al lojei din Pennsylvania. Episcopul

[141] Mărturie ne stau documentele primei conferinţe despre diversitate culturală şi religioasă, ţinută la Melbourne, iulie 1997. Informaţiile au fost preluate de la adresa web: http://www.cth.com.au/corp/despatch şi http://www.closer.brisnet.org.au/despatch/wcrp.report1.htm

[142] Bruno Würtz, *New Age*, Ed. cit., p. 97.

metodist R. A. Müller, fost preşedinte al Congresului Național al Bisericilor este francmason activ.

Suedia are 535 parohi luterani în francmasonerie. Arhiepiscopul Bertil Werkstrom este francmason activ. Alți şase episcopi suedezi, printre care Sven Lindegaard, sunt francmasoni.[143]

Întregul protestantism şi neoprotestantism actual, descompuse din punct de vedere eclesial, se află în mrejele francmasoneriei.[144]

În Biserica romano-catolică, un mare număr de cardinali şi alte fețe bisericeşti au aparținut sau aparțin francmasoneriei. Numai la Vatican – zice N. Homuth – cunosc pe nume 90 de francmasoni începând cu Marcinkus şi Suenens şi terminând cu Peletti şi Virgil de la *Osservatore Romano*. Țelul lor este unitatea creştină ca supra biserică, o biserică mondială antropocentrică a plănuitului guvern mondial.[145]

În Grecia au apărut numeroase cărți şi articole care relevă faptul că mulți preoți, teologi şi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe sunt francmasoni. Unul dintre cei care ia atitudine față de acest fapt este mitropolitul Calinic de Pireu.

Care este situația în România? Au existat sau există clerici francmasoni? Cercetarea noastră istorică asupra acestei probleme se bazează pe informații date publicității în decursul timpului. Din păcate sursele sunt foarte puține.

Cele mai bogate în date sunt chiar sursele francmasonice care dovedesc că au existat şi clerici atraşi de această organizație încă de acum 200 de ani.

Vom da mai jos lista personalităților bisericeşti care au

---

143 Bruno Würtz, *op. cit*., p. 98.

144 Bruno Würtz, *op. cit*., p. 94.

145 *Ibidem*, p. 94. Pentru mai multe amănunte cu privire la infiltrarea Vaticanului de către francmasonerie vezi şi lucrarea lui David Yallop, *În numele Domnului. O investigație privind asasinarea papei Ioan Paul I*, Ed. All, Bucureşti, 1997.

făcut parte din francmasonerie, aşa cum sunt ele menționate în sursele francmasonice.

În 1776 este amintit Leon, episcop de Huşi, în 1781, Ioan Piuaru Molnar, 1787 Gherasim, arhimandrit din Iaşi, Amfilohie (?-1800), episcop de Hotin, Athanasie (Stoeanescu) (1815-1880), episcop; Dionisie Lupu (1769-1831), mitropolit; Gherasim (Clipa Barnovschi) (?-1826), episcop; Irineu Mihălcescu, sec. XX, mitropolit; Leon Gheuca (1735-1789) episcop de Roman şi apoi mitropolit al Moldovei; Meletie Lefter, sec. XIX, episcop de Roman; Filaret Scriban (1811-1873), intră în francmasonerie pe când era arhimandrit, Dima Teofilact, arhimandrit, Efrem, arhimandrit bulgar, Gheorghe, arhidiacon din Iaşi; Nectarie Hermeziu, arhidiacon din Iaşi; Sofronie Vârnav (1801-1861), stareț de Neamț după 1848; Vasile Agape, născut în 1831, profesor de teologie în Iaşi; Boerescu Zaharia sec. XIX, profesor la Seminarul din Curtea de Argeş; Ştefan Călinescu (1844-1921), preot, profesor de teologie; Aurel Crăciunescu, născut în 1877, profesor de teologie; Chiriac Dimancea, născut în 1880, profesor de teologie.[146]

Atât despre membri. Nu ştim însă prea multe lucruri despre simpatizanți.

În 1937, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române condamnă masoneria pentru că „propagă necredință prin concepția panteist-naturalistă”, „consideră pe evrei superiori creştinilor”, „vrea să se substituie creştinismului”, „subminează ordinea socială”.[147]

În 1948, lojile intră în adormire.[148]

De acum ierarhia Bisericii Ortodoxe va fi supusă

[146] Informațiile sunt extrase din cartea scrisă de Horia Nestorescu Bălceşti, *Ordinul masonic român*, ed. cit.

[147] Horia Nestorescu Bălceşti, *op. cit*., p. 195.

[148] Petre Dogaru, *Casa regală, femeile fatale, masoneria şi dictatorii secolului XX*, Ed. Aldo Press şi Triton, Bucureşti, 2002, p. 517. Vezi şi la Horia Nestorescu Bălceşti, *Ordinul masonic român*, ed. cit., p. 197.

presiunilor regimului comunist anticreştin.

Din francmasoneria românească au mai făcut parte reformaţi, evanghelişti şi catolici.

După 1948, comuniştii au infiltrat Biserica Ortodoxă şi aceştia au exercitat mereu presiuni asupra ierarhiei pe de o parte şi asupra credincioşilor pe de altă parte. Această înrobire a creştinilor a ţinut până în 1990.

După 1990, Biserica avea să lupte cu şi mai mulţi duşmani; cu sectele, cu comuniştii, cu sataniştii, cu new age-işti şi globalişti şi din nou cu francmasoneria.

Deşi informaţiile date publicităţii privitoare la infiltrarea francmasoneriei în Biserică sunt foarte puţine, învăţămintele trecutului şi efectele pe care le observăm ne fac să credem că Biserica este în continuare infiltrată de francmasonerie, chiar dacă nu-i putem nominaliza pe cei implicaţi.

În schimb, putem afirma cu certitudine că există preoţi şi ierarhi care colaborează strâns cu tot felul de organizaţii francmasonice camuflate. Acestea sunt de două feluri: ecumenice şi umanitare. La prima vedere nu pare nimic rău să primeşti *ajutoare* diverse de la ecumenişti sau francmasoni. Însă noi ne întrebăm, cine face astăzi cadouri de sute de mii de dolari fără să ceară nimic în schimb?

Pe lângă multe gunoaie şi alimente expirate, după 1990, prin grija unor *binefăcători*, ţara noastră s-a procopsit cu mii de tone de deşeuri toxice, făcute cadou.

În general francmasonii cer un singur lucru: tăcerea. La aceasta se mai adaugă facilitarea intereselor lor distincte: înlesnirea ecumenismului şi a noii ordini mondiale anticreştine.

Dacă ţinem cont de aceste realităţi ne va fi mult mai uşor să înţelegem unde va duce dialogul ecumenic.

Este bine să precizăm că nu toţi ecumeniştii sunt francmasoni, însă toţi sunt în slujba francmasoneriei. Cei care susţin şi promovează ecumenismul slujesc idealurile

francmasoneriei: guvernul mondial, distrugerea creştinismului şi instituirea religiei unice, a cultului adus lui Lucifer.

La început, participarea ortodocşilor la dialogurile ecumenice a fost excepţională, locală şi îndrăzneaţă. În vreme ce patriarhii ortodocşi se luptau pentru apărarea dreptei credinţe (1848), în SUA unii ortodocşi intrau în dialog cu anglicanii, care au ajuns astăzi să susţină hirotonia femeii[149] şi homosexualitatea.[150]

Astăzi situaţia este mult mai cutremurătoare, fapt pentru care mulţi clerici anglicani au trecut cu tot cu parohii la ortodoxie.[151] În această situaţie se ridică întrebarea: mai are rost dialogul „teologic" între ortodocşi şi anglicani?

Din 39 de episcopi anglicani care au răspuns unui sondaj, 10 nu credeau în realitatea istorică a Naşterii din Fecioară, 9 nu credeau nici în învierea trupească a lui Hristos, iar 19 episcopi nu au considerat necesar pentru creştini să creadă că Hristos este Dumnezeu. Radicalismul care i-a cuprins pe unii teologi anglicani merge până la negarea tuturor minunilor din Sf. Scriptură.[152]

Au urmat apoi câteva intervenţii ale patriarhiei de Constantinopol care a adresat Bisericilor creştine chemarea la dialog ecumenic, cu trecere peste diferenţele dogmatice.[153] Este vremea în care francmasonii din Biserica Ortodoxă de Constantinopol sugerează convocarea unui sinod ecumenic

---

[149] Detalii în ziarul *Vestitorul ortodoxiei*, nr. 88/93. Hirotonia femeii a fost aprobată de Biserica anglicană în anul 1992. Sinodul General al Bisericii Anglicane a aprobat cu 2/3 din voturi hirotonia femeii (Michael Harper, *op. cit*., p. 93).

[150] Michael Harper, *op. cit*., p. 43-45: De pildă Lordul Runcie, Arhiepiscop de Canterbury a recunoscut că a hirotonit cu bună ştiinţă homosexuali.

[151] Michael Harper, *op. cit*., p. 46-48.

[152] Michael Harper, *op. cit*., p. 47.

[153] *Istoria bisericească universală*, EIBMBOR, Bucureşti, 1993, p. 545.

care să reformuleze învăţătura de credinţă şi viaţa bisericească.

Trebuia însă slăbită rezistenţa ortodoxă. În acest sens s-au ţinut mai multe conferinţe aşa-zise *pan-ortodoxe* şi câteva conferinţe ale profesorilor de teologie.[154] Ne-am aştepta ca la asemenea întruniri să se caute soluţii noi pentru apărarea dreptei credinţe a Bisericii Ortodoxe. În realitate la aceste întruniri s-au căutat soluţii pentru slăbirea şi dezbinarea credinţei ortodoxe. Pentru exemplificare, amintim că se urmărea:

- reducerea duratei posturilor;
- aprobarea căsătoriei a doua pentru preoţi;
- aprobarea divorţului;
- justificarea ecumenismului;
- reinterpretarea sfintelor canoane etc.

Dialogul ecumenic şi ecumenismul nu au nici o justificare canonică sau dogmatică, dimpotrivă, canonic şi dogmatic, *ecumenismul este erezie*. Un alt lucru care ne întristează este că din învăţământul teologic s-a scos studiul apologetic şi îndrumările misionare, înlocuindu-se cu istoria şi apologia ecumenismului. Aşa s-a ajuns ca astăzi viitorii preoţi în loc să înveţe cum să apere dreapta credinţă în faţa ereziilor şi sectelor, învaţă despre necesitatea relativizării credinţei şi despre ecumenism, integrare europeană, globalizare, toleranţă, etc.

Totdeauna ecumeniştii au fost minoritari în Biserica Ortodoxă. Însă odată cu câştigarea multor ierarhi influenţi, ecumenismul tinde tacit să devină politică oficială a Bisericii Ortodoxe Române. Şi odată cu aceasta a început şi denigrarea, discreditarea şi persecutarea ortodocşilor tradiţionalişti, antiecumenişti.

---

[154] *Istoria bisericească universală*, EIBMBOR, Bucureşti, 1993, p. 534-543.

14. Se justifică implicarea ortodocşilor în ecumenism?

SE încearcă acreditarea ideii că Biserica Ortodoxă este integrată în mişcarea ecumenică. De aceea, de la început trebuie să precizăm că nu poate fi vorba de implicarea Bisericii Ortodoxe în mişcarea ecumenică, ci doar de implicarea personală a unor ortodocşi, clerici sau mireni, care nu au reprezentat şi nu reprezintă Biserica cea una, sfântă, sobornicească şi apostolească, în ciuda declarațiilor oficiale care se fac.

Prezența ortodocşilor în mişcarea ecumenică nu este justificată în nici un fel. Interesele financiare ale unor ortodocşi nu justifică o asemenea atitudine pro-ecumenistă.

Unii ortodocşi încearcă, în necunoştință de cauză, sau din rea credință, să argumenteze implicarea în acțiuni ecumenice a ortodocşilor din dorința de misiune în rândul eterodocşilor. Cu alte cuvinte, când mulțimea se întreabă: unde se duc ierarhii şi teologii ortodocşi? Şi ce discută ei la întrunirile ecumenice? Ce răspuns primesc? „Noi mergem să facem misiune printre eretici. Le luăm banii şi cadourile şi ne întoarcem acasă." Se pare că aceşti iubitori de misiune n-au învățat nimic din povestea cu calul troian. Cu alte cuvinte, *misionarii* noştri ecumenişti mint, ori din naivitate ori din rea credință.

Mişcarea ecumenică interzice prozelitismul. Cum să faci misiune, dacă ecumenismul interzice misiunea?

Consiliul Ecumenic al Bisericilor funcționează ca o imensă lojă masonică. Aşa precum în lojile masonice nu se discută subiecte religioase, pentru a se evita divergențele de opinie şi certurile între membri, tot aşa în Consiliul Ecumenic nu se discută dogmatică.

Francmasoneria cere membrilor să fie credincioşi fiecare dumnezeului lui şi toți să-şi cinstească dumnezeul în Marele Arhitect,[155] asemenea, Consiliul Ecumenic cere membrilor să creadă în Iisus Hristos.

Cum nu contează diferența dintre dumnezeii membrilor francmasoni, tot aşa nu contează felul cum este înțeles Iisus Hristos de creştini din consiliul ecumenic. Se discută în loji despre toleranță, unitate, dreptate, libertate, fraternitate, acelaşi lucru face şi consiliul ecumenic, unde se discută despre conciliere, unitate, dreptate socială şi libertate. Fac francmasonii politică, acelaşi lucru face şi consiliul ecumenic. Militează francmasoneria pentru guvern mondial şi uniune europeană, acelaşi lucru îl susține şi consiliul ecumenic.

Consiliul Ecumenic al Bisericilor este condus de francmasonerie, iar francmasoneria este condusă de satanişti, cunoscuți şi sub numele de *iluminați*.

Guvernul bavarez a descoperit existența acestei corporații secrete şi a anchetat ordinul iluminaților în 1786. Anchetatorii au întocmit un raport cu concluzia: „[...] scopul expres al acestui ordin era abolirea creştinismului şi răsturnarea oricărei puteri civile."[156]

Adevăratul scop al iluminaților este acela de a stăpâni lumea. Pentru a-l împlini, ei trebuie să distrugă toate religiile, să răstoarne toate guvernele şi să abolească proprietatea privată.[157]

---

155 Marele Arhitect al Universului este numele dumnezeului francmasoneriei. Acest dumnezeu nu este Dumnezeul din Biblie, ci Lucifer. (Ralph Epperson, *Noua ordine mondială*, Ed. Alma, Oradea, 1997, p. 138.)

156 *Conspirația împotriva lui Dumnezeu şi a omului*, p. 118 citat după Ralph Epperson, *Noua ordine mondială*, ed. cit., p. 107.

157 Ralph Epperson, *op. cit*., p. 106.

15. Umanism, globalism, ecumenism şi satanism

UMANISMUL, departe de a-l fi umanizat pe om, mai mult l-a dez-umanizat, prin aceea că l-a îndepărtat de Dumnezeu şi l-a apropiat de lume şi stăpânitorul acestei lumi.[158]

Umanismul a reînviat şi accentuat arianismul omului occidental.[159] Încetând să mai creadă în Sfânta Treime, omul a ajuns să creadă în spiritism.[160] Spiritismul există de când lumea. Cu toate acestea, el apare sub forma „ştiinţifică" abia în sec. al XIX-lea, atunci când omul occidental, copleşit de gândirea raţionalistă, încetează să mai creadă în dogma Sfintei Treimi, adică încetează să mai gândească şi să mai trăiască creştineşte.[161]

Umanismul, deşi este ridicat în slăvi de unii teologi şi gânditori creştini, nu a umanizat şi nici nu a ajutat la împlinirea fiinţei umane. Dimpotrivă, putem afirma că gândirea umanistă l-a dez-umanizat şi sălbăticit pe om, prin aceea că l-a îndepărtat de Dumnezeu, după al Cărui chip a fost creat.

---

[158] Stăpânitorul acestei lumi este Satan. „Căci lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sunt în văzduhuri". (Efeseni 6, 12.) Vezi şi Ioan 12, 31; 14, 30; 16, 11.

[159] Arhimandrit Justin Popovici, *Biserica şi statul*, ed. cit., p. 30-33.

[160] „Cine nu mai crede în Treime, crede în mesmerism şi francmasonerie; cine nu mai crede în Paradis, crede în spiritism." (M. Eliade, *Fragmentarium*, ed. cit., p. 57.)

[161] Pentru amănunte se poate consulta lucrarea Pr. Nicolae Achimescu, *Noile mişcări religioase*, ed. cit., p. 96-111.

În concepția noastră creştină, omul se împlineşte numai în legătură cu Dumnezeu, numai în comuniune şi comunicare cu El. Credința creştină ne învață că omul se împlineşte, se desăvârşeşte şi se mântuieşte doar în Hristos Dumnezeu.

Spiritul umanist şi renascentist întruchipează revolta omului contra lui Dumnezeu, sau revolta păgânismului împotriva creştinismului.

Ce înseamnă dorința omului de a cunoaşte lumea şi universul prin propriile sale puteri?

Înseamnă retrăirea ispitirii lui Adam, în încercarea omului de a deveni dumnezeu fără Dumnezeu. Gnoza, în ultimă instanță, este ştiința de a depăşi destinul, de a cunoaşte Calea, fără de Dumnezeu. Gnosticul nu aşteaptă ajutorul de la Dumnezeu pentru că nu crede în existența acestui ajutor.

Umaniştii cred că creştinismul dez-umanizează. Acelaşi lucru cred creştinii despre umanism. Care este adevărul? Adevărul este că odată cu umanismul se naşte un nou Babilon. Limbile se amestecă, în sensul că aceleaşi cuvinte capătă noi sensuri, chiar opuse. Spunem că limbajul se relativizează.[162] Acesta este motivul principal pentru care oamenii încep să nu se mai înțeleagă între ei. Aceleaşi cuvinte încep să reprezinte realități diferite.[163]

Reduse la esență, umanismul şi renaşterea sunt o formă de satanism,[164] în care Dumnezeu-Omul, Hristos, este

---

[162] Denis de Rougemont, *Partea diavolului*, ed. cit., p. 168-169; Lucian Boia, *Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr şi ficțiune*, ed. cit., p. 126-128.

[163] Pentru aprofundarea înțelegerii legăturii dintre cuvânt, semn, simbol şi realitate, recomandăm lucrarea lui Thomas A. Sebeok, *Semnele: O introducere în semiotică*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2002.

[164] Satanismul sau luciferismul omului modern – explică M. Eliade – nu constă în împotrivirea lui față de Dumnezeu, ci în împotrivirea lui prin imitație vulgară a lucrării lui Dumnezeu. Imitație şi contrafacere – iată adevăratele stigmate ale luciferismului. Căci te împotriveşti religiei, dar

înlocuit cu omul, iar hristocentrismul cu umanismul. Sau altfel spus, de la concepția creştină a mântuirii numai prin Hristos se ajunge la concepția umanistă a *mântuirii* prin sine. Însuşi cuvântul *mântuire* nu mai reprezintă aceeaşi realitate. Revenirea la cultura antică, păgână, a dus şi la o înțelegere necreştină, păgână, a vieții şi rostului omului în lume.

Umanismul îl întoarce pe om la păgânism. Cu umanismul şi renaşterea începe un proces lent de păgânizare a lumii, mai întâi a gândirii, apoi a trăirii.

Procesul de *renovatio*, de ordine nouă, amintit în lucrarea *Fama Fraternitatis* a rosicrucienilor, avea în vedere acest proces de repăgânizare a lumii.[165]

Ce este ştiința? Încercarea de a pătrunde cu mintea tainele universului şi ale omului. Ştiința este o nouă formă de gnosticism, care îşi are originea în ocultism, alchimie şi cabala iudaică.[166]

Ce urmăreşte ştiința astăzi? *Mântuirea* omului sau mai bine zis a omenirii. Astăzi orientarea gândirii filosofice şi politice a depăşit oarecum faza individualismului de la începutul sec. XX, trecând de la individ la grup, de la om la omenire, de la libertatea individului la totalitarism.

Arhitecții şi artizanii noii ordini nu mai caută astăzi mântuirea persoanei, ci mântuirea omenirii. Individul nu mai contează. Toate războaiele sec. al XX-lea exprimă această nouă concepție. De aceea, pentru aceşti artizani ai noii ordini mondiale nu mai contează câți indivizi sunt sacrificați. Ceea ce contează pentru ei este planeta, Gaia, zeița Pământ şi omenirea.

Observăm o nouă împărțire a omenirii în clase sociale,

---

faci repede o altă religie inferioară." (M. Eliade, *Fragmentarium*, Ed. Destin, 1990, p. 164.)

165 Bruno Würtz, *New Age*, ed. cit., p. 165-184.

166 Nicolai Berdiaev, *Sensul creației*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1992, p. 286-288.

elitele pe de o parte şi ceilalţi pe de altă parte. Ce este îngrozitor constă în faptul că *elitele* reduc interesele umanităţii la ale lor. În acest sens, salvarea umanităţii înseamnă salvarea *elitei*. Putem observa că societatea este orientată spre o nouă formă de sclavagism, în care elitele sunt stăpânii, iar restul mulţimii reprezintă masele de sclavi.

Pentru a înţelege viitorul trebuie să înţelegem trecutul. Orwell spunea că „cine controlează prezentul controlează trecutul şi cine controlează trecutul controlează viitorul."[167] Şi avea dreptate! Noi adăugăm că cine înţelege trecutul înţelege viitorul.

Noua ordine mondială reprezintă de fapt neo-sclavagismul. Din păcate, mulţimile sunt incapabile să înţeleagă că bunăstarea de care se vorbeşte, împreună cu pacea şi controlul asupra terorismului şi al violenţei nu privesc interesele ei, ci ale *elitei*, ale plutocraţiei mondiale.

În pofida declaraţiilor făcute de liderii politici, lumea se polarizează tot mai mult în bogaţi şi săraci. Prăpastia dintre aceştia se lărgeşte tot mai mult. Bogaţii devin tot mai bogaţi iar săracii tot mai săraci.[168]

Ecumenismul merge mână în mână cu globalismul, cu noua ordine mondială. Această nouă ordine mondială înseamnă nu numai o ordine politică şi socială extinsă la nivel global, ci şi o nouă spiritualitate, cu o nouă religie. Mişcarea New Age nu face decât să pregătească omenirea pentru noua ordine mondială, prin schimbarea paradigmelor, prin modificarea conştiinţei.

---

[167] George Orwell, *1984*, ed. cit., p. 32.

[168] James Gustave Speth este administratorul Programului ONU pentru Dezvoltare (UNDP). Raportul anului 1996 asupra dezvoltării umane, emis de UNDP, anunţa sporirea inegalităţii veniturilor, la nivel global dar şi în interiorul societăţilor, în perioada care s-a scurs de la războiul rece. (Nathan Gardels, *Schimbarea ordinii mondiale*. Ed. Antet, p. 155. Vezi şi David C. Korten, *Corporaţiile conduc lumea*, Ed. Samisdat, p. 99-100.)

Ce înseamnă modificarea de conştiinţă?

Înseamnă schimbarea bazelor gândirii şi înstrăinarea omului de orice tradiţie, dezrădăcinarea de neam şi credinţă sau ruperea lui de trecut.

Haosul care va rezulta nu va putea fi stăpânit decât prin mijloace violente şi teroare. Acest haos va justifica, din nou, instaurarea unui guvern totalitar extins la scară planetară. Atunci libertatea va înceta.

Ecumenismul este mijlocul prin care francmasoneria foloseşte structurile administrative bisericeşti în vederea înlesnirii politicii globaliste, anticreştine şi sataniste.

Astăzi ecumenismul duce o politică pro globalizare sub masca concilierii şi toleranţei.

16. „Vindecarea memoriei”

LA ultima adunare a Conferinței Bisericilor Europene, 25 iunie-2 iulie 2003, Trondheim, Norvegia, s-a discutat şi despre „vindecarea memoriei”.

Câți dintre participanții ortodocşi au realizat, oare, despre ce este vorba? Oare câți au înțeles că sunt manipulați? Vom încerca în cele ce urmează să explicăm despre ce este vorba.

„Vindecarea memoriei” sau despre dubla-gândire sau despre spălarea creierelor

Fiind vorba de vindecare, gândul ni se duce la vreo boală sau tulburare. Care să fie? Despre ce boală să fie vorba, atunci când se foloseşte sintagma „vindecarea memoriei”? Şi care este simptomul acestei boli? Amnezia? Nu. Dimpotrivă, amintirea. Amintirea trebuie „vindecată”, aflăm din prezentarea lucrărilor adunării.[169]

Ce este memoria? Ca să nu greşim, vom apela la dicționare. În DEX, găsim următoarea explicație: memorie – 1. proces psihic care constă în întipărirea, recunoaşterea şi reproducerea senzațiilor, mişcărilor, cunoştințelor etc. din trecut; 2. păstrarea în amintire, reprezentare mintală, aducere aminte, amintire; 3. parte a calculatorului electronic în care se înregistrează instrucțiuni, cuvinte, valori numerice etc.

Aceeaşi explicație găsim atât în *Dicționar de neologisme*, cât şi în *Dicționarul enciclopedic de psihiatrie*. Adăugăm că din punct de vedere teologic, sediul memoriei este sufletul şi nu creierul.

---

[169] În revista „*Candela Moldovei*”, nr. 7-8/2003, p. 3, articolul *Iisus Hristos vindecă şi reconciliază*.

Se pare, însă, că pentru Conferința Bisericilor Europene, această capacitate de memorare este considerată „patologică” şi în consecință ar trebui „vindecată”. Dar cum? Prin uitare – propun membrii Conferinței. Printr-o uitare deliberată. Ni se recomandă să uităm, la comandă, ceea ce deranjează pe cei de la putere, şi ceea ce deranjează planul de instaurare a noii ordini mondiale.

Această logică ecumenică parcă este desprinsă din romanul „*1984*” al lui Orwell. El numeşte acest proces *dubla-gândire*.

«Partidul afirmă că Oceania n-a fost nicicând aliata Eurasiei. Pe când Winston Smith ştie că acum patru ani Oceania a fost aliata Eurasiei. De unde, însă, venea acea cunoştință, cine putea proba faptul? Doar propria sa conştiință, care mai devreme sau mai târziu, va fi anihilată. Şi dacă toată lumea acceptă minciuna impusă de Partid şi dacă toate documentele şi mărturiile afirmă acelaşi lucru, atunci minciuna trece în Istorie şi se preschimbă în adevăr. „Cel care controlează trecutul, zice sloganul Partidului, acela controlează şi viitorul. Cel care controlează prezentul, acela controlează trecutul.” Totuşi, trecutul, alterabil prin însăşi natura sa, nu a fost schimbat niciodată. Tot ce-i adevărat astăzi, adevărat va fi de-a pururea. Este cât se poate de simplu. Ceea ce se cere e doar un şir nesfârşit de victorii, pe care orice individ trebuie să i le smulgă propriei memorii. Este ceea ce se cheamă „stăpânirea realității”. În neolimbă există un cuvânt special *dubla-gândire* [...]. Mintea sa se rătăci în labirintul *dublei-gândiri*. Să ştii fără a şti; să te crezi cu dreptate în timp ce promovezi o minciună minuțios elaborată; să susții simultan două opinii, conştient că sunt contradictorii, şi să crezi totodată în ambele; să apelezi la logică împotriva logicii; să renegi morala şi totodată să recurgi la ea; să consideri că democrația e cu neputință şi în acelaşi timp, că Partidul e apărătorul ei; să uiți ceea ce e necesar a uita, dar cu toate acestea să-ți reaminteşti tot atunci când e nevoie, ca mai

apoi să uiți din nou; şi mai presus de toate, să aplici procedeul *dublei-gândiri* la procesul propriu-zis. Tocmai în aceasta constă subtilitatea sistemului: în a-ți înăbuşi, treaz fiind, cugetul şi în acelaşi timp, a nu-ți da seama că faci, de fapt, un act de autosugestie. Astfel, nici chiar cuvântul *dubla-gândire* nu poate fi înțeles fără a recurge la *dubla-gândire*.»

Să revenim la tema noastră şi să observăm ce ni se cere să uităm? Să uităm „amintirea unor dureroase evenimente din trecut" (suferințele martirizărilor, distrugerile) care ne-au fost provocate de înaintaşii celor ce astăzi ne îndeamnă la *unire*.

Dar de ce au suferit străbunii noştri ortodocşi? Pentru că au iubit adevărul mai mult decât viața în apostazie şi erezie. Li s-a cerut unirea cu ereticii şi pentru că s-au opus lepădării dreptei credințe, au fost bătuți, chinuiți, izgoniți, omorâți şi li s-au distrus bisericile.

Acum ce ni se cere? Să acceptăm unirea pe care strămoşii noştri au refuzat-o. Ni se cere să acceptăm unirea cu aceiaşi eretici în numele „dragostei" creştine şi să uităm trecutul dureros. Câtă perfidie şi viclenie!

Şi ce fac ortodocşii participanți la Conferința Bisericilor Europene? Calcă, se pare, pe urmele apostaților care la 1700 au acceptat unirea cu Roma pentru privilegii materiale.[170] Ce este mai grav constă în faptul că vor să tragă

---

[170] Vaticanul „a schimbat unele dintre metodele din trecut, adaptându-le timpului de astăzi, dar scopul a rămas acelaşi. Sub masca ecumenismului, oferă burse numeroase tinerilor ortodocşi şi tot felul de ajutoare şi alte avantaje unor fruntaşi ortodocşi, mai ales din unele biserici mai strâmtorate financiar, deprinzându-i în schimb, cu un vocabular ecumenist relativ, pentru a-i dezarma în fața forțelor de intercomuniune, în fața teoriei că, cu toate diferențele existente, cele două Biserici au devenit, de la ridicarea anatemelor, una, dar una sub primatul papei, la care conducerea Bisericii Catolice nu renunță cu nici un preț.

Bursele în şcolile de teologie catolică se ofereau şi odinioară cu efecte păgubitoare, pe care le cunoaştem, pentru ortodoxie, dar argumentul că diferențele între ortodocşi şi catolici sunt fără însemnătate era folosit de

în rătăcirea lor şi pe creştinii ortodocşi.

„Trecutul înseamnă legitimare şi justificare. Fără trecut nu mai putem fi siguri de nimic."[171]

Ni se cere să uităm trecutul? Nu. Nici nu s-ar putea.[172] Ni se cere să uităm doar o parte din trecut, selectiv, doar ceea ce îi deranjează pe arhitecţii noii ordini mondiale, pe cei de la Putere. De pildă, trebuie să ne reamintim, la comandă, de suferinţele evreilor, reale sau închipuite; Biserica romano-catolică trebuie să-şi amintească cu umilinţă că i-a persecutat pe evrei, dar nu trebuie să-şi amintească nimic de nelegiuirile şi crimele săvârşite de unii evrei contra neevreilor.

Tot aşa şi noi, românii ortodocşi, suntem îndemnaţi să nu ne mai amintim de suferinţele îndurate de ortodocşi din partea iezuiţilor şi a stăpânirii catolice din Transilvania, în perioada 1700-1948. Nu trebuie să ne mai amintim de atrocităţile săvârşite de hortyştii din Transilvania asupra românilor şi evreilor, în perioada 1940-1944.

La fel, nu trebuie să ne mai amintim de suferinţele creştinilor în perioada regimului comunist şi nici de colaborarea unor clerici cu regimul comunist de la putere.

Noi, însă, ni le vom aminti mereu şi le vom transmite şi urmaşilor noştri, cu calm şi pace. Suntem creştini! Aşa cum evreii îşi aduc aminte de suferinţele lor, tot aşa ne aducem şi noi aminte de suferinţele îndurate de creştini pentru apărarea dreptei credinţe. Noi nu cerem, ca ei, nici despăgubiri şi nici

---

propaganda catolică ca mijloc de adormire a conştiinţelor ortodocşilor" (Pr. D. Stăniloaie, *Uniatismul din Transilvania. Încercare de dezmembrare a poporului român*, Bucureşti, 1973, p. 8.)

[171] Lucian Boia, *Jocul cu trecutul*, ed. cit., p. 7.

[172] „De uitat, nu putem chiar dacă am vrea! Uitarea sau memoria nu stau în puterea voinţei noastre. Acestea sunt însuşiri ale intelectului omenesc care lucrează independent de noi, încât a spune că uităm, putem spune teoretic, dar, în fond, nu uităm. Dar a te răzbuna pe răul din trecut, aceasta deja depinde de voinţa noastră." (Dragoş Şeuleac, Carmen Dumitriu, *op. cit.*, p. 271.)

răzbunare, căci ne amintim de porunca Domnului nostru Iisus Hristos, care zice: „Binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă fac rău şi rugați-vă pentru cei ce vă prigonesc" (Matei 5, 44).

Cine ne poate condamna pentru această atitudine de pace? Nimeni.

Însă, altceva deranjează. Ce anume? Faptul că nu acceptăm să ne lepădăm de credință şi nu acceptăm unirea cu ereticii, în numele unei dragoste fățarnice.

Mântuitorul ne-a învățat ca să mărturisim adevărul şi dreapta credință în pace şi fără violență. Nimeni nu ne poate acuza de răzvrătire şi instigare la violență, de vreme ce noi îi iertăm şi ne rugăm pentru întoarcerea celor rătăciți şi pentru ca Dumnezeu să nu le socotească păcatul, că ne urăsc pentru că iubim adevărul.

După cum evoluează lucrurile, se pare că nu mai este mult până când mărturisirea adevărului şi a dreptei credințe să devină un delict împotriva noii ordini mondiale şi a guvernului mondial.

Ecumeniştii în cârdăşie cu arhitecții francmasoni ai noii ordini mondiale ne îndreaptă spre o societate totalitară, care va întrece cu mult cele închipuite de Orwell în romanul „*1984*".

Despre noua ordine mondială şi guvernul mondial s-au scris numeroase cărți, însă, din păcate, prea puțini ortodocşi le acordă atenția ce li s-ar cuveni.

Noua ordine mondială ne va aduce sclavia; nu va aduce nici siguranță, nici bunăstare, nici pace, nici linişte sufletească, nici libertate.

Se va ajunge aici prin controlul total.[173]

---

[173] Despre controlul total mai multe amănunte la Texe Marrs, *Project L.U. C.I.D.: The Beast 666 Universal Human Control System* (224 pagini) şi Ing. Mircea Vlad, *Apocalipsa 13. Sfârşitul libertății umane*, Ed. AXIOMA

Să mai dăm câteva citate din cartea lui Zbigniev Brezinski, „*Între două ere*”, fost consilier pentru securitate sub cinci preşedinţi. „Omenirea trece prin mari stagii de evoluţie. Primul a fost stagiul primitiv, care gravita în jurul religiei. În acea vreme, omul credea că destinul lui este în mâna lui Dumnezeu.” Al patrulea stadiu este numit de Brezinski era tehnotronică. „Era tehnotronică include apariţia graduală a unei societăţi din ce în ce mai controlată şi supravegheată. O astfel de societate va fi dominată de o elită nefundamentată pe valori tradiţionale.”[174] În ediţia din luna ianuarie 1968 a revistei „The Encounter”, Brezinski scrie: „Va fi posibil să se menţină o supraveghere aproape permanentă asupra fiecărui cetăţean şi să se păstreze la zi o evidenţă care să conţină chiar şi cele mai personale informaţii despre sănătate şi comportament, pe lângă altele. Aceste informaţii vor fi oricând la dispoziţia autorităţilor.”[175]

Istoria se rescrie după directivele noii ordini mondiale, care a pătruns minţile multor ierarhi şi teologi din Biserica Ortodoxă. Exagerăm? Credem că nu. Iată câteva argumente.

În 1937, Sf. Sinod lua atitudine şi condamna francmasoneria. În 1940, Teodor M. Popescu publica cartea *Biserica mărturisitoare*,[176] combătând erorile papiştilor şi uniatismul. În 1952, se mai amintea încă de două lucrări ale teologului francez Vladimir Guettée, *Papalitatea schismatică* şi *Papalitatea eretică*, traduse şi în limba română.[177] În 1973, părintele D. Stăniloaie publică *Uniatismul din Transilvania. Încercare de dezmembrare a poporului român*. În 1985,

---

EDIT, Bucureşti, 1999; Ieromonah Hristodul Aghioritul, *La apusul libertăţii*, Ed. Sofia, Bucureşti, 1999.

[174] Z. Brezinski, *Între două ere*, citat după Cristian Negureanu, *Intratereştrii şi noua ordine mondială*, Ed. Miracol, Bucureşti, 1994, p. 74.

[175] Cristian Negureanu, *op. cit.*, p. 74.

[176] Teodor M. Popescu, *Biserica mărturisitoare*, ed. cit.

[177] *Istoria bisericească universală*, EIBMO, Bucureşti, 1956, p. 457.

Biserica Ortodoxă Română publică mai multe cărți despre teroarea hortysto-fascistă din Transilvania, în perioada 1940-1944. În 1992, Valeriu Anania, actualul ierarh Vartolomeu Anania, publică lucrarea *Pro Memoria*, în care arată erorile uniatismului promovat până astăzi de Vatican.

Astăzi ierarhii ecumenişti vor să rescrie istoria încercând să ascundă adevărul despre erezia papistaşă şi ecumenistă, promovând unirea fățarnică şi sincretistă, alături de integrarea în Uniunea Europeană satanistă şi evreiască, ca etapă spre instaurarea noii ordini mondiale şi a guvernului mondial.

Prigoane au fost şi vor mai fi, însă adevărul nu va înceta a fi mărturisit până la sfârşitul veacurilor, chiar dacă aceasta va cere în continuare *jertfe*.

17. De ce nu ne putem ruga împreună cu catolicii

CE frumos este să fie frații împreună! Ce frumos este să fie creştinii uniți! Să nu uităm însă, că unitatea Bisericii nu stă în unitatea de interese, ci doar în unitatea de credință, în Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul.

Se fac eforturi intense de unire a Bisericilor, eforturi omeneşti care exclud voia lui Dumnezeu.

Apare de la început o întrebare. Poate Biserica Ortodoxă să se unească cu Biserica romano-catolică? Pot ortodocşii să se roage împreună cu catolicii? Noi ştim că rânduielile canonice ne opresc de a ne ruga cu ereticii. Aşadar, cum pot fi justificate rugăciunile comune?

Se aduc tot felul de argumente fățarnice, cum că ar fi vorba de două Biserici surori; că diferențele nu ar fi aşa de mari; că Hristos iubeşte unitatea şi alte minciuni asemănătoare.

Este adevărat că Hristos doreşte unitatea, însă aceasta nu poate să fie decât cu mărturisirea aceleiaşi credințe adevărate.

Ce se ştie despre diferențele dintre ortodocşi şi catolici? În general, se ştie foarte puțin. Chiar şi teologii ştiu foarte puțin în acest sens, întrucât lipsesc sursele de informare la îndemână. La această lipsă de informare se adaugă dezinformarea practicată prin mass-media.

Ținând cont de această stare de fapt, considerăm util să lămurim pe scurt problema diferențelor dintre ortodocşi şi catolici.

Se consideră de către teologii ecumenişti că nu ar fi existat motive serioase care să justifice schisma de la 1054. Ei

consideră că interesele politice ar fi dus la schismă. În realitate, schisma a fost susţinută de interesele materiale ale papalităţii. Ne amintim de eforturile de împăcare şi unire a Bisericilor, întreprinse între secolele XI-XV. Toate au fost susţinute din raţiuni politice. În sec. XVI, Biserica latină şi-a continuat eforturile de atragere a ortodocşilor de partea lor, în încercarea de refacere a unităţii, prin iniţierea şi promovarea *uniatismului*.

Pe de altă parte, în paralel cu mişcările de reformă protestantă, se accentuează acţiunile unor mişcări oculte, precum cea a rosicrucienilor, de promovare a unei *renovatio* care urmărea, pe de o parte distrugerea papalităţii, iar pe de altă parte crearea unei uniuni politice laice.

Aşa cum am putut observa din cele expuse în capitolele precedente, ecumenismul actual a fost iniţiat pe căi oculte de către francmasonerie,[178] fiind considerat necesar pe calea pregătirii noii ordini mondiale şi a guvernului mondial.

Diferenţele dogmatice şi de cult au început să apară între Biserica Răsăriteană şi cea Apuseană cu mult înainte de 1054. După acest moment, inovaţiile din Biserica Apuseană s-au înmulţit şi mărit mereu.[179]

Deşi formal în 1965 s-au ridicat anatemele dintre cele două Biserici, totuşi diferenţele dogmatice şi toate inovaţiile introduse de catolici au rămas. Chiar mai mult, de atunci şi până astăzi au tot crescut.

De aceea se ridică o întrebare legitimă: cum putem să ne rugăm cu nişte eretici şi schismatici şi cum putem să

---

[178] „Eu nu prea sunt pentru ecumenism," afirmă părintele D. Stăniloaie, „socotesc că ecumenismul este produsul francmasoneriei: iarăşi vor să relativizeze credinţa adevărată. Ecumenismul este panerezia timpului nostru," citat după *Ortodoxia şi internaţionalismul religios*, Ed. Scara, 1999, p. 55.

[179] Vladimir Guittée, *Papalitatea eretică*. Lucrarea este disponibilă pe internet la adresa: http://www.angelfire.com/space2/carti/ Vezi şi la Michael Harper, *op. cit*., p. 132.

intrăm în dialog în vederea unirii cu o papalitate care prin declarațiile sale vădeşte erezia?

Vaticanul şi papalitatea țin în întunericul ereziei pe creştinii catolici.

Se fac următoarele constatări:

1. relativizarea învățăturii de credință ortodoxă din motive ecumeniste;

2. diferențele dintre ortodocşi şi catolici cresc mereu;

3. credincioşii catolici constată că noile învățături ale papalității contravin tradiției creştine.

Observațiile 1 şi 3 denotă că, în ambele Biserici, la vârf, se încearcă relativizarea învățăturilor de credință şi a tradițiilor. Aceste tendințe sunt observate independent atât de către catolici cât şi de către ortodocşi.

Observația de la punctul 2, făcută de ortodocşi, se află pe linia tradiției ortodoxe, carte atrage atenția asupra diferențelor dogmatice dintre ortodocşi şi catolici.

În aceste condiții, cum justifică ecumeniştii dialogul cu catolicii în vederea unirii? Şi cum justifică rugăciunile comune, prin care se încalcă flagrant rânduielile canonice ale Bisericii Ortodoxe?[180]

Am putea fi acuzați de exagerare sau fanatism. Ce răspundem? Invităm pe cei nelămuriți, teologi şi creştini de bună credință să studieze lucrările teologului ortodox Vladimir Guittée, *Papalitatea schismatică* şi *Papalitatea eretică*.[181]

De asemenea, studiul poate fi completat şi cu punctul de vedere catolic, prin consultarea lucrării lui Maurice Pinay,

---

[180] Canonul 45 al Sf. Apostoli: „Episcopul, presbiterul sau diaconul dacă numai s-ar ruga împreună cu ereticii, să se afurisească, iar dacă le-a permis acestora să săvârşească ceva ca şi clerici să se caterisească.” Canonul 65 al Sf. Apostoli: „Dacă vreun cleric sau laic intră în sinagoga iudeilor sau a ereticilor ca să se roage, să se caterisească şi să se afurisească.”

[181] Lucrarea este disponibilă pe internet la adresa: http://www.angelfire.com/space2/carti/

Complotul împotriva Bisericii şi lucrarea *Cine atacă Biserica catolică*?[182]

Şi pentru ca lucrurile să fie cât mai clare, vă propunem consultarea ANEXEI III, care reliefează cât se poate de clar ereziile susținute de Vatican şi de actualul papă, Ioan Paul II.[183]

Cum să ne unim cu o Biserică a cărui papă se roagă cu vrăjitorii, şamanii şi hinduşii şi care declară că toate religiile sunt bune?

Ținând cont de realitatea faptelor, aşa cum este ea, considerăm inacceptabile rugăciunile comune, precum şi dialogurile în vederea unirii, în care nu se ține seama de necesitatea mărturisirii aceleiaşi credințe drepte, conformă cu hotărârile sfintelor sinoade ecumenice.

---

[182] Cele două lucrări sunt disponibile la adresa: http:// www.angelfire.com/space2/carti/

[183] Referințe în limba engleză se găsesc pe internet la adresa: www.RomanCatholicism.org

18. Efectele implicării ortodocşilor în mişcarea ecumenică

SE prea poate să existe cititori care, ajungând până aici, să se întrebe: Oare chiar aşa să fie? Oare ecumenismul să slujească politica de globalizare şi de satanizare a lumii?

Într-un fel, întrebările sunt justificate, de vreme ce expunerea noastră încearcă să arate cum ecumenismul surpă Biserica, îndemnându-i pe creştini către sincretism religios şi satanism. De aceea, ne-am gândit că este potrivit să amintim şi o parte dintre efectele nefaste pe care ecumenismul le-a produs în rândul ortodocşilor şi nu numai.

Toți ecumeniştii noştri se jură că apără ortodoxia. Noi nu contestăm mărturisirea lor. Îi întrebăm totuşi, cum explică acțiunile antiortodoxe de mai jos?

- cenzurarea, în secret, a cărților de cult;
- cenzurarea literaturii teologice prin eliminarea scrierilor care demască erezia ecumenistă;
- punerea în circulație de literatură teologică pro-ecumenistă;
- interdicția pusă preoților şi călugărilor de a publica lucrări cu caracter antiecumenic;
- încercarea de a controla tipărirea de carte religioasă cu scopul de a evita publicarea de cărți ortodoxe defavorabile orientării ecumeniste;
- minimalizarea studiilor de apologetică şi îndrumări misionare şi înlocuirea lor cu studii de promovare a ecumenismului;
- politizarea cursurilor de îndrumare preoțească;
- intimidarea şi amenințarea cu demiterea şi caterisirea preoților antiecumenişti;

- intimidarea şi ameninţarea cu excluderea din monahism a monahilor antiecumenişti.

Desigur, afirmaţiile noastre pot fi contestate. Cu atât mai mult cu cât măsurile de intimidare şi represalii pot fi acoperite de măsuri *disciplinare*. Sau altfel spus, mărturisirea de credinţă ortodoxă şi avertizările asupra ereziei ecumeniste au ajuns să fie socotite acte de indisciplină.

Ce argument pot aduce ecumeniştii? Ei pot veni cu argumentul că s-au încălcat hotărârile Sf. Sinod. Noi însă, ne întrebăm: De când a ajuns Sf. Sinod să sancţioneze pentru mărturisirea de credinţă ortodoxă?

Dacă am fost atenţi la mărturiile istorice, înţelegem că membrii Sfântului Sinod nu sunt infailibili, mai ales atunci când sunt preocupaţi de politică şi avantaje materiale.

Se cuvine încă o precizare. În general, hotărârile luate de Sf. Sinod pot fi justificate canonic; ceea ce nu se justifică în cazul nostru este modul de aplicare.

Dintre acţiunile antiortodoxe amintite mai sus, cea mai gravă ni se pare aceea de cenzurare a cărţilor de cult şi a altor scrieri duhovniceşti, în spiritul celor hotărâte la dialogul teologic oficial cu reprezentanţii cultului mozaic, New York, 1972.

Referitor la cenzură se constată:

1. Eliminarea Rânduielii de primire la ortodoxie a celor de alte credinţe.

- *Molitfelnic*, Editura Istitutului Biblic şi de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, (EIBMBOR), 1992, ISBN 937-9130-11-9 – este corect.

- *Molitfelnic*, EIBMBOR, 1998, ISBN 973-0130-97-6 – este cenzurat.

2. Modificarea troparului învierii, glas I, prin eliminarea cuvântului *iudei*:

- *Vecernierul*, EIBMBOR, 1974, ediţia a II-a – este cenzurat.

- *Vecernierul*, Ed. Partener, Galaţi, 2002, ISBN 973-

85743-2-3 – este cenzurat.

A fost comparat cu:

- *Ceaslov*, EIBMBOR, Bucureşti, 1992, ISBN 973-9130-11-9.

- *Ceaslov*, EIBMBOR, Bucureşti, 1993, după ediţia din 1973.

- *Catavasier*, Ed. MMB, Iaşi, 2000, ISBN 973-9272-97-5.

- *Catavasier*, Ed. IBMBOR, Timişoara, 1995.

3. Eliminarea completă a mai multor strofe din Prohodul Domnului.

4. Modificarea referinţelor la evrei:

Proloagele, vol. I, Ed. Bunavestire, fără an, la luna octombrie, ziua 11.

Merită ca cercetările să fie extinse.

În continuare, vom prezenta câteva dintre urmările nefaste ale implicării ortodocşilor în mişcarea ecumenică:

- influenţarea unor ierarhi, iar prin ei influenţarea deciziilor din Bisericile locale;
- influenţarea preoţilor prin ierarhi;
- influenţarea profesorilor de teologie şi prin ei a învăţământului teologic;[184]
- efectuarea de studii teologice în universităţi şi instituţii catolice şi protestante;
- organizarea de aşa-zise rugăciuni comune, cu încălcarea flagrantă a prevederilor sfintelor canoane;[185]
- eliminarea studiilor apologetice şi misionare şi înlocuirea lor cu studii despre ecumenism;[186]
- modificări în cult în numele *deschiderii* către dialog;

---

[184] Pr. Prof. Ion Bria, *Teologia ortodoxă în România contemporană*, Ed. Trinitas, Iaşi, 2003, p. 41, 61, 105

[185] *Ibidem*, p. 13.

[186] *Ibidem*, p. 89.

- relativizarea învățăturii de credință;[187]

- politizarea structurilor administrative ale Bisericii.[188]

În concluzia celor de mai sus, spunem că se urmăreşte:

- crearea de breşe în sinoadele locale între ierarhii ecumenişti şi cei neecumenişti;

- imixtiunile politicului în treburile interne ale Bisericii;

- crearea de breşe în învățământul teologic prin abaterea de la tradiția ortodoxă în favoarea învățăturilor eterodoxe;

- încurajarea sincretismului religios;

- minimalizarea principiilor moralei creştine în numele drepturilor omului.

În încheierea acestui capitol, mai aducem un exemplu luat din *Învățătura de credință creştină ortodoxă*, Ed. Sfintei Arhiepiscopii a Bucureştilor, Bucureşti, 1952.

În răspunsul la întrebarea 228, găsim scoasă în evidență deviza francmasoneriei: *fraternitate, egalitate, libertate şi dreptate*.[189]

Credem că această deviză nu-şi avea în nici un caz locul în *Învățătura de credință*.

---

[187] *Ibidem*, p. 92.

[188] *Ibidem*, p. 105, 31.

[189] Acelaşi text este reprodus şi în ediția publicată de Editura Trinitas, la Iaşi în 1999, cu titlul *Credința ortodoxă*, ISBN 973-97478-7-6. A se compara cu deviza libertate – egalitate – fraternitate citată de Radu Comănescu şi Emilian M. Dobrescu, *Francmasoneria. O nouă viziune asupra istoriei lumii civilizate*, vol. I, 1991, p. 101.

19. Măsuri ortodoxe de combatere a ereziei ecumeniste

CA măsuri de combatere a ereziei ecumeniste, propunem:

- rugăciuni pentru comunitate şi ierarhie, pentru ca Dumnezeu să le lumineze mintea şi să le dea curaj să mărturisească dreapta credinţă ortodoxă;
- post;
- păstrarea cărţilor de cult şi a scrierilor duhovniceşti în ediţii autenţice necenzurate;
- propovăduirea dreptei credinţe din generaţie în generaţie;
- atenţionarea tuturor fraţilor ortodocşi cu privire la erezia ecumenistă, care cuprinde tot mai mulţi clerici şi ierarhi;
- susţinerea misiunii antiecumeniste prin răspândirea lucrărilor ortodoxe care combat erezia.

Măsuri pentru întărirea misiunii ortodoxe în cadrul Bisericii.

Trăim într-o societate din ce în ce mai informatizată. Noul context de viaţă cere Bisericii şi creştinilor în general să-şi adapteze metodele misionare şi de apărare a credinţei, prin folosirea tot mai intensă a sistemelor de calcul.

În vechime cărţile se copiau de mână pe pergamente costisitoare şi uşor perisabile; mai târziu a început să se folosească hârtia. Odată cu apariţia şi răspândirea tiparului munca copiştilor s-a uşurat.

Este de aşteptat ca astăzi, în era calculatoarelor, acestea să fie folosite pentru realizarea, stocarea şi

transmiterea scrierilor duhovniceşti, patristice şi teologice.

Ca şi în trecut, şi astăzi, călugării sunt în fruntea acestor activităţi misionare de răspândire a scrierilor duhovniceşti şi patristice. Astăzi ei nu mai copiază de mână şi nici nu se mai rezumă la folosirea tiparului, ci propun folosirea pe scară largă a sistemelor informatice, atunci când se referă la răspândirea scrierilor duhovniceşti şi patristice.

Din păcate, administraţia bisericească a rămas mult în urmă cu folosirea sistemelor informatice în activitatea misionară, pe de o parte din lipsa pregătirii de specialitate, iar pe de altă parte datorită scăderii zelului misionar. Mai mult, vedem că este preocupată cu precădere de interese financiare decât misionare, atunci când îngrădeşte dreptul la editarea[190] şi difuzarea de carte religioasă.

Biserica trebuie să se îngrijească cu prioritate de apărarea adevărului de credinţă şi nicidecum de apărarea monopolului privind editarea şi difuzarea de carte.

Este regretabil că până acum nu s-a întreprins nimic în vederea creării unei biblioteci de teologie ortodoxă în format digital, cu acces liber, la care că contribuie Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române alături de alte edituri care tipăresc carte religioasă ortodoxă. Singura editură care a făcut un pas spre aşa ceva este Editura „Scara” din Bucureşti.

Cine trebuie să facă misiune?

În primul rând clericii şi călugării, dar nu numai ei, ci toţi creştinii sunt datori să facă misiune.

Sf. Ioan Gură de Aur spune că cea mai mare bogăţie pe care un părinte o poate lăsa copiilor, este credinţa, dreapta credinţă. Nu vilele, nu terenurile, nu maşinile, nu apartamentele, nu luxul, ci credinţa. Aceasta este adevărata comoară.

---

[190] Vezi şi Hotărârea nr. 2533/2003, pct. V, a Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, publicată în revista *Candela Moldovei* nr. 7-8/2003.

De aceea, fiecare creştin este dator să facă misiune cu copiii, cu rudele, cu prietenii şi cu toţi semenii. O carte nu poţi să o dai în acelaşi timp mai multor persoane, în schimb un fişier cu o scriere duhovnicească poţi să-l dai pe dischetă la câte persoane vrei. Iată unul din marele avantaje ale informaticii!

Vom încerca să schiţăm în câteva cuvinte un plan de misiune care să reprezinte un ghid pentru fiecare creştin ortodox.

Există, credem, mii de creştini care folosesc zilnic sisteme informatice (calculatoare) acasă sau la servici, dar care nu s-au gândit niciodată că pot fi de folos şi altora, adică Bisericii. Un sfat bun, o carte oferită reprezintă o faptă de milostenie. Nu putem oferi zilnic cărţi, în schimb mult mai uşor este să oferim câte o dischetă care să aibă stocată o carte duhovnicească în format digital.

Într-adevăr, este mai uşor, dar de unde să luăm cartea în format digital? O posibilitate ar fi internetul. Dar şi pentru aceasta trebuie să fie cineva care să le pună pe un site.

Ce-i de făcut în această situaţie? Răspunsul ar fi să ne hotărâm să le facem chiar noi. Cum? Vom vedea în cele ce urmează. Ca resurse tehnice se pot folosi:

- *hardware*: copiatoare, imprimante, scanere, calculatoare, inscriptoare de CD-uri, reţele;
- *software*: procesoare de text, OCR, procesoare de sunet, arhivatoare, aplicaţii pentru prelucrat imagini, editoare html;
- *servicii*: browsere web pentru informare, email pentru transmiterea de mesaje, chat pentru comunicaţii.

Ca activităţi misionare putem aminti:

- scanarea de texte (cărţi duhovniceşti sau de istorie),
- scanarea de imagini,
- OCR (recunoaşterea de texte),
- redactarea de scrieri duhovniceşti,
- înregistrări audio (predici, conferinţe, convorbiri),

- prelucrare de arhivare audio,
- arhivare pe CD-uri de texte, imagini, fişiere audio,
- traducere de texte,
- distribuirea de texte duhovniceşti, cărţi, imagini, fişiere audio pe CD-uri, prin email sau prin web,
- participarea pe forumurile de discuţii ortodoxe,
- crearea de site-uri de informare,
- crearea de arhive personale cu resurse duhovniceşti (cărţi, imagini, predici, dicţionare etc.).

Şi lista poate continua.

Părinţii să-şi îndrume copiii spre activităţi creatoare şi educative. Să-i pună să scrie texte duhovniceşti sau chiar poveşti frumoase educative, pe care să le ofere altor copii. Şi aşa să-i înveţe de mici să fie milostivi şi misionari.

Informaţia trebuie răspândită după pilda semănătorului.[191] Pentru a combate efectele sincretismului trebuie să ne informăm semenii prin toate mijloacele posibile, inclusiv prin email şi internet.

Centralismul impus de Sf. Sinod nu face decât rău, pentru că ignoră contextul în care trăim. De ce spunem aceasta? Pentru că răul se răspândeşte de la sine şi fără aprobare, în timp ce săvârşirea binelui, a misiunii, este îngrădită şi limitată.

Mai mult, într-o structură ierarhizată este suficient să controlezi un nivel pentru ca să compromiţi întreaga activitate a structurii respective. Pe când într-o structură descentralizată, de tip reţea, sabotarea şi compromiterea unei părţi nu întrerupe şi nici nu compromite activitatea structurii respective.

Biserica Ortodoxă este organizată sinodal, adică este de tip reţea, pe când Biserica Romano-catolică este centralizată în jurul papei şi a Vaticanului. De aceea duşmanii catolicismului se luptă de veacuri să câştige pe papă şi

---

[191] Matei 13, 3-23.

Vaticanul ca să poată distruge Biserica Catolică.

Cu Biserica Ortodoxă, duşmanii creştinismului au mai mult de luptat pentru că, chiar de câştigă o parte din ierarhie pentru erezia ecumenistă sau pentru alte erezii, Biserica nu-i compromisă total şi mărturisirea adevărului se poate face mai departe.

Să revenim. Fiecare credincios trebuie să se străduiască să participe la activitatea misionară a Bisericii prin folosirea resurselor pe care le are la îndemână. Cu un efort mic, dar constant, s-ar putea obține rezultate deosebite.

De exemplu, o persoană care redactează în medie o pagină pe zi ar putea redacta în 100 de zile 100 de pagini. Din miile de creştini, dacă numai 100 ar face acest lucru, în maxim 6 luni s-ar redacta 10.000 pagini de text. Adică echivalentul a câteva zeci de cărți.

Un alt exemplu. Dacă 100 de persoane ar scana câte 5 pagini pe zi, într-o sută de zile ar fi scanate 50.000 de pagini, adică 100-300 de cărți.

Trebuie doar curaj, încredere şi bunăvoință. Îmi aduc aminte de pilda stăpânului care a tocmit muncitori la via sa.[192] A ieşit în ceasul al unsprezecelea şi a găsit pe unii stând fără lucru şi i-a întrebat: De ce stați? Şi i-au răspuns: Pentru că nu ne-a tocmit nimeni.

Cunosc mulți creştini buni pe care nu i-a tocmit nimeni, pe care nu i-a solicitat nimeni. Şi sunt mult mai mulți pe care nu-i ştiu. Către unii ca aceştia mă adresez.

Veniți în ogorul Domnului, lucrați pentru Dumnezeu, ajutați-vă semenii şi ce va fi cu dreptate Domnul vă va dărui.

Să ne amintim că uniți putem face mai mult şi mai bine decât singuri, căci zice Mântuitorul: *Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt şi Eu*. Şi iarăşi: *de se vor uni doi sau trei să ceară ceva în numele Meu, se va da lor*.

---

[192] Matei 20, 1-16.

ANEXA I

Biserica Ortodoxă Română condamnă francmasoneria[193]

BISERICA osândeşte francmasoneria ca doctrină, ca organizaţie şi ca metodă de lucru ocultă şi în special pentru următoarele motive:

1. Francmasoneria învaţă pe adepţii ei să renunţe la orice credinţă şi adevăr revelat de Dumnezeu, îndemnându-i să admită numai ceea ce descoperă cu raţiunea lor. Ea propagă astfel necredinţa şi lupta împotriva creştinismului, ale cărui învăţături sunt revelate de Dumnezeu. Vânând pe cât mai mulţi intelectuali să şi-i facă membri şi obişnuindu-i pe aceştia să renunţe la credinţa creştină, francmasoneria îi rupe de Biserică şi, având în vedere influenţa însemnată ce o au intelectualii asupra poporului, e de aşteptat ca necredinţa să se întindă asupra unor cercuri tot mai largi. În faţa propagandei anticreştine a acestei organizaţii, Biserica trebuie să răspundă cu contrapropagandă.

2. Francmasoneria propagă o concepţie despre lume panteist – naturalistă, reprobând ideea unui Dumnezeu personal deosebit de lume şi ideea omului ca persoană deosebită, destinat nemuririi.

3. Din raţionalismul său, francmasoneria deduce în mod consecvent o morală pur laică, un învăţământ laic, reprobând orice principiu moral heteronom şi orice educaţie ce rezultă din credinţa religioasă şi din destinaţia omului la o

[193] Referitor la această poziţie vezi şi la Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului în *Studii asupra francmasoneriei*, citat parţial de Radu Theodoru, *Nazismul sionist*, Ed. Alma Tip, 1997, p. 59. Se poate consulta şi Mitropolitul Irineu Mihălcescu, *Teologia luptătoare*, Bucureşti, 1941, reeditată de Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor, 1994.

viață spirituală eternă. Materialismul şi oportunismul cel mai cras, în toate acțiunile omului, este concluzia necesară din premisele francmasoneriei.

Francmasoneria îi consideră pe evrei superiori creştinilor.

4. În lojile francmasone se adună la un loc evreii şi creştinii, şi francmasoneria susține că numai cei ce se adună în lojile ei cunosc adevărul şi se înalță deasupra celorlalți oameni. Aceasta înseamnă că creştinismul nu dă un avantaj în ce priveşte cunoaşterea adevărului şi dobândirea mântuirii membrilor săi. Biserica nu poate privi impasibilă cum tocmai duşmanii de moarte ai lui Hristos să fie considerați într-o situație superioară creştinilor, din punct de vedere al cunoaşterii adevărurilor celor mai înalte şi al mântuirii.

Francmasoneria vrea să se substituie creştinismului.

5. Francmasoneria practică un cult asemănător celui al misterelor precreştine. Chiar dacă unii dintre adepții ei nu dau nici o însemnătate acestui cult se vor găsi multe spirite mai naive asupra cărora acest cult să exercite forță quasi-religioasă. În orice caz, prin acest cult francmasoneria vrea să se substituie oricărei alte religii, deci şi creştinismului.

În afară de motivele acestea de ordin religios, Biserica mai are în considerare şi motive de ordin social când întreprinde acțiunea sa contra francmasoneriei.

Francmasoneria subminează ordinea socială.

6. Francmasoneria este un ferment de continuă şi subversivă subminare a ordinii sociale prin aceea că îşi face din funcționarii statului, din ofițeri, unelte subordonate altei autorități pământeşti decât acelea care reprezintă ordinea stabilită vizibil. Îi face unelte în mâna unor factori neştiuți încă nici de ei, având să lupte pentru idei şi scopuri politice ce nu le cunosc. Este o luptă nesinceră, pe la spate; niciodată nu există o siguranță în viața statului şi în ordinea stabilită. Este o

luptă ce ia în sprijinul ei minciuna şi întunericul. Împotriva jurământului creştinesc pe care acei funcţionari l-au prestat statului ei dau jurământ păgânesc.[194]

7. Francmasoneria luptă împotriva legii naturale voite de Dumnezeu, conform căreia omenirea e compusă din naţiuni. Biserica ortodoxă care a cultivat totdeauna specificul spiritual al naţiunilor şi le-a ajutat să-şi menţină fiinţa primejduită de asupritori, nu admite această luptă pentru exterminarea varietăţii spirituale din sânul omenirii.

Măsurile ce se impun:

Iar ca măsurile cele mai eficace pe care Biserica înţelege să le ia împotriva acestui duşman al lui Dumnezeu, al ordinii social-morale şi al naţiunii, sunt următoarele:

1. O acţiune publicistică şi orală de demascare a scopurilor şi a activităţii nefaste a acestei organizaţii.

2. Îndemnarea intelectualilor români care dovedesc a face parte din loji, să le părăsească. În caz contrar, Frăţia Ortodoxă Română extinsă pe toată ţara va îndemna să izoleze pe cei ce preferă să rămână în loji.

Biserica le va refuza la moarte slujba înmormântării, în caz că până atunci ne se căiesc.

De asemenea, le va refuza prezenţa ca membri în corporaţiile bisericeşti.

3. Preoţimea va învăţa poporul ce scopuri urmăreşte acela care e francmason şi-l va sfătui să se ferească şi să nu dea votul candidaţilor ce aparţin lojilor.

4. Sfântul Sinod şi toate corporaţiile bisericeşti şi asociaţiile religioase stăruie pe lângă poporul român şi corpurile legiuitoare să aducă o lege pentru desfiinţarea

[194] Afirmaţiile de la punctul 6 sunt confirmate şi de informaţiile culese de Serviciul Secret din acea vreme. Vezi la N. D. Stănescu, *Întâmplări şi oameni din Serviciul Secret*, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 2002, p. 231-243.

acestei organizații oculte. În caz că guvernul nu o va face, Sfântul Sinod se va îngriji să fie adusă o astfel de lege din inițiativă parlamentară.

Hotărârea Sfântului Sinod[195]
al Bisericii Ortodoxe Române
din data de 11 martie 1937

---

[195] Această Hotărâre a fost republicată şi în ziarul *Mişcarea*, anul III, nr. 1 (22), 25 decembrie 1993 – 15 ianuarie 1994, p. 5.

Mărturii ortodoxe privind erezia ecumenistă

1. **CANONUL 10 al Sfinților Apostoli** - „Dacă cineva s-ar ruga, chiar şi în casă cu cel afurisit (scos din comuniune) acela să se afurisească."

2. **Canonul 45 al Sfinților Apostoli** - „Episcopul, presbiterul sau diaconul, dacă numai s-ar ruga împreună cu ereticii, să se afurisească, iar dacă le-a permis acestora să săvârşească ceva ca şi clerici (să săvîrşească cele sfinte), să se caterisească."

3. **Canonul 46 al Sfinților Apostoli** - „Episcopul sau presbiterul care primesc botezul sau jertfa ereticilor, poruncim să se caterisească. Căci ce înțelegere poate să fie între Hristos şi Veliar? Sau ce parte are credinciosul cu necredinciosul?"

4. **Canonul 64 al Sfinților Apostoli** - „Dacă vreun cleric sau laic intră în sinagoga iudeilor sau a ereticilor ca să se roage, să se caterisească şi să se afurisească."

5. **Canonul 6 al Sinodului V local de la Laodiceea** (343) - „Nu este îngăduit ereticilor a intra în casa lui Dumnezeu dacă stăruie în eres."

6. **Canonul 32 al Sinodului V local de la Laodiceea** - „Nu se cuvine a primi binecuvântările ereticilor, care sunt mai mult absurdități decât binecuvântări."

7. **Canonul 15 al Sinodului al Nouălea din Constantinopol** (861) „Cei ce propovăduiesc public eresul

sau îl învață în Biserici, să fie îndepărtați de comuniunea cu credincioşii şi afurisiți, ca unii ce fac schismă şi sfărâmă unitatea Bisericii.”

8. Din cuvântul **Sinodului al VII-lea Ecumenic** (Niceea, 787)

„Să nu faceți nici inovație, nici omitere în Predania pe care am păzit-o cu evlavie până acum. Deoarece toți câți s-au păstrat înlăuntrul Sfintei Biserici Universale, nu au primit nici adaosuri, nici omiteri. Şi cu mare pedeapsă va fi condamnat cel ce va face fie adăugiri, fie omiteri.”

9. **Sinodul de la Constantinopol din anul 1724**

„Cei care vor dezerta de la Ortodoxie şi vor părăsi părinteştile şi dreptele dogme ale credinței şi Predaniile obşteşti ale Bisericii şi vor decădea şi se vor îndepărta cu inovații şi cu credințe absurde şi cu obiceiuri eterodoxe şi vor falsifica şi vor măslui adevărul Ortodoxiei, aceştia nici nu mai sunt, nici nu se mai numesc creştini cu adevărat, ci se taie şi se despart de totalitatea mădularelor Bisericii şi a creştinilor, ca nişte eterodocşi şi inovatori şi se izgonesc afară din sfântul staul ca nişte oi râioase şi mădulare putrede.”

10. Anatema împotriva ecumenismului a **Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse din afara Rusiei**

„ANATEMA celor ce atacă Biserica lui Hristos învățând că Biserica Sa este împărțită în aşa-zise „ramificații" ce se deosebesc în doctrină şi în felul de viață, sau că Biserica nu există vizibil, ci va fi formată în viitor când toate „ramificațiile" – sectele, denominațiunile şi chiar religiile - vor fi unite într-un singur trup, şi care nu deosebesc Preoția şi Tainele Bisericii de cele ale ereticilor, ci spun că botezul şi euharistia ereticilor sunt eficace pentru mântuire, prin urmare, celor ce cu bună-ştiință sunt în comuniune cu aceşti eretici

înainte-menționați sau celor ce susțin, răspîndesc sau păzesc erezia lor ecumenistă sub pretextul dragostei frățeşti sau al presupusei uniri a creştinilor despărțiți, să fie Anatema!”

Dată de Sinodul Episcopilor Bisericii Ortodoxe Ruse din diaspora, Vancouver - Canada, august 1983, iscălită de toți episcopii, spre a fi adăugată la sfîrşitul anatemelor din Credința Ortodoxiei, şi pomenită mereu în prima Duminică a Postului Mare, Duminica Ortodoxiei.

11. **Avva Pamvo, sec.V**: „Că iată iți zic ție fiule, vor veni zile când vor strica creştinii cărțile Sfintelor Evanghelii şi ale Sfinților Apostoli şi ale dumnezeieştilor Prooroci, ştergând Sfintele Scripturi şi scriind tropare şi cuvinte elineşti. Şi se va revărsa mintea la acestea, iar de la acelea se va depărta. Pentru aceasta Părinții noştri au zis: „Cei ce sunt în pustia aceasta să nu scrie viețile şi cuvintele părinților pe pergament, ci pe hârtii, că va să şteargă neamul cel de pe urmă viețile părinților şi să scrie după voia lor, fiindcă mare este necazul ce va să vină." Şi i-a zis lui fratele: „Aşadar se vor schimba obiceiurile şi aşezămintele creştinilor şi nu vor fi preoți în biserică să facă acestea?" Şi a zis bătrânul: „În astfel de vremuri se va răci dragostea multora şi va fi necaz mult. Năpădirile păgânilor şi pornirile noroadelor, neastâmpărul împăraților, desfătarea preoților, lenevirea călugărilor. Vor fi egumeni nebăgând seama de mântuirea lor şi a turmei, osârdnici toți şi silitori la mese şi gâlcevitori, leneşi la rugăciuni şi la clevetiri grabnici, gata spre a osândi viețile bătrânilor şi cuvintele lor, nici urmându-le, nici auzindu-le, ci mai vârtos ocărându-le şi zicând: De-am fi fost şi noi în zilele lor ne-am fi nevoit şi noi. Iar episcopii în zilele acelea se vor sfii de fetele celor puternici, judecând judecăți cu daruri, nepărtinind pe cel sărac la judecată, necăjind pe văduve şi pe sărmani chinuindu-i. Va intra încă şi în norod necredință, curvie, urâciune, vrajbă, zavistie, întărâtări, furtişaguri şi beție." Şi a zis fratele: „Ce va face cineva în vremile şi anii aceia?" Şi a

zis bătrânul: „Fiule în acele zile cel ce îşi mântuieşte sufletul său mare se va chema în împărăția cerurilor.” (*Patericul Egiptean*, pg. 209 cuv. 15)

12. **Sfântul Preacuvios Isidor Pelusiotul** (n.360) "Acei care cutează să scoată sau să adauge ceva la, cuvintele inspirate de Dumnezeu, suferă de o boală sau alta: ori nu cred că Dumnezeiasca Scriptură a fost dictată de Duhul Sfânt, ceea ce îi arată necredincioşi, ori se cred mai înțelepți decât Sfântul Duh, şi asta înseamnă că sunt smintiți" (Migne 78 A)

13. **Sfântul Efrem Sirul** (+379) „Vai acelora care se întinează cu blasfemiatorii eretici! Vai acelora care batjocoresc Dumnezeieştile Scripturi! Vai de cei câți murdăresc sfânta credință cu eresuri sau încheie vreo înțelegere cu ereticii!

Atunci, la a doua venire a Domnului, se va cere de la fiecare din noi mărturisirea credinței şi unirea Botezului. Şi dacă am păstrat credința curată de orice eres şi pecetea neştearsă şi haina neîntinată… Se cuvine ca toți cei ce se apropie de Dumnezeu şi vor să se învrednicească vieții celei veşnice, să păzească mai înainte de toate Credința Ortodoxă neîntinată. Dar nu trebuie să fie trădată neprețuita comoară a credinței nici în schimbul dobândirii vreunei vrednicii, nici pentru linguşirile ocârmuitorilor, nici pentru a evita frica de ei.”

„Cuvine-se deci, să disprețuim orice osteneală pentru dreapta mărturisire a Domnului nostru Iisus Hristos… Să fugi de purtarea familiară față de schismatici şi eretici! Mai mult, să te fereşti de erezia acelora care Îl despart în două pe unicul nostru Domn Iisus Hristos! Aceştia cred în chip contrar celor 318 Sfinți Părinți care s-au întrunit la Niceea.”

„Pe eretici, ca pe nişte blasfemiatori şi vrăjmaşi ai lui Dumnezeu, Scriptura nu i-a numit oameni, ci câini şi lupi şi porci şi antihrişti, după cum zice Domnul: Nu dați cele sfinte câinilor! (Matei 7:6). Şi Ioan zice că mulți antihrişti s-au arătat (I Ioan 2:18). Pe aceştia deci, nu se cuvine să-i iubim,

nici să ne întreţinem cu ei, nici să ne rugăm împreună cu ei, nici să mâncăm împreună, nici să-i primim în casă, nici să-i salutăm, ca să nu ne facem părtaşi faptelor lor celor viclene.”

„Păcatul fără iertare e fapta care se îndreaptă împotriva Duhului Sfânt şi păcatele tuturor ereticilor, pentru că au blasfemiat si blasfemiază pe Duhul Sfânt. Acestora nu li se va ierta păcatul nici în viaţa aceasta, nici în viaţa ce va să fie, pentru că s-au opus lui Dumnezeu Însuşi, de la Care se dă izbăvirea.”

14. **Sfântul Vasile cel Mare** (+380) „Vădita necredinţă a ereticilor ne vatămă puţin. Cu toate acestea, cei ce poartă piele de oaie şi se prezintă pe dinafară cu chip paşnic, sfâşie dinăuntru oile cele înţelegătoare ale lui Hristos şi vatămă mult, înşelîndu-i pe cei mai simpli. Aceştia sunt mai periculoşi şi greu se apară cineva de ei. Ce lucru îndrăzneţ nu au făcut aceşti înnoitori? Din această pricină, i-a despărţit Biserica şi s-au rupt de ortodocşi şi au făcut mincinoasa adunare… Totuşi, trebuie să cunoaşteţi că, prin harul lui Dumnezeu, nu sunteţi singuri, ci aveţi pe mulţi împreună cu voi care apără Ortodoxia Sfinţilor Părinţi, care au alcătuit la Niceea evlavioasele dogme ale Credinţei.”

„Una este crima care se pedepseşte acum cu asprime: nepăzirea Predaniilor Părinţilor. Să ne luptăm până la sfârşit ... nu pentru bani, nu pentru slavă… ci pentru a dobândi de obşte comoara credinţei sănătoase şi să rămânem luptându-ne…”

15. **Sfântul Grigorie Teologul** (+389) „Unde este evidentă necredinţa, trebuie să preferăm mai bine focul şi sabia şi situaţiile critice şi mâinile tiranilor - şi toate cu dăruire - decât să luăm parte la aluatul păcatului şi să ne unim cu cei care bolesc în credinţă… De mii de ori este mai bună dezbinarea care se face pentru cuvintele bunei credinţe ortodoxe decât pacea, când aceasta este unită cu patimile.”

16. **Sfântul Ioan Gură de Aur** (+ 407) „Dacă cineva contraface măcar o mică parte a chipului regelui pe moneda regală, în felul acesta o falsifică; la fel şi în credința cea adevărată, acel care va schimba chiar cât de puțin în ea, o vatămă pe toată. Căci dacă, pe de o parte, dogma este răstălmăcită, şi înger de ar fi, să nu-l credeți. Nimic nu foloseşte viața virtuoasă, dacă credința nu este sănătoasă."

„Dacă episcopul sau clericul este viclean în chestiunile credinței, atunci fugi şi leapădă-te de el, nu numai ca de un om, ci chiar şi înger din cer de-ar fi. Cel care doreşte mântuire personală, cel care vrea să fie un adevărat fiu al Bisericii Ortodoxe, acela caută la corabia lui Noe scăpare de potop. Cel care are teamă de trăsnetul straşnic al anatemei, care omoară sufletul şi trupul, acela să ia asupra-i dulcele jug al dogmelor Bisericii lui Hristos, să-şi îmblânzească îndărătnicia cugetului său, cu ajutorul legilor bisericeşti şi să se supună în toate maicii sale – Biserica… După mine, pacea nu este aceea care se ține pe saluturile şi mesele comune fără rost, ci pacea întru Dumnezeu este cea care vine de la unirea duhovnicească. Mulți distrug astăzi tocmai această unire, când, dintr-o râvnă nechibzuită, neluând în seamă hotărârile noastre şi dând mai multă importanță celor iudaice, socotesc pe iudei drept învățători care merită o încredere mai mare decât Părinții noştri."

17. **Sfântul Chiril al Alexandriei** (+444) „Dacă cineva schimbă ceva în sfintele şi dumnezeieştile dogme patristice, acest lucru nu trebuie să-l luăm drept clarviziune, ci drept crimă şi abatere de la dogmă şi păcătuire împotriva lui Dumnezeu."

„Atunci se măreşte numele păcii, când nu ne vom împotrivi părerilor Sfinților, nici nu vom făptui împotriva hotarelor acelora." (Migne, PG 68-77)

18. **Sfântul Maxim Mărturisitorul** (+662) „A tăinui cuvântul adevărului înseamnă a te lepăda de el. Bine este să trăim în pace cu toți, dar numai cu aceia care cugetă aceleaşi despre buna credință ortodoxă. Şi este mai bine să ne războim, atunci când pacea lucrează conglăsuirea către rău.” (*Viețile Sfinților* din greacă, 21 ianuarie)

19. **Sfântul Ioan Damaschin** (+749) „ Să ne păzim cu toate puterile noastre să nu primim împărtăşire de la eretici, nici să le-o dăm acestora…, ca să nu ne facem părtaşi relelor lor credințe şi pentru a nu fi condamnați împreună cu ei.”

„Auziți popoare, seminții, limbi, bărbați, femei şi copii, cei mai mari, cei mai tineri şi pruncii, sfântul neam al creştinilor! Dacă cineva va învăța, în afara acestora pe care le-a primit Sfânta Biserică Sobornicească, de la Sfinții Apostoli, de la Părinți şi de la Sinoade, să nu-l ascultați, nici să primiți sfatul şarpelui, după cum l-a primit Eva şi a cules moarte. Şi chiar dacă v-ar învăța un înger sau un împărat în afara acestora pe care le-ați primit, astupați-vă urechile.” (*Stupul Ortodox*, 1999)

20. **Sfântul Tarasie, patriarhul Constantinopolului** (+806) „Să aducem aici în mijloc cărțile distinşilor Sfinți Părinți, ca să le ascultăm. Şi din acestea să extragem şi să adăpăm fiecare dintre noi turma noastră…, deoarece hotarele pe care le-au aşezat Părinții noştri nu se mută; ci, după ce am învățat Predania apostolică, să păzim Predaniile pe care le-am primit.”

21. **Sfântul Teodor Studitul** (+826) „Atunci când Credința e primejduită, porunca Domnului este de a nu păstra tăcere. Dacă e vorba de Credință, nimeni nu are dreptul să zică: „Dar cine sunt eu? Preot, oare? N-am nimic de-a face cu acestea. Sau un cârmuitor? Nici acesta nu doreşte să aibă vreun amestec. Sau un sărac care de-abia îşi câştigă existența?

… Nu am nici cădere, nici vreun interes în chestiunea asta. Dacă voi veți tăcea şi veți rămâne nepăsători, atunci pietrele vor striga, iar tu rămâi tăcut şi dezinteresat?”

„Sinodul nu este aceasta: sa se întrunească simplu ierarhi şi preoți, chiar dacă ar fi mulți; ci să se întrunească în numele Domnului, spre pace şi spre păzirea canoanelor… şi nici unuia dintre ierarhi nu i s-a dat stăpînirea de a încălca canoanele, fără numai să le aplice şi să se alăture celor predanisite, şi să urmeze pe Sfinții Părinți cei dinaintea noastră… Sf. Ioan Gură de Aur a spus deschis că duşmani ai lui Hristos sunt nu numai ereticii, ci şi cei aflați în comuniune cu ei.”

„Avem poruncă de la însuşi Apostolul Pavel că, atunci cînd cineva învață ori ne sileşte să facem orice alt lucru decât am primit şi decât este scris de canoanele Sinoadelor ecumenice şi locale, acela urmează a fi osândit, ca nefăcând parte din clerul sfințit. Nici un sfânt nu a încălcat legea lui Dumnezeu; dar nici nu s-ar fi putut numi sfânt, dacă ar fi călcat-o.”

„Şi chiar dacă am fi păcătoşi în multe, totuşi suntem ortodocşi şi mădulare ale Bisericii Universale, îndepărtându-ne de orice erezie şi urmând oricărui Sinod recunoscut ca ecumenic sau local. Şi nu numai acestora, ci şi hotărârilor pe care le-au luat şi le-au propovăduit Sinoadele. Nici nu este ortodox desăvârşit, ci pe jumătate, cel care crede că are dreapta credință, dar nu se alătură dumnezeieştilor Canoane.” (Migne, PG *Epistola II*, 81)

22. **Sfântul Nichifor Mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului** (+828) „Şi chiar dacă foarte puțini rămân înlăuntrul Ortodoxiei şi a bunei credințe, aceştia sunt Biserica şi în mâinile lor se găseşte autoritatea şi apărarea aşezămintelor Bisericii. Şi dacă aceştia ar trebui să sufere pentru buna credință, aceasta va fi veşnica laudă pentru ei şi li se va dărui mântuirea sufletului.” (*Stupul Ortodox*, 2000)

23. **Sfântul Fotie cel Mare, Patriarh al Constantinopolului** (sec.X) „Cea mai bună comuniune este comuniunea în credință şi în dragostea cea adevărată… Nu există nimic mai minunat decât Adevărul! Există doar o singură Biserică a lui Hristos, apostolească şi sobornicească. Nu mai multe, nici măcar două. Iar celelalte sunt sinagogi ale celor ce viclenesc şi sinod al răzvrătiților. Noi, dreptcredincioşii creştini, acestea gândim, aşa credem, pe acestea le vestim. Este nevoie să păzeşti toate fără nici o excepție şi, mai presus de toate, cele ale credinței. Pentru că dacă ai devia cât de puțin, păcătuieşti păcat de moarte… Şi acestea care au fost hotărâte la Sinoadele ecumenice şi de obşte, trebuie ca toți să le păzească. Şi toți câți păzesc cele pe care fie unul dintre Părinți le-a scris în chip particular, fie un sinod local le-a statornicit, au dreapta judecată. Dar pentru cei care nu le primesc este înfiorătoare neglijența.” (*Epistola I* către papa Nicolae)

24. **Sfântul Cuvios Teodosie de la Pecerska** (+1073) ”Păzeşte-te, fiule, de cei cu credință strâmbă şi de toate discuțiile lor, căci şi pământul nostru s-a umplut de ei! Numai cel ce trăieşte în Credința Ortodoxă îşi va mântui sufletul. Fiindcă nu există o altă credință mai bună, decât curata şi sfânta noastră Credință Ortodoxă … De asemenea, fiule, nu se cade să lauzi o credință străină. Cine laudă o credință străină face la fel ca şi cel care-şi huleşte propria credință. Cine laudă credința sa şi pe cea străină e un fățarnic şi apropiat de erezie … Dacă cineva îți spune: ’Credința noastră şi a voastră este de la Dumnezeu,’ atunci, fiule, răspunde-i aşa: ’Fățarnicule! Cum pot fi amândouă de la Dumnezeu? Nu ştii ce spune Scriptura: Este un singur Domn, o singură Credință, un singur Botez. (Efeseni 4, 5)

Aşadar, fiule, fereşte-te de aceştia şi întotdeauna apără-ți credința ta! Nu te înfrăți cu ei, ci fugi de ei şi

întăreşte-te în credința ta prin fapte bune! … Fiule, chiar dacă va trebui să mori pentru credința ta sfântă, du-te cu îndrăzneală la moarte! Aşa au murit şi sfinții pentru Credință, iar acum viețuiesc întru Hristos.'"(*Patericul peşterilor de la Kiev*, 1806)

25. **Sfântul Grigorie Palama** (+1340) „Cei ce sunt în Biserica lui Hristos aparțin adevărului, iar câți nu aparțin adevărului, nu sunt nici în Biserica lui Hristos."

26. **Sfântul Marcu Eugenicul, Mitropolitul Efesului** (+1444) „Credința noastră este dreapta mărturisire a Părinților noştri. Cu ea, noi nădăjduim să ne înfățişăm înaintea Domnului şi să primim iertarea păcatelor; iar fără de ea, nu ştiu ce fel de cuvioşie ne-ar putea izbăvi de chinul cel veşnic. Toți Dascălii, toate Sinoadele şi toate dumnezeieştile Scripturi ne îndeamnă să fugim de cei ce cugetă în mod diferit şi să ne îndepărtăm de împărtăşirea cu ei."

„Învățăturile dascălilor apuseni nici nu le cunosc, nici nu le primesc, încredințat fiind că sunt înşelătoare. În materie de credință ortodoxă nu există concesie. Distrugerea credinței obşteşti este pierzarea de obşte a tuturor. Chestiunile credinței ortodoxe nu admit iconomia. Niciodată nu s-au îndreptat cele bisericeşti prin soluții de mijloc. Între lumină şi întuneric poate cineva să spună că există ceva de mijloc, numit înserare sau amurg; dar intermediere între adevăr şi minciună nu poate nimeni să gândească, oricât s-ar strădui. Mijloc de împăcare între adevăr şi minciună nu există! În problemele de credință nu încape pogorământul şi iconomia, deoarece pogorământul provoacă împuținarea credinței. Asta ar fi egal cu a spune: Taie-ți capul şi du-te unde vrei."

„Noi pentru nimic altceva nu ne-am despărțit de latini, decât pentru că sunt nu numai schismatici, dar şi eretici. Pentru aceasta nu trebuie nicidecum să ne unim cu ei!"

„Acela care îl pomeneşte pe papă ca arhiereu ortodox

este vinovat şi latino-cugetătorul trebuie considerat ca un trădător al credinței. Prin urmare, fugiți de ei, fraților, ca şi de împărtăşirea cu ei, pentru că unii ca aceştia sunt apostoli mincinoşi, lucrători vicleni. Nu este altceva de mirare dacă şi ispititorii lui Satana se preschimbă în îngeri ai dreptății, al căror sfârşit va fi după faptele lor."

„Îi rugam, şi ce nu le spuneam care să poată să atragă chiar şi inimile de piatră: să revină la acea bună conglăsuire pe care o aveam mai înainte şi între noi şi cu Părinții noştri, când toți spuneam aceleaşi şi nu exista în mijlocul nostru schisma… căci altfel părem „a cânta în gol" sau „a coace pietre" sau „a semăna pe pământ pietros" sau „a scrie deasupra apei" sau câte altele spun proverbele despre cele imposibil de realizat."(*Scurta scrisoare*, P G 159, 1931C)

27. „Nu voi face aceasta niciodată, orice s-ar întâmpla! Nu voi semna niciodată unirea, chiar dacă ar trebui să-mi primejduiesc însăşi viața mea!" - a răspuns **Sfântul Marcu împăratului Bizanțului** care căuta să-l înduplece a semna mincinoasa şi trădătoarea unire cu ereticii catolici la sinodul tâlhăresc de la Ferrara-Florența, 1438-1439.

28. Declarațiile vremii despre misiunea **sfântului Visarion Sarai** (+1701) în Ardeal: „La îndemnul lui, în multe locuri poporul nu mai merge la biserică, nu se serveşte de preoții uniți, morții şi-i îngroapă fără prohod şi fără mângâeri duhovniceşti, copiii şi-i botează prin femei bătrâne şi se întâmplă şi alte pagube duhovniceşti de felul acesta." (din *Proloage*, vol.I, ediția din anul 1991, după care citatul a fost scos…)

29. Text din **„Memoriul" din anul 1757 al credincioşilor ortodocşi transilvăneni**: „A venit vremea că ne-am dus la mormintele morților şi am zis: Ieşiți morți din gropi, să intrăm noi de vii, că nu mai putem răbda pedepsele

ce ne vin de la popii uniți şi de la domnii țării. Pe nime nu-i doare de noi, nici pe domnii cei săseşti, nici pe domnii cei nemțeşti, nici pe cei ungureşti. Că toate temnițele le-au umplut de noi pentru legea cea grecească (ortodoxă, n.n.) şi atâta ne-au prădat, venind cu cătane pe capul nostru, cât nu ştim cu ce o să plătim porția împăratului.”

30. **Sfântul Cuvios Mucenic Cosma Etolianul** (+1779) ”Eu, creştinii mei, mi-am cheltuit viața studiind timp de cincizeci de ani, am citit şi despre preoți şi despre necredincioşi, şi despre atei şi despre eretici, am cercetat adâncurile înțelepciunii. Toate credințele sunt mincinoase, calpe, toate sunt ale diavolului. Am înțeles şi acest lucru adevărat, dumnezeiesc, ceresc, desăvârşit şi pentru mine şi pentru voi: numai credința creştinilor ortodocşi bine-credincioşi e bună şi sfântă, ca să credem şi să ne botezăm în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Aceasta v-o spun acum, la sfârşit, ca să vă bucurați şi să vă veseliți de mii de ori, că v-ați învrednicit să fiți creştini ortodocşi, şi să plângeți şi să vă tânguiți pentru cei necinstitori de Dumnezeu, necredincioşi şi eretici, care umblă în întuneric, în mâinile diavolului.”

„Evreul îmi spune că Hristosul meu e un copil din flori şi Preasfânta Fecioara a mea e o desfrânată, iar Sfânta Evanghelie îmi spune că acest lucru e de la diavolul. Mai am acum ochi să mă uit la evreu? Dacă un om mă ocărăşte, îmi omoară mama, frații, copiii, după care îmi scoate ochii, ca şi creştin am datoria să-l iert. Dar să-L ocărască ei pe Hristosul meu şi pe Preacurata Fecioara a mea! Eu nu vreau să-i mai văd, dar domniile voastre cum vă rabdă inima şi mai faceți afaceri şi tocmeli cu evreii?

De ce v-am spus acestea, creştinii mei? Nu ca să-i omorâți pe evrei şi să-i prigoniți, nu, ci ca să-i plângeți că L-au lăsat pe Dumnezeu şi s-au dus cu diavolul. V-am spus ca să ne căim acum până mai avem vreme, ca să nu se întâmple

să se mânie Dumnezeu pe voi si să ne lase din mâna Lui şi să pățim şi noi ca evreii şi chiar mai rău.”

„Pe papa Romei să-l blestemați, fiindcă el e cauza.”

„Antihristul e unul papa, iar nu altul (adică turcul n.n.) cel care e în capul nostru. Înțelegeți cine, fără să-i spun numele.”

„Noi avem o poruncă ce spune să anatematizăm pe oricine adaugă sau nu crede în ceva mic din cele pe care le-au legiuit Părinții Bisericii noastre.” (*Stupul Ortodox*, 1999)

31. **Sfântul Paisie de la Neamț** (+1794) „Oare eretici sunt râmlenii (romano-catolicii) cu al lor papa? Bine ştiu că vei zice că sunt eretici. Şi de vreme ce sunt eretici, precum şi cu adevărat sunt, atunci Sfânta noastră Biserică îi afuriseşte pe dânşii. Şi pe care Sfânta Biserică îi afuriseşte şi eu, împreună cu Biserica, fiul ei fiind, îi afurisesc.”

„Iară preacuviosul asupra tuturor celor ce veneau de supt stăpânirea papii, săvârşea această mare taină a Botezului, fără de nici o împiedicare sau îndoire, ca pe o prea mare nevoie la mântuirea omului,” iar despre uniați: „Ca pentru alte rătăciri şi erezii râmleneşti, ce nu se cuvine de acum să-ți mai vorbim ca şi cu toate ereziile cele râmleneşti s-au amestecat şi cu ele se unesc şi uniații, precum sufletul de trup. Şi cum le va fi lor nădejde de mântuire? Nicidecum. Numai pentru Botez îți voi vorbi ție din Scripturi, fără de care nu poate avea nimeni nădejde de mântuire.”

„Unia este o aşchie desprinsă de la Sfânta Biserică a Răsăritului şi unire cu necredincioasa, ca să nu-i zic biserică râmlenească. Unia este înşelăciunea diavolului, ce-i vânează pe cei nesocotiți întru pierzanie. Unia este un lup răpitor de suflete în piele de oaie. Unia este veninul aducător de moarte, în chip de miere, ce pierde sufletele. Unia este mlădița înainte-mergătoare a antihristului, ce ademeneşte cu măgulire pe cei mai neştiutori întru pierzanie. Unia este prăpastia iadului pentru cei ce nu au parte de cuget. Unia este Iuda, ce

cu linguşitorul sărut a vândut Credința Pravoslavnică … Unia este ca şi râmlenii eretici. Cum, dar, uniații nu sunt râmleni, când toate dogmele Credinței Ortodoxe le-au călcat în picioare şi pe cele râmleneşti le-au adoptat, zicând cu neruşinare, precum că Duhul Sfânt purcede şi de la Fiul? Şi papei de la Roma, adevăratului eretic … aceluia i se închină şi, în loc de Hristos, pe el de căpetenia bisericii îl au." „Un asemenea jurământ, adică anatema, asupra celor ce se împotrivesc şi nu se supun Sobornicеştii Biserici, este pusă de patriarhii Răsăritului soborniceşte, nu doar pentru o oarecare vreme, ci până la sfârşitul lumii va rămâne tare şi neclătită şi nedezlegată cu darul lui Hristos." (*Cuvinte şi scrisori duhovniceşti*, vol. II, Chişinău, 1999, p.49)

32. **Sfântul Nicodim Aghioritul** (+1809) „Se cuvine să ne îngrădim pe noi înşine şi să ne separăm de episcopii care, în chip vădit, stăruie în greşeală privitor la cele ce țin de credință şi de adevăr, aşadar se vădesc a fi eretici sau nedrepți."

33. „Zice încă şi dumnezeiescul **Hrisostom** (în voroava cea de La început era Cuvântul) „Nu te amăgească pe tine o ascultătorule adunările ereticilor, că au Botez dar nu luminare, ci se botează cu trupul, iar cu sufletul nu se luminează." Ci şi sfântul Leon în Epistolia cea către Nichita zice: „Nici un eretic nu dă sfințenie prin taine." Iar Ambrosie în Cuvântul cel pentru cei ce se catehisesc, zice: „Botezul celor rău cinstitori de Dumnezeu, nu sfințeşte" (**Tâlcuirea Canonului 46 Apostolic, *Pidalionul de la Neamț*** de la 1844)

34. **Sfântul Ioan de Kronstadt** (+1908) „Care dintre ortodocşi nu ar dori unirea cu toți catolicii sau luteranii şi să fie una cu ei în Hristos, o singură Biserică, o singură obşte a celor credincioşi! Care însă, dintre aceste-zise biserici, mai ales dintre întâi-stătătorii numiți papi, patriarhi, mitropoliți,

arhiepiscopi şi episcopi, xiondzi (numele polonez pentru preot n.n.) sau pateri se va învoi să se lepede de rătăcirile sale? Nici unul. Iar noi nu putem să ne învoim la învățătura lor eretică fără să aducem vătămare mântuirii sufletului nostru. Oare se pot uni cele de neunit - minciuna cu adevărul?

Iezuiții catolici în folosul papei şi a propriei lor vederi şi scopuri egoiste şi meschine, au pervertit legea conştiinței şi legea Evangheliei, afirmând că pentru atingerea scopurilor proprii sau a scopurilor religioase, catolicii pot întrebuința toate mijloacele nelegiuite: adică şi ca să omoare şi ca să vicleneasă în tot felul şi să prigonească credința ortodoxă, să o numească schismatică şi o credință de câini, şi să-i ardă pe ruguri pe ortodocşi, ca pe Hus şi pe alții.

Neîndoielnice sunt cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos: Cel ce nu este cu Mine, este împotriva Mea (Matei 12,30). Catolicii, luteranii şi reformații au apostaziat de la biserica lui Hristos - ei nu sunt de un cuget cu noi, nutresc vrăjmăşie împotriva noastră, caută din răsputeri să ne omoare, ne strâmtorează în tot chipul pentru credința noastră, ne batjocoresc şi ne fac toate felurile de neplăceri mai ales în aşezările lor cele mai însemnate, ei merg în chip vădit împotriva lui Hristos şi a Bisericii Sale, nu cinstesc de viață făcătoarea Cruce, sfintele icoane, sfintele moaşte, nu respectă posturile, strâmbă dogmele credinței celei mântuitoare. Ei nu sunt cu noi ci împotriva noastră şi împotriva lui Hristos. Întoarce-i, Doamne, la adevărata Ta Biserică şi mântuieşte-i!
„De greşita înțelegere de către catolici a cuvintelor Mântuitorului: Tu eşti Petru şi pe această piatră (pe Hristos, pe Care Petru L-a mărturisit Fiu al lui Dumnezeu) voi zidi Biserica Mea şi porțile iadului nu o vor birui (Matei 16,18) depind toate rătăcirile catolicilor şi papilor şi mai ales părelnicul primat papal în Biserică şi părelnicul rang al papilor de locțiitori ai lui Hristos. Ci uitați-vă câte rătăciri sunt îngăduite în credința papei (iar nu a lui Hristos) rătăciri ciudate, hulitoare de Dumnezeu – şi le veți întoarce spatele cu

nemulţumire şi groază! O trufie omenească! O trufie satanicească! Auzi, papa infailibil! O, iezuitism!”

„Catolicii recunoscându-l drept cap al bisericii pe papa, pe adevăratul Cap al Bisericii - Hristos L-au pierdut şi au rămas lipsiţi de Cap. Întreaga istorie a papismului dă mărturie că la catolici nu este Cap fiindcă ei fac lucruri necuvioase, luptă împotriva Bisericii Ortodoxe. Iar în învăţătura lor dogmatică - vai, câte erezii, inovaţii, abateri de la adevăr! O, pierzător sistem papist! Singurul Cap al Bisericii cereşti, pămînteşti şi din cele mai dedesubt este Hristos Dumnezeu!” (*Spicul Viu*, Ed. Sophia, Bucuresti, 2002)

35. **Sfântul Lavrentie al Cernigovului** (sec. XIX) „Vor veni aşa vremuri când vor umbla din casă-n casă ca lumea să semneze pentru acel singur împărat şi se va face un recensământ al populaţiei foarte drastic… Vine timpul, şi nu e departe, când foarte multe biserici şi mănăstiri se vor deschide şi se vor repara, le vor reface nu numai pe dinăuntru, ci şi pe dinafară. Vor auri acoperişurile atât ale bisericilor cât şi ale clopotniţelor, dar preoţimea nu va lucra la sufletul credinciosului ci numai la cărămizile lui Faraon. Preotul nu va mai face şi misiune. Când vor termina lucrările va veni vremea împărăţiei lui Antihrist şi el va fi pus împărat… Toate bisericile vor fi într-o bunăstare imensă, pline de bogăţii ca niciodată, dar să nu mergeţi în ele. Antihrist va fi încununat ca împărat în marea biserică din Ierusalim cu participarea clerului şi a patriarhilor. Intrarea şi ieşirea în Ierusalim va fi liberă pentru orice om, dar atunci să vă străduiţi să nu vă duceţi, căci totul va fi spre a vă linguşi pe voi, ca să vă atragă în ispită… Bisericile vor fi deschise, dar creştinul ortodox trăitor nu va putea intra în ele ca să se roage, căci în ele nu se va mai aduce jertfa fără de sânge a lui Iisus Hristos. În ele va fi toată adunarea satanică.” (*Talanţii împărăţiei*, Arhim. Arsenie Boca , p.186)

36. **Sfântul Nectarie de la Eghina** (+1920) „Despărțirea Bisericilor a avut loc sub Fotie…, după ce Biserica Constantinopolului depăşise pericolul de a fi exclusă din Unica Biserică Sobornicească şi Apostolească, iar Biserica Romană, sau mai bine zis papală, nu mai propovăduia dogmele Sfinților Apostoli, ci ale papilor… Cei care nu s-au renăscut prin lucrarea dumnezeiescului har în singura Una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolească Biserică, în nici o alta biserică, nici văzută, nici nevăzută, nu o vor face… Atât timp cât cauzele principale ale despărțirii rămân aceleaşi…unirea este imposibilă…” (*Stupul Ortodox*, 1999)

37. **Sfântul Ioan Iacob de la Neamț** (+1960) „Iar câțiva dintre slujitorii Sfântului Altar din ziua de azi defaimă aceste Sfinte Canoane, numindu-le bariere ruginite. Canoanele sunt insuflate de Duhul Sfânt prin Sf. Apostoli şi prin Sf. Părinți ai celor şapte Sfinte Soboare ecumenice şi ei zic: ’Canoanele, de multa vechime pe care o au, au ruginit.’ Nu zic că ei de multă grăsime şi nefrică de Dumnezeu li s-a întunecat mintea şi au năpârlit, căzându-le şi părul şi barba şi mustața, făcându-se ca femeile. Cum e chipul Domnului şi al Sfinților şi cum e chipul lor? De aceea, Sfintele Canoane ale Sfinților ei le calcă în picioare, dar predică sus şi tare că sunt ortodocşi.” (*Hrană duhovnicească*, Buc., 2000)

38. **Sfântul Justin Popovici** (+1979) „Conform gândirii unitare a Părinților şi a Sinoadelor, Biserica este nu numai una, ci şi unica… Biserica este una şi unica, pentru că ea este trupul Unuia şi Unicului Hristos. Unde nu este Dumnezeul-Om, acolo nu există Biserică, iar unde nu există Biserică, acolo nici Euharistia nu există. În afara acestei identități, adică a Bisericii şi a Euharistiei, se află erezia, falsa biserică şi antibiserica. Biserica, prin dumnezeiasca Euharistie, este unitate sobornicească şi unirea lui Hristos cu credincioşii şi a credincioşilor cu Hristos. Şi în Euharistie şi în

Biserică, Dumnezeul-Om Hristos este Unul şi, de asemenea, este *toate şi întru toţi*. (Col. 3:11). Din unica şi nedespărţita Biserică a lui Hristos, în diferite timpuri, s-au desprins şi s-au tăiat ereticii şi schismaticii, care au şi încetat să fie mădulare ale Bisericii. Unii ca aceştia au fost… romano-catolicii şi protestanţii şi uniţii şi toată cealaltă legiune eretică şi schismatică. Ecumenismul e numele de obşte pentru toate pseudo-creştinismele, pentru pseudo-bisericile Europei Apusene. În el se află cu inima lor toate umanismele europene cu papismul în frunte, iar toate aceste pseudo-creştinisme, toate aceste pseudo-biserici nu sunt nimic altceva decât erezie peste erezie. Numele lor evanghelic de obşte este acela de *pan-erezie* (erezie universală). De ce? Fiindcă în cursul istoriei, felurite erezii tăgăduiau sau denaturau anumite însuşiri ale Dumnezeului-Om Hristos, în timp ce ereziile acestea europene îndepărtează pe Dumnezeul-Om în întregime şi pun în locul Lui pe omul european. În această privinţă nu e nici o deosebire esenţială între papism, protestantism, ecumenism şi celelalte secte, al căror nume este *legiune*.

Prin dogma despre infailibilitatea papei, papa a fost de fapt declarat drept Biserică şi el, un om, a luat locul Dumnezeului-Om. Acesta e triumful final al umanismului, dar este în acelaşi timp şi *moartea a doua* a papismului iar prin el şi cu el, a oricărui umanism. Totuşi, înaintea Adevăratei Biserici a lui Hristos care de la arătarea Dumnezeului-Om Hristos există în lumea noastră pământească ca Trup divino-uman, dogma despre infailibilitatea papei este nu numai erezie, ci o panerezie, fiindcă nici o erezie nu s-a ridicat atât de radical şi atât de integral împotriva Dumnezeului-Om Hristos şi a Bisericii Lui, aşa cum a făcut papismul prin dogma despre infailibilitatea papei – om. Nu există nici o îndoială că dogma aceasta este erezia ereziilor, chinul chinurilor, o răzvrătire nemaivăzută împotriva Dumnezeului-Om Hristos! Dogma aceasta este, vai, cea mai îngrozitoare

surghiunire a Domnului nostru Iisus Hristos de pe pământ, o nouă trădare a lui Hristos, o nouă răstignire a Domnului – numai că nu pe crucea cea de lemn, ci pe crucea de aur a umanismului papist. Şi toate acestea sunt iad, iad, iad pentru sărmana ființă pământească ce se numeşte om. Acolo unde Îl înlocuiesc pe Dumnezeul-Om Hristos cu omul, fie şi cu cel numit infailibil, acolo se desparte trupul de Cap. Şi după cum din această pricină Biserica dispare de acolo, tot aşa se pierde şi ierarhia apostolească divino-umană şi succesiunea apostolică sacramentală." (*Biserica Ortodoxă şi ecumenismul*, 2002)

39. **Cucernicul Părinte Dumitru Stăniloae** (+1993) "Eu nu prea sunt pentru ecumenism; socotesc că ecumenismul este produsul masoneriei; iarăşi vor să relativizeze credința adevărată. A avut dreptate Biserica zicând că nu prea suntem uniți. Ecumenismul este pan-erezia timpului nostru. Biserica Romano-Catolică şi Biserica Ortodoxă nu sunt două surori. Nu există decât un singur cap al Bisericii, Iisus Hristos. Nu poate exista decât un singur trup, adică o singură Biserică. Deci noțiunea de Biserici surori este improprie."

„Au venit odată şi aici, la un congres al ecumeniştilor. Și unul dintre reprezentanții lor a susținut ideile socialiste. Eu i-am combătut şi vorbeam mereu de Hristos. Iar mă întrebau: *De ce tot vorbiți de Hristos? Aici este vorba de altceva, nu de Hristos.* S-au supărat teribil şi, după ce am plecat, m-au criticat foarte tare pentru că vorbeam de Hristos şi nu de probleme de-astea sociale. De ce să mai stau de vorbă cu ei care au făcut femeile preoți, sunt de acord cu homosexualii, nu se mai căsătoresc..." (interviu preluat din *Ortodoxia şi internaționalismul religios*, Ed. Scara, 1999)

„Lupta catolicismului n-a avut o bază spirituală, creştină, aşa cum a fost cea din Rusia sau cea de la noi. Ne acuză Todea că suntem Biserica trădătoare. Două mii de preoți ortodocşi au stat în închisoare. Eu am fost în închisoare

şi n-am văzut nici un preot unit. Toţi s-au făcut ortodocşi sau au intrat în diferite întreprinderi în care făceau pe turnătorii." (*Omagii părintelui Dumitru Stăniloae*, Ed. MMB, 1994)

„Caracteristica fundamentală a creştinismului, care constă în surparea zidului despărţitor dintre Dumnezeu şi oameni (…) e înlăturată în catolicism într-o nouă formă. Sobornicitatea creştină, însăşi Biserica, trupul tainic al lui Hristos, e desfăcută din îmbrăţişarea iubirii atotprezente a lui Iisus Hristos şi transformată într-o societate pur laică. (…) Iisus are o comunitate numai cu un anumit punct al spaţiului şi numai cu o persoană, cu papa în Vatican. (…) Tot ce contează e dependenţa juridică de o persoană omenească. Misticul e transformat în juridic, viaţa în Biserică devine o preocupare de bună şi uniformă rânduială juridică. Cuvintele religioase nu mai exprimă de aceea nici ele misterul unor experiente religioase directe, ci devin termeni juridici şi raţionalişti, de precizări pozitiviste, pământesti." (*Ortodoxie şi românism*, p.100-101)

40. **Părintele Cleopa Ilie** de la M-rea Sihăstria (+1998) „Mi-au pus întrebări despre unitatea Bisericilor, că ei vor să unească Bisericile şi să facă, precum a zis Mântuitorul, o turmă şi un păstor. '-Domnule director,' i-am zis, 'biserica dumneavoastră, protestantismul, este suspendat în aer. N-are temelie!' '-Dar de ce, părinte?' '-Unde vi-i Sfânta Tradiţie? Unde-s Sfintele Canoane? Unde-i practica Bisericii de 2000 de ani? Aţi desfiinţat totul şi acum vreţi să vă apropiaţi de noi? Este imposibil! Noi de-abia avem puncte comune cu catolicii, darămite cu protestanţii. Ei sunt la foarte mare distanţă de noi, au numai două Taine, şi acelea nu ca taine, ci numai ca simboluri: Botezul şi Cina Domnului. La Cina Domnului fac o masa comemorativă cu pâine şi cu vin în cinstea lui Hristos, dar nu mai cred că se preface pâinea şi vinul în Trupul şi Sângele Domnului. N-am când să spun discuţia de acolo că-i mult de spus.'"

„-Cum vedeți unirea Bisericilor?” Părintele răspunde: „-Fraților, unirea Bisericii nu este lucru omenesc ci dumnezeiesc. Nu-i în puterea noastră. Iată cum văd eu: să punem post şi rugăciune către Dumnezeu şi cînd va veni Duhul Sfânt să ne găsească ca Sfinții Apostoli. Asta e lucrarea Duhului Sfânt. Iar dacă va veni Duhul Sfânt când îl cerem cu post şi rugăciune, când va veni la toate mințile arhiereilor catolici şi ortodocşi, va fi aceeaşi gândire: Hai să ne unim că n-au fost la început două Biserici ci una singură. Deci asta să cerem de la Dumnezeu, că El poate face unitate de vederi în toate privințele... Iar dacă este vorba să se creadă, să se facă unitate de credință, atunci numai Domnul ştie... Noi, nu.

Ați văzut la primii voievozi creştini ai românilor, de când sunt cele trei țări române, Moldova, Muntenia şi Ardealul, toți au fost ortodocşi... Ştefan cel Mare nu a fost baptist! Mircea cel Bătrân nu a fost evanghelist sau adventist! Alexandru cel Bun nu a fost martorul lui Iehova; nebunii ăştia au venit acum. Nici o sectă nu exista în țara noastră pe atunci. Aceştia vin din străinătate, plătiți de masoni, să ne strice dreapta credință şi originea noastră de popor ortodox (...). Să țineți credința care ați supt-o de la piepturile maicilor voastre! Să țineți credința pe care o avem de două mii de ani! Nu vă luați după slugile satanei care vin din Apus cu milioane de dolari. Ei cumpără pe proşti şi pe nelămuriți în credință, să rupă unitatea în sufletul poporului român şi vor să facă cele mai mari erezii şi nebunii în țara aceasta. Păziți-vă de aceştia! Au case de rugăciuni dar acolo e casa satanei.” (*Ortodoxia şi internaționalismul religios*, Ed. Scara, 1999)

41. **Părintele arhimandrit Arsenie Boca** (+1989) „Ecumenismul? Erezia tuturor ereziilor. Căderea Bisericii prin slujitorii ei. Cozile de topor ale apusului. Numai putregaiul cade din Biserica Ortodoxă, fie ei: arhierei, preoți de mir, călugări sau mireni. Înapoi la Sfânta Tradiție, la Dogmele şi Canoanele Sfinților Părinți ale celor şapte Soboare

Ecumenice, altfel la iad cu arhierei cu tot. Ferească Dumnezeu!” (*Talanții împărăției*, p.197)

42. **Arhimandit Gheorghios Kapsanis**, egumenul M-rii Grigoriu, Athos „Ce este ecumenicitatea? Bisericile Ortodoxe din întreaga lume sunt organizate, din punct de vedere administrativ, în Biserici locale sub conducerea unor sinoade locale, respectiv patriarhii. Toate bisericile locale sunt organizate la rândul lor sub forma unui sinod ecumenic din care fac parte reprezentanți ai tuturor Bisericilor Ortodoxe locale. Ce este ecumenismul? Ecumenismul în schimb, este o formă instituțională prin care, sub numele păcii şi al unității, sunt adunate la un loc toate religiile lumii precum evrei, musulmani, budişti care nu cred în Iisus Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu, şi unde se dezbat probleme economice, politice, sociale, culturale etc. Ecumenismul caută prin toate acestea să se impună ca noua religie a viitorului. Cu certitudine, Biserica Ortodoxă este ecumenică adică sobornicească.

Una este însă ecumenicitatea şi alta este ecumenismul. Biserica Ortodoxă este ecumenică, dar nu ecumenistă. Ea rămâne ecumenică atâta vreme cât nu cade în ispita ecumenismului. Ecumenicitatea constituie expresia deplinătății Bisericii şi se propune şi celorlalți, fără să se împartă sau să se ajusteze după concepțiile omeneşti. Aşadar Biserica noastră Ortodoxă este ecumenică şi deoarece întreaga lume are nevoie cu adevărat de ecumenicitatea ei, este necesar ca ea să se mențină ecumenică şi să nu cadă în ecumenism. Iar aceasta nu numai pentru a-şi păstra ecumenicitatea ei, ci şi pentru a ajuta cu adevărat lumea.

Un rol important în mişcarea ecumenică îl are teoria ramificațiilor care este o erezie eclesiologică promovată în cercurile teologice aşa-zis moderniste, a cărei esență este că toate confesiunile creştine existente în momentul actual sunt văzute ca ramuri egale ale unei singure Biserici a lui Hristos şi care dețin în mod egal harul Sfîntului Duh şi Adevărul Divin.

La baza acestei învăţături eretice stă interpretarea incorectă a procedurilor canonice privind primirea în Biserică a ereticilor şi schismaticilor.” (*Ortodoxia şi internaţionalismul religios*, ed. Scara, 1999)

43. **Cucernicul Părinte Gheorghe Calciu**: „Înţelegerea ecumenică de unire şi armonie a lumii este de fapt o formă a mişcărilor internaţionaliste pe plan religios, în care se încearcă desfiinţarea naţiunilor, instituirea unor guverne mondiale, pe care nimeni nu le-a uns şi care urmăresc doar gloria lor, buna lor viaţă şi satisfacerea dorinţei de a conduce popoarele. Ecumenismul acesta este în sine o acţiune diabolică şi sunt de acord cu unii teologi greci care spun că ecumenismul este cea mai mare erezie a secolului nostru... Am sperat că România va fi următoarea ţară care va ieşi din ecumenism.” („*Ziua*” de Bucureşti, 5 dec. 1998, pg.8)

44. **Mitropolitul Ierotei de Nafpaktos**: „Poate fi spus că de este o mare erezie astăzi, este aşa-numita erezie eclesiologică, care se confruntă mai ales cu păstorii Bisericii. Este o mare confuzie astăzi despre ceea ce este Biserica şi care sunt adevăraţii ei membri. Se confundă identitatea Bisericii cu alte tradiţii umaniste şi se gândeste că Biserica este fragmentată şi despărţită, dar mai mult se ignoră singura cale de mântuire a Bisericii.” „Papistaşii nu au preoţie nici taine… Vaticanul nu este biserică, ci un sistem politico-economic situat în afara Bisericii, iar papa cu toţi *clericii* Vaticanului nu sunt urmaşi ai Apostolilor, nu au predania şi succesiunea apostolică… Papistaşii sunt francolatini, iar pe deasupra şi eretici. Papismul se află în afara Bisericii…, şi pentru că în afara Bisericii nu există Taine, pentru aceasta clericii papistaşilor şi însuşi papa, pentru noi ortodocşii, nu au preoţie, adică au fost tăiaţi de la succesiunea apostolică. Dacă se va pierde Credinţa Ortodoxă, atunci nu va mai exista nici Biserică, nici Dumnezeiasca Euharistie… Părinţii Bisericii din

veacul al VIII-lea observaseră că papismul, sub influenţa francilor, a schimbat teologia ortodoxă şi astfel nu mai făcea parte din Biserica Ortodoxă care păzea în întregime adevărul revelat. De aceea, papa nu mai era pomenit în Diptice.” (*Cugetul Bisericii Ortodoxe*, Cap.I)

45. **Cuviosul Ghenadie Sholarios, Patriarhul Constantinopolului** (sec.XV) „O grecilor vrednici de milă, de ce încă rătăciţi şi lepădînd orice nădejde în Dumnezeu căutaţi ajutorul francilor (Europei, n.n)? Cum de împreună cu întreaga Cetate, care curând va cădea, pierdeţi Ortodoxia voastră? Milostiv fii mie Dumnezeule! Aduc mărturie înaintea Ta că sunt nevinovat de această nelegiuire. O, bieţii de voi care vedeţi ce se-ntâmplă în jurul vostru şi în vreme ce robia vă este tot mai aproape, vă lepădaţi de credinţa părinţilor voştri şi primiţi fărădelegea! Nu mă voi lepăda nicicând de tine, iubită Ortodoxie, şi n-am să te ascund Sfântă Predanie, câtă vreme duhul meu mai sălăşluieşte în trupul acesta.” (*Sinodul de la Ferrara-Florenţa*, Ed. Scara, 2002, p.161)

„…Înainte de a face orice judecată în cele ale credinţei, se cuvine a nu trece cu vederea peste cuvintele celor care mai înainte de noi au ştiut să poarte *lupta cea bună* şi să biruiască până la capăt. Sfinţii Prooroci, Evanghelişti, Apostoli, Mărturisitori şi Cuvioşi din toate timpurile şi toate locurile sunt într-un cuget când grăiesc despre Ortodoxie şi despre apărarea ei. Este cugetul Bisericii Strămoşeşti celei peste veacuri vie şi nemuritoare, luminoasă şi înfloritoare, este hrana din care s-au alăptat toţi cei ce-au vieţuit într-însa, sunt cuvintele aceluiaşi izvor.

Popor ortodox, păstraţi credinţa străbună în care aţi fost crescuţi, păstraţi predaniile părinţilor şi strămoşilor noştri, păstraţi neatinsă comoara ce aţi primit-o de la sfinţii cei din veac. Nu vă depărtaţi de la izvorul de viaţă al Bisericii, căci ea vă va ajuta să luptaţi împotriva viclenilor, să vă păstraţi şi să

înmulțiți darurile Duhului Sfânt primite la Botez şi să vă mântuiți sufletul şi neamul.

Părinților şi fraților ortodocşi, cele citite sunt doar o picătură din mulțimea cuvintelor pe care Sfinții Părinți le-au mărturisit până la noi, împotriva celor ce voiau a strica Credința Ortodoxă lăsată de Mântuitorul şi Sfinții Apostoli. Înțelegeți şi vedeți că doar Biserica Ortodoxă se ocârmuieşte după cele şapte Soboare, doar Biserica Ortodoxă păstrează neschimbate scrierile Sfinților Părinți, doar în Biserica Ortodoxă se țin slujbele primelor veacuri, şi pentru aceea doar Biserica Ortodoxă e mereu nouă şi înnoită de harul Duhului Sfânt.

Fiți încredințați că doar cei ce se luptă pentru Biserică vor rămâne în Ortodoxie, doar cei ce vor mărturisi învățătura Bisericii vor aduce dreapta-slăvire lui Dumnezeu, doar acei ce vor lucra toate din dragoste de Biserică, Însuşi Hristos îi va dărui Ortodoxiei Sale drept temple vii ale Duhului Sfânt şi se vor bucura de vederea luminii line a sfintei slave, pregustând încă de aici împărăția cerurilor."

Extras realizat de Monahul Conon Românul
(www.mirem.8k.com)

Erezii şi erori dogmatice ale papei

PRIN această anexă, urmărim să arătăm ce a fost şi ce a ajuns credința catolică.

La început, în primele secole, credința Bisericii Apusene era ortodoxă, însă cu timpul, după cum am văzut, s-a schimbat prin inovații şi învățături străine dreptei credințe ortodoxe.

Prin exemplele de mai jos, Patrick Pollock, catolic, dovedeşte ereziile şi erorile dogmatice profesate de către papa Ioan Paul II.

Lista completă întocmită de Patrick Pollock poate fi consultată la adresa web: www. RomanCatholicism.org

101 Erezii şi erori ale Papei Ioan Paul II

de Patrick Pollock

Abrevieri:
T: = învățătura tradițională catolică
E: = învățătura eretică promovată de papa Ioan Paul II

T: Copiii au nevoie de botez pentru mântuire. (Sf. Zosima I, D. 102.)
E: Copiii se pot mântui fără botez. (Ev. 99, 3/25/1995)

T: Numai catolicii I se pot închina lui Dumnezeu. (Gregory XVI, SJS)
E: Musulmanii se închină la Dumnezeu Cel Unul Adevărat. (CH: 141, 1994)

T: Biserica Catolică este singura misiune apostolică. (Leo XIII, SCG: 35)

E: Sectele eretice au o misiune apostolică. (LOR, 06/10/1980)

T: Duhul Sfânt nu-i dătător de viață pentru eretici. (Leo XIII, SCG: 18)
E: Duhul Sfânt foloseşte sectele ca mijloc de mântuire. (CT:32, 10/16/1979)

T: Dacă cineva se roagă cu ereticii el însuşi este eretic. (St. Agatho I, SCN:XXI:635)
E: Trebuie să ne rugăm cu ereticii pentru unitate. (UUS:21 05/25/1995)

T:Libertatea conştiinței este boală. (Gregory XVI, D. 1613)
E: Libertatea conştiinței este un drept al omului. (LOR, 09/01/1980)

T: *Numai* catolicii sunt creştini. (Pius VI, D.1500)
E: Ereticii sunt creştini. (LOR, 12/23/1982)

T: Hristos nu se află în toți oamenii. (St. Pius X, D.2103)
E: Fiecare om este unit cu Hristos. (RH:13.3, 1979)

T: Credința adevărată nu se află în afara Bisericii. (Pius IX, Sqi)
E: Ereticii au credință apostolică. (US:62, 05/25/1995)

T: Noua ordine mondială este rea. (Pius XI, MA:1-2)
E: Noua ordine mondială este unitate sfântă. (PA:39, 1987)

T: Fără credința catolică este imposibil să fii bine plăcut lui Dumnezeu. (Paul III, D.787)

E: Dumnezeu îi iubeşte pe eretici, păgâni, etc. (PA:48, 1978)

T: Evreii neagă credința în Iisus Hristos. (Gregory I, ETC)
E: Evreii sunt frații noştri mai mari în credință. (CH:99, 1994)

T: Masonii sunt fiii Diavolului. (Pius IX, Sqa)
E: Masonii sunt fiii lui Dumnezeu Tatăl. (LOR, 05/22/1984)

T: Ereticii sunt fiii Diavolului. (Clement I, EIC:42, 46)
E: Ereticii sunt frații noştri în Hristos. (LOR, 09/16/1980)

T: Sinoadele ecumenice trebuie să apere adevărul. (Pius II, D.717)
E: Sinoadele ecumenice nu trebuie să apere adevărul. (CH:162, 1994)

T:Noua ordine mondială este o conducere a terorii. (Benedict XV, TBR:35)
E: Noua ordine mondială este necesară pentru omenire. (PP:809, 09/02/1981)

T: Ereticii sunt duşmanii noştri. (St. Clement I, EIC:42, 46)
E: Ereticii nu sunt duşmanii noştri, ci frații noştri. (UUS:42, 05/25/1995)

T: Erezie este când ne rugăm cu ereticii. (Pius XI, D.2199)
E: Este iubire când ne rugăm cu ereticii. (UUS:21, 05/251995)

T: Biserica catolică interzice întrunirile pentru „unitate”. (Pius XI, MA:15)

E: „Dialogul” este necesar pentru a aduce unitate în Biserică. (CCC:821, 10/11/1992)

T: Rugăciunea cu ereticii pentru „unitate” este erezie. (Pius IX, D,1685-1687)

E: În 1991, Ioan Paul II s-a rugat cu luteranii pentru „unitate”. (UUS:25 05/25/1995)

T: Nimeni nu se poate ruga cu ereticii şi să rămână catolic. (St. Agato, SCN:XI:635)

E: Catolicii pot primi Împărtăşania de la eretici în mod legal. (UUS:46, 05/25/1995)

T: Catolicii şi ereticii nu au nici o unitate de credință. (Leo XIII, SCG:18, 27-18)

E: Există o comuniune de credință între eretici şi catolici. (UUS:75, 05/25/1995)

T: Biserica este forul suprem al păcii. (Pius XI, MA: 1-17)

E: Națiunile Unite este forul suprem al păcii şi dreptății. (PP: 112, 10/02/1979)

T: Este erezie să spui: toate religiile sunt adevărate. (St. Pius X, P:14)

E: Biserica Catolică respectă tradiția spirituală islamică. (PP:2443, 08/19/1985)

T: Modernismul încearcă să distrugă Biserica. (St. Pius X, P:23)

E: Modernismul reînnoieşte şi uneşte Biserica lui Hristos. (CH:76, 1994)

T: Rugăciunea cu religiile false pentru pace este *erezie*. (Pius XI, MA:1-17)

E: Rugăciunea cu religiile false poate aduce pace. (CH:81, 1994)

T: Francmasoneria este: *Libertate, egalitate şi fraternitate*. (St. Pius X, LFH)

E: Demnitatea omului este libertate, egalitate şi fraternitate. (ALL, 04/1980)

T: Ioan Paul II s-a închinat Diavolului. (Gregory XVI, SJS)

E: Ioan Paul II s-a rugat cu vrăjitorii numindu-i „duhuri”. (LOR, 08/11/1985)

Abrevieri:

ALL Allocution (a private audience with the Roman Curia)

CCC *Catechism of the Catholic Church,* of John Paul II, 1992, Liguori Publications

CH *Crossing the Threshold of Hope,* by John Paul II, Alfred A. Knopf, Inc. 1994

CT *Catechesi Tradendae,* Exhortation of John Paul II, Oct. 16, 1979, Pauline Books

D. *Enchiridion Symbolorum,* "The Sources of Catholic Dogma," edited by Fr. Henry Densinger, B. Herder Book Co., Imprimatur, 1955

EIC *Epistle to the Corinthians* of Pope St. Clement I

ETC *Epistle to the Cledonius,* of Pope St. Gregory the Great

EV *Evangelium Vitae,* Encyclical of John Paul II, March 25, 1995, Pauline Books

LFH *Letter to the French Hierarchy* of Pope St. Pius X in 1910, C.M.R.I. Center

LOR *L'Osservatore Romano,* Vatican City, Italy, English edition

MA *Mortalium Animos,* Encyclical Letter of Pope Pius XI on Fostering True Religious Unity, Jan. 6, 1928, AAS 20 (1928), 5ff. Angelus Press

P *Pascendi,* the Encyclical of Pope St. Pius X, Sept. 8, 1907, AAS 40 (1907), 593ff.

PA *The Pope Comes to America,* Publications International, Ltd. Stokie, IL, 1987

PP *Path to Peace:* A Contribution. Liturgical Publications Inc., Brookfield, WI, 1987

RH *Redemptor Hominis,* Encyclical of John Paul II, March 4, 1979, Pauline Books

SCG *Satis Cognitum,* Encyclical of Leo XIII, June 29, 1896, AAS 28 (1896/96), 711 ff.

SCN *Sacrorum Conciliorium,* Archbishop John Mansi, Thomas Florentiae: 1759

SJS *Summo Jugiter Studio,* Encyclical of Pope Gregory XVI, May 27, 1832

Sqi-Sqa *Singulari Quidem and Singulari Quandem,* Encyclical of Pope Pius IX

TBR *The Brotherhood Religion: Is it Anti-Christian?* Rev. Edward F. Brophy, 1954, The Christian Book Club of America, P.O. Box 638, Hawthorne, CA 90250

UUS *Ut Unum Sint,* Encyclical of John Paul II, May 25, 1995, Pauline Books

Despre convocarea Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe

Arhimandritul Justin Popovici

URMĂTOAREA scrisoare a fost adresată de către Dr. Justin Popovici spre fericită pomenire, părintele duhovnicesc al Mânăstirii Chelie Valjevo (Yugoslavia), Episcopului Jovan de Sabac şi ierarhiei sârbe, la 7 mai 1977, cu rugămintea de a transmite această scrisoare Sfântului Sinod şi Sinodului Episcopilor Bisericii Ortodoxe Sârbe. Importanța acesteia nu s-a micşorat odată cu trecerea anilor … şi poate a sporit în lumina recentelor evenimente scandaloase neortodoxe din Muntele Athos.

Nu cu mult timp în urmă, în Chambesy, lângă Geneva, a avut loc „*Prima şedință pre-sinodală*" (21-28 noiembrie 1976). După citirea şi studierea documentelor şi hotărârilor acestei şedințe, publicate de Secretariatul pentru pregătirea Sfântului şi Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe din Geneva, simt în conştiința mea necesitatea imperioasă, evanghelică, ca membru al Sfintei Biserici Ortodoxe Universale, deşi sunt slujitorul ei cel mai smerit, să mă îndrept către Înalt Prea Sfinția Voastră, şi prin Înalt Prea Sfinția Voastră, către Sfântul Sinod al Episcopilor Bisericii Sârbe cu această expunere, care trebuie să exprime motivele mele de supărare pentru viitorul sinod. Vă rog pe Înalt Prea Sfinția Voastră, Sfințite Stăpâne şi Prea Cuvios Episcop, să mă ascultați cu credință evanghelică, şi să răspundeți acestui strigăt al unei conştiințe ortodoxe care, slavă lui Dumnezeu, nici nu este singură, nici izolată în lumea ortodoxă, când se vorbeşte despre acel sinod.

1. Din convențiile şi hotărârile „*Primei întruniri pre-*

sinodale”, care din vreo pricină necunoscută s-a ținut la Geneva, unde cu greu se pot afla câteva sute de credincioşi, este clar că această întrunire a pregătit şi hotărât un nou catalog de probleme pentru viitorul „Mare Sinod” al Bisericii Ortodoxe. Aceasta nu a fost una dintre acele „Conferințe pan-ortodoxe”, cum s-a ținut în insula Rodos şi ulterior în alte părți; nici nu a fost „pre-sinod”, cum s-a întâmplat până acum; „Prima conferință pre-sinodală”, care a început pregătirea directă pentru desfăşurarea unui sinod ecumenic. Mai mult, această conferință nu şi-a început activitatea pe baza „Catalogului de subiecte”, stabilit la prima conferință pan-ortodoxă din 1961 din Rodos şi neelaborată până în 1971, ci a făcut o revizuire a acestui catalog şi a realizat un nou „Catalog de subiecte” pentru sinod. Cu toate acestea, se pare că nici acest catalog nu este definitiv căci foarte probabil va fi din nou schimbat şi suplimentat.

În ultima vreme, conferința a reexaminat metodologia anterioară adoptată în planificarea şi pregătirea finală a subiectelor de discuție pentru sinod. A scurtat tot acest proces din grabă şi mare trebuință pentru a convoca sinodul cât mai repede cu putință. Căci, potrivit declarației clare a Mitropolitului Meliton, Preşedintele Conferinței, Patriarhul Constantinopolului şi alții „grăbesc convocarea” şi întrunirea viitorului sinod: sinodul trebuie să aibă o „durată scurtă” şi să se ocupe de „un număr limitat de subiecte; mai mult, după declarația Mitropolitului Meliton, „sinodul trebuie să dezbată subiectele arzătoare care împiedică funcționarea normală a sistemului de unire a Bisericilor locale într-una singură, Biserica Ortodoxă ...” („*Documente*”, p. 55). Toate astea ne determină să punem întrebarea: ce înseamnă asta? De ce atâta grabă pentru pregătire? Unde ne vor duce lucrurile astea?

2. Problema pregătirii şi întrunirii unui nou sinod ecumenic al Bisericii Ortodoxe nu este nouă în acest veac din istoria Bisericii. Chestiunea s-a propus deja în timpul vieții Patriarhului nefericit al Constantinopolului, Meletios

Metaxakis – reformatorul renumit şi modernist încrezut, autorul schismelor din cadrul ortodoxiei – la Congresul pan-ortodox organizat de el, ținut la Constantinopol în 1923. (Atunci s-a recomandat ca sinodul să se țină în oraşul Nis în 1925, dar întrucât Nis nu se afla pe teritoriul Patriarhiei Ecumenice, sinodul nu a fost convocat, probabil din acest motiv.

În general, Constantinopol şi-a asumat monopolul „pan-ortodoxiei" pentru toate „congresele", „conferințele", „pre-sinoade" şi „sinoade".) Mai târziu, în 1930, s-a constituit la Mânăstirea Vatopedu Comisia pregătitoare a Bisericilor Ortodoxe. Aceasta a stabilit catalogul subiectelor pentru viitorul Pre-Sinod Ortodox, care a fost introducerea pentru sinodul ecumenic. După cel de al II-lea Război Mondial a venit rândul Patriarhului Atenagoras al Constantinopolului cu conferințele pan-ortodoxe din Rodos (iarăşi, exclusiv pe teritoriul Patriarhiei Constantinopolului). Prima dintre ele, din 1961, a fost inițiată pentru pregătirea unui sinod pan-ortodox, cu condiția convocării unui pre-sinod şi dacă se acceptă un catalog de subiecte care fuseseră deja pregătite de către Patriarhia de la Constantinopol: opt capitole întregi cu aproape 40 de subiecte principale şi încă de două ori mai multe paragrafe şi subparagrafe. După Conferințele a II-a şi a III-a (1963 şi 1964) de la Rodos, în 1966 s-a ținut Conferința de la Belgrad. La început, aceasta s-a numit Cea de *A Patra Conferință Pan-Ortodoxă* (*Glasnik* al Bisericii Ortodoxe Sârbe, Nr. 10, 1966 şi documentele în limba greacă s-au publicat sub acest titlu), dar mai târziu Patriarhia Constantinopolului a redus-o la nivelul unei comisii inter-ortodoxe, astfel încât conferința viitoare ținută pe „teritoriul" Constantinopolitan (Centrul Ortodox al Patriarhiei Ecumenice de la Chambesy - Geneva) din 1968, ar putea considerată cea de a *Patra conferință pan-ortodoxă*.

Se pare că la această conferință, organizatorii nerăbdători s-au grăbit să scurteze drumul până la sinod, căci

din catalogul foarte amplu de la Rodos (totuşi, munca lor, nu a altora), ei au luat numai primele şase subiecte şi au stabilit o nouă procedură de lucru. În acelaşi timp, s-a stabilit o nouă instituţie: *Comisia pregătitoare inter-ortodoxă*, indispensabilă pentru punerea de acord a lucrărilor asupra subiectelor. Mai mult, s-a organizat *Secretariatul pentru pregătirea sinodului*; de fapt, aceasta a însemnat un episcop al Constantinopolului, căruia i s-au atribuit îndatoririle cu scaunul [reşedinţa] la Geneva – şi în acelaşi timp s-au respins propunerile pentru includerea altor membri ortodocşi în Secretariat. Această comisie pregătitoare şi Secretariatul, prin voinţa Constantinopolului, a ţinut o întrunire la Chambesy în iunie 1971. La această întrunire s-au examinat şi aprobat în unanimitate rezumate ale celor şase subiecte selectate, care s-au publicat consecutiv în câteva limbi şi au fost supuse spre examinare, ca şi întreaga lucrarea anterioară de pregătire a sinodului, criticii nemiloase a teologilor ortodocşi. Criticile teologilor ortodocşi (printre care scrisoarea mea, trimisă atunci prin Înalt Prea Sfinţia Voastră şi cu aprobarea Înalt Prea Sfinţiei Voastre, Sfântului Sinod al Episcopilor şi aprobată ulterior de mulţi teologi ortodocşi şi publicată în diferite limbi din lumea ortodoxă) explică limpede de ce hotărârea Pregătirii Comisiei de la Geneva de a convoca în 1972 *Prima conferinţă pre-sinodală* pentru revizuirea catalogului de la Rodos nu a avut loc în acel an şi conferinţa s-a desfăşurat cu mare întârziere.

Prima conferinţă pre-sinodală s-a ţinut abia în noiembrie 1976, iarăşi, de bună seamă, pe „teritoriul” Constantinopolului, la centrul mai sus menţionat, Chambesy, de lângă Geneva. Aşa cum se vede limpede din documentele şi rezoluţiile publicate abia acum, şi pe care le-am cercetat cu atenţie, această conferinţă a reexaminat catalogul de la Rodos într-o asemenea măsură că delegaţiile participante la lucrările diferitelor comitete au ales în unanimitate numai trei subiecte pentru sinod (au fost incluse pe listă numai trei din cele şase iniţiale!), în timp ce 30 de subiecte, care nu s-au ales în

unanimitate, au fost date deoparte pentru „studiul particular din Bisericile individuale”, în forma „problematicii Bisericii Ortodoxe” (un concept în întregime străin de ortodoxie).

În viitor, aceste subiecte ar putea deveni subiectul „examinărilor ortodoxe” şi ar putea fi incluse în catalog. După cum s-a mai spus, această conferinţă a alterat procesul şi metodologia elaborării subiectelor şi lucrarea pregătitoare a sinodului care, repet, potrivit organizatorilor din Constantinopol, cât şi din alte locuri, ar trebui să aibă loc „cât mai repede cu putinţă”. Din toate astea este limpede pentru fiecare creştin ortodox că *prima conferinţă pre-sinodală* nu a venit cu nimic nou substanţial, ci mai degrabă continuă să conducă sufletele ortodoxe cât şi conştiinţele multora prin multe labirinte noi, iniţiate din ambiţii personale. De aceea, s-ar părea că sinodul ecumenic se pregăteşte din 1923 şi de aceea în prezent se doreşte să se desfăşoare în grabă.

3. Toate problematicile contemporane cu privire la subiectele viitorului sinod, nesiguranţa şi schimbarea intenţiei lor, cât şi toate noile schimbări şi „revizuiri” demonstrează un singur lucru fiecărei conştiinţe ortodoxe adevărate: că în prezent nu sunt probleme serioase sau presante care să justifice convocarea şi desfăşurarea unui nou sinod ecumenic al Bisericii Ortodoxe. Şi dacă, totuşi, ar exista vreun subiect vrednic de a fi obiectul convocării şi desfăşurării unui sinod ecumenic, acesta nu este cunoscut de către iniţiatorii, organizatorii şi responsabilii tuturor „Conferinţelor” menţionate mai sus, cu „cataloagele” lor anterioare şi prezente. Dacă nu, atunci cum se explică faptul că începând cu întrunirea de la Constantinopol din 1923, continuând cu cea din Rodos din 1967 şi până la cea de la Geneva din 1976, „tematicile” şi „problematicile” următorului sinod s-au schimbat constant? Schimbările s-au făcut la număr, organizare, conţinut şi criteriile folosite pentru Catalogul subiectelor care trebuie să constituie lucrarea acestui mare şi unic corp ecleziastic – Sfântul Sinod Ecumenic al Bisericii Ortodoxe, aşa cum a fost

şi trebuie să fie. În realitate, toate acestea dovedesc şi subliniează nu numai obişnuita lipsă de consistenţă, ci şi o incapacitate şi eşec evident pentru a înţelege natura ortodoxiei de către cei care vor impune „Sinodul” lor asupra Bisericilor Ortodoxe, în prezent, în situaţia prezentă – o ignoranţă şi neputinţă de a simţi şi a înţelege ce înseamnă cu adevărat sinod ecumenic pentru Biserica Ortodoxă şi pentru pleroma credincioşilor ei care poartă numele de creştini.

Căci dacă ei au simţit şi au făcut aceasta, vor şti mai întâi că niciodată în istoria şi viaţa Bisericii Ortodoxe nu este un singur sinod, ca să nu menţionăm un asemenea eveniment excepţional, plin de har (ca Rusaliile) ca un sinod ecumenic, să caute şi să inventeze subiecte în acest fel artificial pentru lucrarea şi lucrările lui; niciodată nu s-au convocat asemenea conferinţe, congrese, pre-sinoade şi alte întruniri artificiale, necunoscute pentru tradiţia sinodală ortodoxă şi în realitate a împrumutat din organizaţiile occidentale, străine Bisericii lui Hristos.

Realitatea istorică este foarte clară: sfintele Sinoade ale Sfinţilor Părinţi insuflaţi de Dumnezeu, întotdeauna au pus înaintea lor una sau cel mult două sau trei probleme prin gravitatea extremă a marilor erezii şi schisme care au denaturat credinţa ortodoxă, au fărâmiţat Biserica şi au primejduit grav mântuirea sufletelor oamenilor, mântuirea poporului ortodox al lui Dumnezeu şi a întregii creaţii a lui Dumnezeu. De aceea, sinoadele ecumenice au avut întotdeauna un caracter hristologic, soteriologic, ecleziologic, care înseamnă că singurul lor subiect central – vestea lor cea bună – a fost întotdeauna Dumnezeul-Om Iisus Hristos şi mântuirea noastră în El, îndumnezeirea noastră în El. Da, El – Fiul lui Dumnezeu, Cel Unul născut şi consubstanţial, întrupat; El – Capul veşnic al Trupului Bisericii pentru mântuirea şi îndumnezeirea omului; El – în întregime în Biserică prin harul Duhului Sfânt, prin credinţa adevărată în El, prin credinţa ortodoxă. Aceasta este cu adevărat tema

ortodoxă, apostolică şi patristică, tema nemuritoare a Bisericii Dumnezeului-Om pentru toate vremurile, trecut, prezent şi viitor. Numai acesta poate fi subiectul oricărui posibil viitor sinod ecumenic al Bisericii Ortodoxe, iar nu vreun catalog de subiecte scolastic-protestante, care nu au nici o legătură cu viața duhovnicească şi experiența ortodoxiei apostolice de-a lungul veacurilor, căci nu e nimic mai mult decât o serie de teoreme anemice, umaniste. Universalitatea veşnică a Bisericii Ortodoxe şi a tuturor sinoadelor ei ecumenice constă în Persoana atotcuprinzătoare a Dumnezeului-Om, Domnul Hristos. Aceasta este realitatea centrală şi universală, tema sinoadelor ortodoxe, aceasta este taina şi realitatea unică a Dumnezeului-Om peste care se zideşte şi se sprijină Biserica Ortodoxă a lui Hristos cu toate sinoadele ecumenice şi întreaga ei realitate istorică. Pe această temelie, noi trebuie să construim chiar şi astăzi, în priveliştea cerului şi a pământului, iar nu pe subiectele scolastic protestante şi umaniste folosite de delegațiile din Constantinopol şi Moscova, care în acest moment amar şi critic al istoriei se prezintă a fi „conducători şi reprezentanți" ai Bisericii Ortodoxe în lume.

4. Din documentele ultimei Conferințe pre-sinodale de la Geneva, ca şi în situațiile anterioare similare, este limpede că delegațiile ecleziastice de la Constantinopol şi Moscova diferă puțin una de cealaltă cu privire la problemele şi temele stabilite ca subiect de lucru pentru viitorul sinod. Ele au aceleaşi subiecte, aproape acelaşi limbaj, aceeaşi mentalitate, aceleaşi ambiții. Totuşi, lucrul acesta nu surprinde. Pe cine reprezintă acestea acum cu adevărat, ce Biserică şi care popor al lui Dumnezeu? Ierarhia de la Constantinopol la aproape toate întrunirile pan-ortodoxe, constă în primul rând în mitropoliți şi episcopi titulari, în păstori fără turme şi fără responsabilitate pastorală concretă înaintea lui Dumnezeu şi a propriei lor turme vii. Pe cine reprezintă ei şi pe cine vor reprezenta la viitorul sinod? Printre reprezentanții oficiali ai Patriarhiei Ecumenice nu sunt ierarhi din insulele greceşti,

unde se găsesc adevărate turme ortodoxe; nu sunt deloc episcopi diocezani greci din Europa şi America, ca să nu mai pomenim de alţi episcopi din Rusia, America, Japonia, Africa, care au turme ortodoxe mari şi teologi ortodocşi foarte buni.

Pe de altă parte, actuala delegaţie de la Patriarhia Moscovei reprezintă marea Biserică de sfinţi şi mucenici ai Rusiei şi milioanele de mucenici şi mărturisitori ai ei, numai de Dumnezeu ştiuţi? Socotind după cele ce declară şi apără aceste delegaţii oriunde călătoresc în afara Uniunii Sovietice, ele nici nu reprezintă, nici nu exprimă spiritul şi atitudinea adevărată a Bisericii Ortodoxe Ruse şi a turmei sale ortodoxe credincioase, căci foarte adesea aceste delegaţii pun lucrurile Cezarului înaintea lucrurilor lui Dumnezeu. Totuşi, porunca scripturistică este astfel: „Trebuie să ascultăm pe Dumnezeu mai mult decât pe oameni” (Fapte 5, 29). Mai mult, este corect, este ortodox să ai asemenea reprezentanţi ai Bisericilor Ortodoxe la diferite întruniri ortodoxe la Rodos sau la Geneva? Reprezentanţii Constantinopolului, care au început acest sistem al reprezentării Bisericilor Ortodoxe la sinoade şi cei care acceptă acest principiu care, potrivit teoriei lor, este în concordanţă cu „sistemul de Biserici locale autocefale şi autonome” – *au uitat că un asemenea principiu contrazice tradiţia sinodală a ortodoxiei*. Din nefericire, acest principiu de reprezentare a fost acceptat repede de către toţi ceilalţi ortodocşi: uneori tacit, alteori cu voturi de protest, dar uitând că Biserica Ortodoxă, în natura ei şi în constituţia ei neschimbată dogmatic este episcopală şi centrată în episcopi. Căci episcopul şi credincioşii adunaţi în jurul lui sunt expresia şi manifestarea Bisericii ca Trup al lui Hristos, mai ales în Sfânta Liturghie: Biserica este apostolică şi universală numai datorită episcopilor ei, în măsura în care ei sunt capii unităţilor ecleziastice adevărate, eparhiile. În acelaşi timp, celelalte forme schimbătoare de organizare bisericească mai târzii din punct de vedere istoric: mitropolii, arhiepiscopii, patriarhii, *pentarhii*, autocefalii, autonomii, etc., totuşi, oricât

de multe ar fi sau vor fi, nu pot avea şi nu au o semnificaţie hotărâtoare şi fermă în sistemul sinodal al Bisericii Ortodoxe. Mai mult, ele pot constitui o opreliște în funcționarea corectă a principiului sinodal dacă împiedică şi resping caracterul şi structura episcopală a Bisericii şi a Bisericilor.

Fără îndoială, trebuie să aflăm diferența principală dintre ortodoxie şi ecleziologia papală. Dacă este aşa, atunci cum poate fi reprezentată potrivit principiului delegației, adică de acelaşi număr de delegați, de pildă, Bisericile cehă şi română. Sau într-o măsură şi mai mare, Patriarhiile din Rusia şi Constantinopol? Ce grupuri de credincioşi reprezintă primii episcopi şi ce grupuri de credincioşi reprezintă cei de ai doilea? De curând, Patriarhia din Constantinopol a dat o mulțime de episcopi şi mitropoliți, aproape toți titulari şi fictivi. Poate că aceasta este o măsură pregătitoare pentru a garanta la viitorul „Sinod Ecumenic" prin mulțimea lor de titluri, majoritatea voturilor pentru ambițiile neo-papale ale Patriarhiei de la Constantinopol? Pe de altă parte, Bisericilor cu râvnă apostolică în lucrarea misionară, cum ar fi Mitropolia Americană, Biserica Rusă din străinătate, Biserica Japoneză şi altora, nu le este îngăduit nici un singur reprezentant! Unde se află în toate astea principiul universal al ortodoxiei? Ce fel de sinod ecumenic al Bisericii Ortodoxe a lui Hristos va fi acesta? Deja la Conferința de la Geneva, Ignatie, Mitropolit din Laodicea şi reprezentant al Patriarhiei Antiohiei, a spus cu tristețe: „Înțeleg tulburarea, căci răul determină experiența sinodală care este temelia Bisericii Ortodoxe."

5. Cu toate acestea, Constantinopolul şi alții, nu pot aştepta convocarea „sinodului". Mai întâi potrivit dorințelor şi insistențelor lor, *Prima Conferință Pre Sinodală* de la Geneva a hotărât că „sinodul trebuie să se convoace cât mai repede cu putință", că acest sinod trebuie să aibă o „durată scurtă" şi că trebuie „să ia în considerare un număr mic de subiecte". Sunt numite cele zece subiecte alese. Primele patru subiecte sunt:

diaspora, problema autocefaliei ecleziastice şi condițiile pentru proclamarea ei, dipticurile – adică, ordinea priorității Bisericilor Ortodoxe. Obiectivitatea evanghelică ne obligă să observăm că preşedintele prezidiului Conferinței pre sinodale, Mitropolitul Meliton, a condus un sinod despotic şi nepotrivit. Lucrul acesta este clar din fiecare pagină a documentelor publicate ale conferinței. Se afirmă limpede şi deschis că „Acest Sfânt şi Mare Sinod al Bisericii Ortodoxe, care se pregăteşte nu trebuie privit ca unic, excluzând convocarea ulterioară a Sfintelor şi Marilor Sinoade" („*Documente*", p. 18, 20, 50, 55, 60). Cu privire la toate astea, o conştiință cu simțire evanghelică nu poate decât să pună următoarea întrebare: care sunt concluziile reale ale unui sinod convocat într-o asemenea grabă şi într-o manieră atât de arbitrară?

Prea Sfințiți Episcopi, am ferma impresie şi convingere că toate acestea arată dorința ascunsă a anumitor persoane cunoscute din Patriarhia Constantinopolului: că cele mai cinstite puteri ale Patriarhiei Ortodoxe impun propriile idei şi procedee asupra tuturor Bisericilor Ortodoxe Autocefale şi în general asupra lumii ortodoxe şi a diasporei ortodoxe şi aprobă un „sinod ecumenic" neo-papist. Pentru acest motiv, printre cele zece subiecte alese pentru sinod, s-au introdus, de bună seamă ca priorități, acele subiecte care dezvăluie intenția Constantinopolului de a supune întreaga diasporă ortodoxă – şi asta înseamnă lumea întreagă! Şi pentru a garanta pentru sine dreptul exclusiv de a recunoaşte autocefalia şi autonomia tuturor Bisericilor Ortodoxe din lume în general, atât în prezent cât şi în viitor, şi în acelaşi timp pentru a impune ordinea şi rangul lor la dispoziția lor (tocmai asta implică această problemă a dipticurilor, fiindcă ele se preocupă nu numai de „rânduielile slujirii liturgice", ci şi de regulamentul priorității la sinoade, etc.).

Mă plec cu smerenie înaintea realizărilor de veacuri ale Marii Biserici de la Constantinopol şi înainte de crucea ei actuală care nu este nici mică, nici uşoară, care, potrivit firii

lucrurilor, este crucea întregii Biserici – căci, aşa cum spune Apostolul, „Când un mădular suferă, întreg trupul suferă”. Mai mult, eu recunosc rangul canonic şi întâietatea Constantinopolului față de Bisericile Ortodoxe locale, care au cinste şi drepturi egale. Nu ar respecta cuvântul Evangheliei, dacă Constantinopolul, având în vedere dificultățile în care se găseşte acum, ar putea să aducă întreaga ortodoxie pe marginea prăpastiei, aşa cum s-a întâmplat odată la pseudo-sinodul din Florența, sau să canonizeze şi să dogmatizeze anumite forme istorice care, la un moment dat, s-ar putea transforma din aripi de zbor în lanțuri grele, înlănțuind Biserica şi prezența ei transfiguratoare în lume.

Ca să fiu cinstit: conducerea reprezentanților Constantinopolului din ultimele decenii a fost caracterizată prin aceeaşi agitație nesănătoasă, prin aceeaşi stare bolnavă duhovniceşte, ca aceea care a adus Biserica la înşelarea şi ocara Florenței în sec. al XV-lea. (Nici conducerea aceleiaşi Biserici sub jugul turcesc nu a fost un exemplu al tuturor timpurilor. Atât jugul florentin, cât şi cel turcesc au fost primejdioase pentru ortodoxie.) Cu diferența că astăzi situația este şi mai amenințătoare: înainte, Constantinopolul a fost un organism viu, cu milioane de credincioşi – el a putut să biruiască fără întârziere criza determinată de direcțiile externe cât şi ispita de a da credința şi Împărăția lui Dumnezeu pe bunurile lumii acesteia.

Totuşi, Constantinopolul are astăzi numai mitropoliți fără turmă, episcopi care nu au pe cine să păstorească (adică, fără eparhii), care, cu toate aceastea, doresc să controleze destinele întregii Biserici. Astăzi nu trebuie, nu poate fi o nouă Florență! Nici situația prezentă nu se poate compara cu dificultățile jugului turcesc. Aceeaşi judecată se aplică şi la Patriarhia Moscovei. Dificultățile ei sau ale altor Biserici locale, sub comunismul fără de Dumnezeu, trebuie să le permită să hotărască viitorul ortodoxiei? Soarta Bisericii nici nu este, nici nu mai poate fi în mâinile împăratului bizantin

sau a altui stăpânitor. Nu este controlul unui patriarh sau a oricăreia dintre puterile acestei lumi, nici măcar în aceea a „*Pentarchy*”-ei sau a „autocefaliilor” (în sens restrâns). Prin puterea lui Dumnezeu, Biserica a crescut într-o mulțime de Biserici locale cu milioane de credincioşi, dintre care, în zilele noastre, mulți au adeverit cu sângele lor moştenirea şi credința apostolică în Miel. Au apărut la orizont noi Biserici locale, cum ar fi cea japoneză, africană şi americană şi libertatea lor în Domnul nu trebuie înlocuită cu nici o „super-Biserică” de tip papal (cf. Canonului 8, Sinodul III Ecumenic), căci asta ar însemna un atac chiar asupra esenței Bisericii. Fără acordul lor, soluția esenței oricărei probleme ecleziastice de semnificație ecumenică este de neconceput, ca să nu pomenim soluțiile la problemele care îi interesează imediat, de exemplu, problema diasporei.

Lupta de veacuri a ortodoxiei împotriva absolutismului roman a fost o luptă tocmai pentru această libertate a Bisericii locale ca universală şi sinodală, completă şi întreagă în sine. Noi trebuie să parcurgem astăzi drumul Romei celei dintâi şi căzute, sau a vreuneia de acelaşi fel, „a doua” sau „a treia”? Trebuie să credem că Constantinopolul, care în persoanele sfinților şi marilor ei ierarhi, clerul şi poporul său, care s-a opus cu îndrăzneală vreme de veacuri protecționismului şi absolutismului roman, se pregăteşte astăzi să ignore tradițiile respectate ale ortodoxiei şi să le schimbe pentru un înlocuitor neo-papal al unei „a doua”, „a treia” sau al altui fel de Romă?

6. Prea Cinstiți Părinți! Toți ortodocşii văd şi îşi dau seama cât de important, cât de semnificativă este astăzi problema diasporei ortodoxe atât pentru Biserica Ortodoxă în general cât şi pentru toate Bisericile Ortodoxe, fiecare în parte. Această problemă se poate hotărî aşa cum doreşte Constantinopolul sau Moscova, fără să se refere, fără participarea credincioşilor, preoților şi teologilor ortodocşi ai diasporei, care sporeşte în fiecare zi? Problema diasporei, fără îndoială, este o problemă de excepțională importanță; este o

problemă care s-a ridicat la suprafață pentru prima dată în istorie cu asemenea putere şi semnificație. Căci soluția ei va prilejui realmente convocarea unui adevărat sinod ecumenic în care toți episcopii ortodocşi ai tuturor Bisericilor Ortodoxe vor participa cu adevărat. O altă problemă care ar putea, după părerea noastră şi ar trebui să fie discutată la un *sinod ecumenic autentic al Bisericii Ortodoxe*, este problema ecumenismului. Pe bună dreptate, aceasta este o problemă ecleziastică cu privire la Biserică, ca unitate şi organism teandric, o unitate şi organism care sunt stabilite nesigur de către sincretismul ecumenic contemporan. Se raportează şi la problema omului, pentru care nihilismul ideologiilor contemporane şi mai ales ateiste, a săpat un mormânt fără nădejde de înviere. Ambele probleme se pot rezolva corect şi într-un fel ortodox numai pornind de la bazele teandrice ale sinoadelor vechi şi cu adevărat ecumenice. Totuşi, în prezent, las aceste probleme deoparte, ca să nu supraîncarce această chemare cu noi discuții şi să-l extindă în mod nejustificat. Deci problema diasporei este foarte gravă şi extrem de importantă în ortodoxia contemporană.

Totuşi, sunt acum condițiile care să garanteze soluționarea ei corectă în sinod, în chip ortodox, şi potrivit învățăturii Sfinților Părinți? Este posibil să existe acolo într-adevăr o reprezentare liberă şi adevărată a tuturor Bisericilor Ortodoxe la un sinod ecumenic fără să fie tulburate de influențe exterioare? Sunt reprezentanții multor Biserici, mai ales ai celor sub regimuri militant ateiste, cu adevărat în stare să exprime şi să apere principiile ortodoxe? Poate o Biserică care îşi neagă proprii ei mucenici să fie un mărturisitor autentic al Crucii de pe Golgota sau purtător al duhului şi al conştiinței sinodale a Bisericii lui Hristos? Înainte de a avea loc un sinod, să ne întrebăm dacă va fi posibil pentru conştiințele milioanelor de mucenici noi, curățați de sângele Mielului, să vorbească în el. Experiența istoriei ne învață că ori de câte ori Biserica este răstignită, fiecare dintre membrii

ei este chemat să sufere pentru Trupul ei, şi să nu dezbată probleme artificiale sau să caute răspunsuri false la probleme reale – „pescuitul în ape tulburi pentru satisfacerea ambițiilor personale.

Să nu pomenim că atâta vreme cât Biserica a răbdat persecuții, nu s-a convocat nici un sinod ecumenic – ceea ce nu înseamnă că Biserica lui Dumnezeu din acele vremuri nu viețuia şi funcționa după o practică sinodală. Dimpotrivă, vremea persecuțiilor a fost perioada celor mai bogate roade. După aceea, când s-a întrunit *Primul Sinod Ecumenic*, s-au adunat şi mărturisitorii cu rănile şi cicatricile lor. Episcopii au fost încercați în focul suferinței, care L-au putut mărturisi apoi pe Hristos ca Dumnezeu şi Domn. Va fi duhul lor prezent şi în zilele noastre? Cu alte cuvinte, episcopii vremii noastre, care sunt asemenea mucenicilor, vor fi prezenți la sinodul care se pregăteşte acum, astfel ca acest sinod să se slăvească potrivit Duhului Sfânt şi să vorbească şi să hotărască după Hristos, şi ca să nu se audă în el mai întâi cei care nu sunt liberi față de influența puterilor lumii acesteia? Să considerăm, de exemplu, grupul episcopilor Bisericii Ruse din afara țării, care, pentru toată slăbiciunea lor omenească, poartă asupra lor lanțurile Domnului şi ale Bisericii Ruse care a mers în pustie din pricina prigoanelor, într-un chip care nu au fost mai prejos decât cele ale lui Diocleţian: aceşti episcopi au fost excluşi dinainte de către Moscova şi Constantinopol, de la participarea la sinod, şi astfel i-au redus la tăcere.

Să ne gândim la episcopii Rusiei şi ai altor țări ateiste declarate, care nu vor putea participa liber la sinod sau vorbi sau lua decizii în mod liber; unii nici nu vor avea voie să participe la sinod. Să nu mai vorbim de imposibilitatea lor sau a Bisericilor lor de a se pregăti cu vrednicie pentru un prilej atât de important şi semnificativ. Nu este lucrul acesta o dovadă mai mult decât suficientă că la sinod, conştiința Bisericii martirizate şi conştiința pleromei ecleziastice vor tăcea, că reprezentanții lor nici măcar nu vor putea intra – aşa

cum s-a întâmplat cu unul dintre mărturisitorii cei mai străluciți ai Bisericii prigonite la întrunirea de la Nairobi (mă refer mai ales la Soljenițîn)? Putem lăsa deoparte problema cu privire la cât de moral sau chiar normal poate fi ca la vremea când Domnul Iisus Hristos şi credința în El sunt răstignite într-un chip cu mult mai cumplit decât înainte, următorii Lui trebuie să hotărască cine va fi cel dintâi dintre ei.

La vremea când satan caută nu numai trupul ci chiar sufletul omului şi al lumii, când omenirea este amenințată cu autodistrugerea, este moral şi normal ca ucenicii lui Hristos să se preocupe de aceleaşi probleme (şi în acelaşi fel) ca ideologiile anticreştine contemporane – ideologii care vând Pâinea vieții pe un maldăr de gunoi? Ținând cont de aceste lucruri şi extrem de conştienți de situația Bisericii Ortodoxe contemporane şi a lumii în general – care nu s-a schimbat substanțial de la ultimul apel către Sfântul Sinod al Episcopilor (mai 1971) conştiința mea mă obligă încă o dată să mă îndrept cu insistență şi cu rugăciune fierbinte către Sfântul Sinod al Episcopilor Bisericii Sârbe martirizate: Biserica noastră sârbă să se rețină să participe la pregătirile pentru „sinodul ecumenic”, şi de bună seamă, să se abțină să participe la sinod. Căci, Dumnezeu să nu îngăduiască ca acest sinod să vină şi să treacă, ca să se aştepte de la el un singur rezultat: schisme, erezii şi pierderea multor suflete.

Analizând problema din punct de vedere al experienței apostolice şi patristice şi istorice a Bisericii, un asemenea sinod, în loc de vindecare, va deschide răni noi în trupul Bisericii şi va ridica în fața ei probleme noi şi nenorociri noi. Trebuie să rostesc rugăciunile sfinte şi apostolice ale Părinților Sfântului Sinod al Episcopilor Bisericii Ortodoxe Sârbe. Nevrednicul arhimandrit Justin (părinte duhovnicesc al Mânăstirii Chelie) ajunul Sărbătorii Sfântul Gheorghe 1977 Mânăstirea Chelie, Valjevo, (Yugoslavia).

SYNODIKONUL CARE SE CITEŞTE ÎN DUMINICA ORTODOXIEI

A. SYNODIKONUL EPOCII MACEDONENILOR[196]

1. Synodikonul originar al Icoanelor (843)

Mulțumire aniversară datorată lui Dumnezeu în ziua în care am recîştigat Biserica lui Dumnezeu, împreună *cu arătarea dogmelor evlaviei şi răsturnarea împietăților răutății*.

Urmând[197] vorbelor profetice, cedînd îndemnurilor apostolice şi instruiți de istoriile evanghelice, prăznuim (astăzi) ziua înnoirii. Căci zice Isaia „să se înnoiască ostroavele înaintea lui Dumnezeu" (Is. 41, 1; 46, 16), făcînd desigur aluzie la bisericile cele dintre neamuri – iar biserici nu sunt doar simplu edificiile şi strălucirile templelor, ci şi deplinătatea binecredincioşilor adunați în ele, ca şi imnele şi doxologiile cu care aceia cinstesc Dumnezeirea. Iar Apostolul, sfătuindu-ne acelaşi lucru, ne îndeamnă „să umblăm întru înnoirea vieții" (Rom. 6, 4), şi porunceşte ca, „dacă este cineva în Hristos făptură nouă" (2 Cor. 5, 17), să se reînnoiască (2 Cor. 4, 16; Colos. 3, 10; Rom. 12, 2). Iar cuvintele Domnului s-au făcut şi ele întocmire profetică, căci zice „şi era sărbătoarea înnoirii (Templului) în Ierusalim şi era iarnă" (In. 10, 22), arătînd prin aceasta fie iarna spirituală în care neamul iudeilor mişca împotriva obştescului Mântuitor

---

[196] Subtitlurile secțiunilor şi subsecțiunilor documentului indicate cu litere şi cifre aparțin traducătorului.

[197] Exordiul sau preambulul „Synodikonului" calciază şi adaptează pentru contextul sec. IX omilia Sf. Grigorie de Nazians, *In novam dominicam* P. G. 36, 608-621. Despre cadrul istoric al evenimentelor din 843 şi doctrina iconologică a „Synodikonului", a se vedea pe larg analizele lui Gouillard, *op. cit.*, p. 119-168, 169-182.

furtunile şi agitaţia urii sale mânjite cu omor, fie pe cea care loveşte simţurile trupului prin prefacerea aerului în ger. Şi într-adevăr, şi peste noi a trecut (acum) iarna, dar nu cea (a firii) care se întîlneşte de obicei, ci cea (spirituală a ereziei şi) care revarsă asprimea răutăţii celei mari cu adevărat. Dar (în cele din urmă) ne-a înflorit şi nouă primăvara cea prielnică harurilor lui Dumnezeu şi întru care ne-am şi adunat laolaltă să aducem lui Dumnezeu mulţumită pentru secerişul celor bune, încît putem zice şi noi cu Psalmistul: „vara şi primăvara Tu le-ai plăsmuit pe ele. Adu-ţi aminte de aceasta" (Ps. 73, 17-18).

Căci într-adevăr Dumnezeul minunilor a zdrobit pe vrăjmaşii cei ce au ocărît pe Domnul şi au necinstit sfînta închinare adusă lui în sfintele icoane, pe cei înălţaţi şi semeţi în impietăţile lor, şi a zvîrlit la pămînt trufia apostaziei; n-a trecut cu vederea glasul celor ce strigau către El: „Adu-ţi aminte Doamne, de ocara robilor tăi, pe care o port în sînul meu de la multe neamuri, cu care m-au ocărît vrăjmaşii tăi, Doamne, cu care a ocărît preţul (antállagma) Unsului Tău" (Ps. 88, 49-50); iar preţul Unsului sînt cei eliberaţi prin moartea Lui prin cuvântul propovăduirii şi întipărirea prin icoane, prin care anume se cunoaşte de către cei răscumpăraţi marea lucrare a iconomiei Lui celei (înfăptuite) prin Crucea şi Patimile Sale, ca şi prin minunile Lui celei dinainte şi după Cruce, şi de unde imitaţia Pătimirilor Lui trece la Apostoli, de acolo la Martiri, şi prin ei, coboară pînă la Mărturisitori şi Asceţi. De această ocară cu care au ocărît vrăjmaşii Domnului, cu care au ocărît preţul Unsului Său aducându-şi aminte Dumnezeul nostru, mişcat înlăuntrul Său şi înduplecat fiind de cererile Maicii Sale, ale Apostolilor şi ale tuturor Sfinţilor care au fost împreună-batjocoriţi cu El şi împreună-ocărîţi cu icoanele Lui – ca, precum au împreună pătimit cu El în trupul lor, tot astfel, în chip firesc, să aibă împreună parte comună cu El şi în ocările cele împotriva icoanelor Lui –, aducîndu-şi deci aminte de ele, a lucrat astăzi ceea ce sfătuise

ieri, şi a înfăptuit şi a doua oară ceea ce săvîrşise întîia oară.[198] Căci prima oară, după mulţi ani de dispreţuire şi necinstire a sfintelor icoane, a întors evlavia la ea însăşi, iar acum, a doua oară, după aproape treizeci de ani (de persecuţii) au rânduit şi nouă, nevrednicilor, eliberarea din necazurile noastre, izbăvirea de cei ce ne chinuiau, reproclamarea dreptei credinţei, întărirea închinării la icoane şi prăznuirea ce ne aduce toate cele mîntuitoare. Căci în icoane vedem Patimile Domnului cele pentru noi: Crucea, Mormîntul, Îngroparea şi prădarea Iadului, luptele martirilor şi cununile lor, însăşi Mîntuirea pe care Cel dintîi al nostru judecător (arbitru), răsplătitor şi încununat „a lucrat-o în mijlocul pămîntului" (Ps. 73, 12). Acest praznic îl serbăm deci noi astăzi, întru care, împreună bucurîndu-ne şi împreună-veselindu-ne prin rugăciuni şi litanii, strigăm în psalmi şi cîntări: „Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? Tu eşti Dumnezeul nostru, singurul carele faci minuni" (Ps. 76, 14-15). Căci pe cei ce dispreţuiau slava Ta i-ai făcut de rîs, iar pe cei ce au cutezat cu semeţie împotriva icoanei Tale, i-ai arătat ca nişte fricoşi şi fugari.

Aceasta deci în ce priveşte mulţumirea faţă de Dumnezeu şi triumful Domnului asupra celor potrivnici; în ce priveşte luptele şi isprăvile cele împotriva iconomahilor, ele vor fi arătate pe larg într-un alt cuvînt şi relatare mai extinsă. Acum însă, în chip de odihnă după trecerea pustiei, intraţi în posesiunea Ierusalimului duhovnicesc şi imitînd astfel istoria mozaică, sau mai degrabă din poruncă dumnezeiască, am socotit drept şi îndatorat lucru a grava în inimile fraţilor, ca pe o lespede alcătuită din blocuri mari de piatră şi pregătită anume pentru primirea scrierii, binecuvîntările ce se cuvin

---

[198] Pasajul face aluzie la dubla restaurare istorică a cultului icoanelor, corespunzătoare celor două faze ale iconoclasmului: „prima dată", în 787, la Sinodul VII ecumenic, după persecuţiile din 726-784, şi „a doua" în 843 după reluarea persecuţiilor într-o a doua fază între 815-843.

celor ce păzesc legea ca şi blestemele cărora li se supun pe ei înşişi cei ce o încalcă.[199] Drept care zicem acestea:

- Celor ce mărturisesc venirea (şi prezența =parousia) în trup a Cuvîntului lui Dumnezeu cu cuvîntul, cu gura, cu inima, cu mintea, în scris şi în icoane, veşnică fie memoria.

- Celor ce cunosc deosebirea după firi a unicului şi aceluiaşi ipostas a lui Hristos, şi îl atribuie lui (însuşirile de) creat şi necreat, văzut şi nevăzut, pătimitor şi nepătimitor, circumscris şi necircumscris, atribuind firii dumnezeieşti pe acelea de necreată, nevăzută şi cele asemenea, atît prin cuvînt cît şi prin icoane, veşnică fie memoria.

- Celor ce cred şi vestesc cuvintele Evangheliei prin litere iar faptele ei prin figuri (sau imagini) şi că, şi una şi alta, şi vestirea prin cuvinte şi întărirea adevărului lor prin icoane, concură fiecare spre unul şi acelaşi folos, veşnică fie memoria.

- Celor ce-şi sfințesc buzele prin cuvîntul (Evangheliei), şi apoi, prin acelaşi cuvînt, (sfințesc) şi pe cei ce-l ascultă, şi mai ştiu şi vestesc că prin augustele icoane se sfințesc în mod asemănător şi ochii celor ce le văd, iar mintea se înalță şi ea prin ele spre cunoaşterea lui Dumnezeu, ca de altfel şi prin dumnezeieştile temple, prin vasele sacre şi prin celelalte obiecte sfinte, veşnică fie memoria.

- Celor ce ştiu că toiagul, tablele, chivotul, candelabrul, masa şi altarul tămîierii (din Legea Veche) preînfăţişau şi prefigurau pe Prea Sfînta Fecioara, de Dumnezeu Născătoarea Maria, şi că acestea o prefigurau doar, dar nu era însăşi acele lucruri, ci ea a fost fiică şi rămîne după naşterea lui Dumnezeu fecioară, şi de aceea în icoane

[199] Cf. Deut. 27, 2-3 şi Iosua 8, 32-34. Corpul doctrinar, alcătuit din aclamații şi anatematisme corelative, al „Synodikonului" este asimilat simbolic şi analogic cu a doua proclamare a Legii mozaice sub Josua, inscripției materiale din referatul biblic corespunzîndu-i acum inscripția spirituală a dogmelor gravate prin credință în inimile credincioşilor.

înfăţişează mai degrabă însăşi fiica decît schiţa ei umbratică în tipuri,[200] veşnică fie memoria.

- Celor ce cunosc şi primesc vedeniile Profeţilor după cum le-a configurat şi întipărit însăşi Dumnezeirea, cred în cele ce corul Profeţilor a relatat că au văzut, şi ţin astfel cu tărie Predania scrisă şi nescrisă transmisă Părinţilor prin Apostoli, drept pentru care şi înfăţişează şi cinstesc în icoane aceste sfinte (realităţi dumnezeieşti), veşnică fie memoria.

- Celor ce înţeleg bine pe Moise grăind: „Luaţi seama la voi înşivă că, în ziua în care Domnul Dumnezeu a grăit în Horeb pe munte, aţi auzit glasul cuvintelor Lui, dar chip n-aţi văzut" (Dt. 4, 12 şi 15), şi ştiu să răspundă drept: dacă am văzut ceva, am văzut cu adevărat, după cum ne-a învăţat Fiul Tunetului „ceea ce era dintru început, ceea ce am auzit, ceea ce am văzut, ceea ce am privit cu ochii noştri şi mîinile noastre au pipăit, despre Cuvîntul vieţii, acestea le mărturisim" (I In. 1, 1-2), şi iarăşi şi ceilalţi ucenici ai Cuvîntului (zicînd): „noi am mîncat şi am băut împreună cu El" (F. Ap. 10, 41), nu numai înainte de Patimă, ci şi după Patimă şi Înviere; aşadar, celor ce au primit de la Dumnezeu puterea de a deosebi porunca din Lege şi învăţătura din Har, şi ştiu că ceea ce e în Lege era nevăzut, în Har este văzut şi pipăit, drept pentru care în icoane înfăţişează cele văzute şi pipăite şi se închină lor, veşnică să fie memoria.

Precum au vestit Profeţii, precum au învăţat Apostolii, precum a primit Biserica, precum au dogmatizat Dascălii (Bisericii), precum a convenit (întreaga) creştinătate ecumenică, precum a strălucit harul, precum s-a arătat adevărul, precum a fost izgonită minciuna, precum a îndrăznit înţelepciunea, precum a biruit Hristos, aşa cugetăm, aşa grăim, aşa vestim şi cinstim pe Hristos adevăratul Dumnezeul

---

[200] Extindere la Fecioara Maria a prevederilor canonului 82 Trulan referitoare la restrîngerea reprezentării iconografice simbolice a lui Hristos ca Miel şi preeminenţa înfăţişării Lui ca Persoană.

nostru şi pe sfinţii Lui, în cuvinte, în scrieri, în gîndiri, în jertfe, în biserici, în icoane pe Unul adorîndu-L şi cinstindu-L, ca pe un Dumnezeu şi Domn, iar pe ceilalţi cinstindu-i pentru Stăpînul nostru obştesc ca pe autenticii Lui slujitori, acordîndu-le închinare potrivit relaţiei. Aceasta este credinţa Apostolilor, aceasta e credinţa părinţilor, aceasta credinţa ortodocşilor, aceasta e credinţa care a întărit lumea.[201]

După acestea să aclamăm frăţeşte şi părinteşte pe vestitorii dreptei credinţe şi cinstiri întru mărirea şi cinstea pentru care au luptat şi să zicem: lui Germanos, Tarasios; Nikephoros, Metodios, ca unor adevăraţi arhierei ai lui Dumnezeu, apărători şi dascăli ai ortodoxiei, veşnică să fie memoria etc.[202]

Aşa cum aceste binecuvîntări ale Părinţilor trec de la ei la noi, fiii lor, care rîvnim evlavia lor, tot astfel şi blestemele lor îi ating pe toţi ucigătorii de părinţi şi dispreţuitorii poruncilor Domnului. Drept care, cu toţii împreună, ca deplinătate a celor binecinstitori aducem astfel asupra lor blestemul, sub care s-au supus dealtfel (mai întîi) ei înşişi, (şi zicem):

---

[201] Întreg acest ultim pasaj este citat şi în actele (*semeioma*) sinodului bizantin din 1092 contra iconologiei neortodoxe a lui Leon al Chalcedonului (P. G. 127, 972-984, la 982 D); pentru detalii despre cazul Leon vezi Anna Comnena, *Alexiada* V, 2; P. G. 131, 384-389; trad. rom. de M. Marinescu – Himu, Minerva, BPT, 906-907, Bucureşti, 1977, p. 182-185.

[202] Urmează apoi aclamarea şi altor patriarhi ortodocşi: Ignatios (847-858, 867-877), Fotios (858-867; 877-886), Antonios II (893-901), Nicolaos I Misticul (901-907; 912-925); se anatemizează toate cele grăite şi scrise împotriva patriarhilor Germanos, (715-730), Tarasios (784-806), Nikephoros (806-815), Methodios (843-847), Ignatios, Photios, Antonios, Nikolaos şi Stephanos (886-893) şi toate cele inovate şi comise sau care vor fi comise împotriva Predaniei bisericeşti, a învăţăturii şi întocmirii sfinţilor şi slăviţilor Părinţi", şi sînt aclamaţi o serie de alţi episcopi şi monahi mărturisitori ai icoanelor, printre care şi „Teodor, preacucernicul egumen al Studionului".

- Cei ce admit Iconomia în trup a Cuvîntului lui Dumnezeu (doar) cu cuvîntul, dar nu suferă să o vadă în icoane, drept pentru care, cu vorba se conformează dar în realitate tăgăduiesc (însăşi) mîntuirea noastră, să fie anatema.

- Cei ce întrebuințează rău termenul „necircumscris", şi de aceea nu vor să înfățişeze în icoană pe Cel ce „s-a făcut părtaş cu noi trupului şi sîngelui" (Ev. 2, 14), Hristos adevăratul Dumnezeul nostru, arătîndu-se astfel pe ei înşişi a fi fantasiaşti (= dokeți), să fie anatema.

- Cei ce admit, măcar că nu vor, vedeniile profetice, dar resping imaginile înscrise ale celor văzute de aceştia, o minune, încă înainte de Întruparea Cuvîntului, şi, fie flecăresc aceea că văzătorul a văzut (în vedenie) însăşi acea ființă (dumnezeiască) necuprinsă şi nevăzută, fie convin că acestea s-au arătat celor ce le-au văzut ca nişte icoane ale adevărului, ca tipuri şi figuri ale lui, dar nu suferă să fie înfățişate în icoane nici Cuvîntul întrupat, nici Patima Sa cea mare pentru noi, să fie anatema.

- Cei ce aud pe Domnul zicînd: „de credeți în Moise, ați crede şi în Mine" (In. 5, 46) şi celelalte, şi înțeleg pe Moise grăind: „profet ca şi mine va ridica Domnul Dumnezeul nostru dintre frații noştri" (Dt. 18, 15-18), iar după aceasta zic că ei primesc pe Profetul (vestit), dar nu introduc şi prin icoane Harul Profetului şi pe Mîntuitorul a toată lumea aşa cum a fost El văzut, cum a trăit cu oamenii, cum a vindecat patimi şi boli fără leac, cum a fost răstignit, şi cum a fost îngropat, cum a înviat, cum a suferit şi făcut toate pentru noi; deci cei ce nu suferă să vadă în icoane aceste lucrări mîntuitoare a toată lumea, şi nici nu le cinstesc şi venerează, să fie anatema.

- Cei ce stăruiesc în erezia iconomahă sau mai degrabă în apostazia hristomahă, şi care nu vor să fie conduşi spre mîntuirea lor prin legiuirea mozaică, nici nu consimt să se reintegreze în dreapta credință şi cinstire prin învățăturile apostolice, care nu se încred în îndemnurile şi sfaturile

Părinților de a se reîntoarce din rătăcirea lor, nici nu au vreo considerație față de consimțămîntul Bisericilor lui Dumnezeu din toată lumea, ci dimpotrivă se raliază pe el înşişi partidei Iudeilor şi Elinilor – căci ceea ce aceia le blasfemiază nemijlocit față de Prototip aceştia nu se ruşinează a le cuteza prin intermediul icoanel Lui şi împotriva Celui înfățişat pe ea – deci cei ce sînt ținuți fără întoarcere în captivitatea acestei rătăciri şi îşi închid urechile înaintea oricărui cuvînt dumnezeiesc sau învățături duhovniceşti, ca unii ce sînt deja putreziți şi tăiați pe ei înşişi, din obştescul Trup al Bisericii, să fie anatema.[203]

B. SYNODIKONUL EPOCII COMNENILOR

2. Contra lui Gerontios din Lampe (între 1052-1081)

- Gerontios, originar din Lampe,[204] care a împroşcat veninul ereziei lui în Creta, şi s-a numit pe sine Unsul, spre răsturnarea, vai, a Iconomiei mîntuitoare a lui Hristos, dimpreună cu dogmele şi scrierile sale perverse şi cu cei ce cugetă la fel cu acesta, să fie anatema.

---

[203] Urmează anatematizarea patriarhilor iconoclaşti: Anastasios (730-754), Constantin II (754-766) şi Niketa (766-780) „care au fost în fruntea ereziilor sub Isaurieni" şi a lui Theodot Kassiteras (815-821), Antonios I (821-837) şi Ioan VII (831-843) „care şi-au transmis unii de la alții răutățile şi au urmat impietății" iconoclaste. După aceste condamnări „Synodikonul" originar al Icoanelor continuă cu anatemele Sinodului VII ecumenic (vezi în traducere mai jos la punctul 175). În acest punct al documentului s-a operat inserția a tuturor adițiilor şi articolelor sinodale ulterioare ale epocii Comnenilor şi Paleologilor începînd cu Gerontios din Lampe (mijloc. sec. XI) şi sfîrşind cu controversa palamită (mijl. sec. XIV).

[204] Cunoscut numai din această notiță din „Synodikon", Gerontios din Lampe (Asia Mică) se pare că a fost adeptul sau inițiatorul unei secte mistice de tendință mesaliană susținînd identificarea extatică a subiectului uman cu subiectul divin. Cf. Gouillard, *op. cit.*, p. 116-117.

3. Contra lui Ioan Italos (1076-1077; 1082)
Capetele lui Italos[205]

- Cei ce întreprind în genere a introduce oarecare investigare nouă în ce priveşte negrăita Iconomie în trup a Mîntuitorului şi Dumnezeului nostru, şi a examina în ce mod Însuşi Cuvîntul lui Dumnezeu s-a unit cu frămîntătura omenească, şi, potrivit cărui principiu a îndumnezeit trupul asumat, încercînd să jongleze logomahic cu termeni dialectici ca „prin fire" (*katà phýsin*) sau „prin adopţiune" (*katà thésin*) în privinţa noutăţii celei mai presus de fire (*hýper phýsin*) a (unirii) celor două firi ale Dumnezeu-Omului, să fie anatema.

---

[205] Despre cazul Italos a se vedea relatarea Annei Comnena, *Alex*. V, 8-9; P. G. 131, 428-440; trad. rom. I, p. 205-214, şi comentariul istoric cu bibliografia critică a lui Gouillard, *op. cit*., p. 188-202, Doctrina şi persoana filozofului Ioan Italos, succesorul lui Psellos la conducerea Universităţii imperiale din Constantinopol, au fost obiectul a două procese sinodale: primul cîndva între 1 sept. 1076-1 sept. 1077, cînd s-au înserat în „Synodikon" primele 10 anatematisme condamnînd în formă generală, fără nume, o listă de 10 filozofeme platonizate, iar al doilea în martie 1082 cînd, prin înserarea celei de-a 11-a anatematisme, este condamnat Italos însuşi nominal interzicîndu-i-se lui şi discipolilor lui profesarea teoriilor metafizice contrare Revelaţiei. Cele 11 „capete ale lui Italos" din „Synodikon" ce constituie unicul izvor referitor la aspectul doctrinar al proceselor, incriminează supralicitarea filozofiei antice, fixînd în acelaşi timp limita admisibilă a studiilor elenice pentru un creştin, şi denunţă ca eretice cosmologia, antropologia şi eshatologia platonică (şi origenistă): creaţia din eternitate, eternitatea lumii, preexistenţa, metempsihoza şi apocatastaza sufletelor, şi de asemenea aplicaţii inadecvate ale logicii în explicarea chestiunilor dogmatice, mai ales în hristologie. Importantă pentru semnificaţia generală a „Synodikonului" este mai ales prima anatematismă care interzice aplicarea în înţelegerea modului îndumnezeirii umanităţii în Hristos a aporiei dialectice antice: „*katà phýsin*" – „*katà thésin*" (după natură sau după relaţie), ai cărei termeni corespund de fapt în hristologie poziţiilor monofizită şi respectiv nestoriană; singurul calificativ admisibil misterului teandric este cel de „*hýper phýsin*" (mai presus de fire). După cum reiese din scrierile sale, hristologia lui Italos – ca şi ulterior cea a discipolilor lui, Nil şi Eustratios – înclina net în favoarea poziţiei „thesite" fiind deci una krypto-nestoriană.

- Cei ce se proclamă pe ei înşişi drept-cinstitori, dar introduc fără ruşine sau mai degrabă fără evlavie în Biserica ortodoxă şi sobornicească impioasele dogme ale Elinilor referitoare la sufletele omeneşti, la cer, la pămînt, şi la celelalte creaturi, să fie anatema.

- Cei ce preacinstesc pretinsa şi „nebuna înțelepciune” (I Cor. 3, 19) a filozofilor celor din afară, şi urmează celor ce o profesează (pe aceasta), admițînd (astfel) metempsihozele sufletelor oamenilor sau că şi acestea pier în mod similar cu cele ale viețuitoarelor neraționale şi se întorc în neființă, respingînd de aici Învierea, Judecata şi răsplătirea finală a celor făcute în viață, să fie anatema.

- Cei ce dogmatizează că materia şi Ideile sînt fără de început (eterne) sau împreună-fără-de-început (coeterne) cu Ziditorul a toate Dumnezeu, şi că cerul şi pămîntul şi celelalte creaturi sînt veşnice şi fără-de-început, dăinuind pururea nemodificate; şi care se împotrivesc (astfel) Celui ce a zis: „cerul şi pămîntul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece” (Mt. 24, 35), glăsuind cele deşarte şi pămînteşti şi atrăgînd astfel blestemul dumnezeiesc asupra capetelor lor, să fie anatema.

- Cei ce zic că înțelepții Elinilor, cei dintîi ereziarhi, şi care au fost deja zvîrliți anatemei de cele şapte sfinte Sinoade Ecumenice şi de toți Părinții care au strălucit în Ortodoxie, ca unii (ce sînt) străini de Biserica sobornicească, deci cei care zic că aceştia, pentru bogăția stricată şi necurată din scrierile lor, sînt cu mult mai buni, şi acum şi la judecata ce va să fie, decît bărbații cei binecinstitori şi ortodocşi, dar care au putut greşi pentru patima şi neştiința omenească, să fie anatema.

- Cei ce nu primesc cu credință curată şi simplă, din toată inima şi din tot sufletul, minunile extraordinare ale Mîntuitorului şi Dumnezeului nostru şi ale Stăpînei noastre care L-a născut fără prihană şi ale celorlalți Sfinți, ci încearcă să le defăimeze prin demonstrații şi raționamente sofistice drept (lucruri) imposibile sau să le răstălmăcească după cum li

se pare lor şi să le potrivească după părerea lor, să fie anatema.

- Cei ce împreună cu alte plăsmuiri mitice schimbă de la ei înşişi şi doctrina noastră despre creație, admițînd ca adevărate Ideile platonice, şi zicînd că materia de sine subzistentă îşi primeşte formele sale de la (aceste) Idei, defăimînd astfel deschis libertatea Ziditorului, Care a dus toate dintru neființă la ființă şi, în calitate de Făcător, a fixat tuturor cu libertate suverană un început şi un sfîrşit, să fie anatema.

- Cei ce zic că la Învierea cea de pe urmă şi de obşte oamenii vor învia şi vor fi judecați cu alte trupuri şi nu cu cele cu care au viețuit în această viață, întrucît acestea se corup şi pier, şi flecăresc lucruri deşarte şi zadarnice, în vreme ce însuşi Hristos Dumnezeul nostru şi ucenicii Lui, învățătorii noştri, ne-au învățat că oamenii cu trupurile cu care au viețuit în această viață cu acestea vor fi şi judecați, şi încă şi marele Apostol Pavel a învățat în mod expres adevărul pe larg şi cu exemple în cuvîntul lui despre Înviere (I Cor. 15, 12-55) dovedind pe cei ce cugetă astfel a fi fără de minte; aşadar, cei ce se împotrivesc acestor dogme şi doctrine, să fie anatema.

- Cei ce admit şi predau vorbele elenice cele deşarte, adică cum că ar fi o preexistență a sufletelor, că nu toate s-au făcut şi adus din neființă, că ar exista un sfîrşit al pedepsei sau o restabilire a creației şi a lucrurilor omeneşti, şi de aici înțeleg împărăția cerurilor ca ceva destructibil şi trecător, în vreme ce Însuşi Hristos Dumnezeul nostru ne-a învățat că ea este veşnică şi indestructibilă, şi din întreaga Scriptură veche şi nouă am primit aceea că pedeapsa (finală) va fi nesfîrşită şi împărăția veşnică; aşadar, cei care se pierd pe ei înşişi cu asemenea cuvinte şi se fac şi altora pricină de osîndă, să fie anatema.

- Dogmele şi doctrinele elenice şi heterodoxe sau potrivnice credinței celei soborniceşti şi neprihănite a ortodocşilor introduse împotriva credinței creştine şi ortodoxe

de Ioan Italos şi de acei dintre ucenicii lui care iau parte la pierzania lui, să fie anatema.

4. Contra lui Nil Calabrezul (cc. 1087) a monahului Nil[206]

- Toate cele dogmatizate fără evlavie de monahul Nil ca şi cei ce au părtăşie cu ele, să fie anatema.[207]

5. Contra lui Eustratios al Niceei (1117)

Tezele găsite străine de dogmele cele drepte ale Bisericii în cele două tratate scrise de Eustratios,[208] fostul

---

206 Despre cazul monahului Nil Calabrezul vezi reconsiderarea totală a problemei lui la Gouillard, *op. cit*., p. 202-206, reconsiderare bazată pe descoperirea „libelului" de retractare a lui Nil, editat de acelaşi cercetător la p. 301-303 (apendice II) şi din care reiese că, contrar celor afirmate de Anna Comnena, *Alex*. X, 1; P. G. 131, 697-700; tr. tom. II, p. 64-66, hristologia lui Nil, elev al lui Italos, nu era una monofizită, ci dimpotrivă puternic nestorianizantă, dezvoltînd consecvent poziţia „thesită" a magistrului său. După Nil îndumnezeirea umanităţii în Hristos s-a făcut „kàtà thésin è chárin" (prin relaţie sau har) fiind echivalentă cu îndumnezeirea sfinţilor, în ambele cazuri fiind vorba de un proces de adopţiune, de relaţionare a două subiecte autonome distincte, susţinere care distrugea total realitatea unirii ipostatice.

207 Cîteva manuscrise aparţinînd „Synodikonului" local şi „Elladei" inserează în acest loc o serie de 13 anatematisme încadrate de un prolog şi epilog şi referitoare la doctrina şi practica Bogomililor şi a altor secte dualiste, antieclesiale, antisacramentale, harismatice şi nonconformiste social, înrudite şi cunoscute în izvoarele istorice ale epocii sub denominaţiunile de Manihei, Paulicieni, Mesalieni, Euhiţi, Entuziaşti, Fundagiagiţi, etc. Textul lor (Gouillard *op. cit*., p. 61-69 şi 228-237, comentarii), reprezentînd probabil tomul unui sinod local necunoscut din sec. XI-XII împotriva acestor secte, este identic cu P. G. 131, 40-48, unde sînt însă eronat atribuite lui Euthymios Zygabenos.

208 Despre cazul lui Eustratios al Niceei vezi discuţia şi bibliografia la Gouillard, *op. cit*., p. 206-212, notiţa din P. G. 140, 136-137 şi actele procesului (*semeioma*) la J. şi P. Zeppos, *Jus graeco-romanum* I, Atena, 1931, p. 650-653. Elev al lui Italos, profesor de filozofie, comentator al lui Aristotel şi mitropolit al Niceei, Eustratios, angajat în dialog teologic cu

mitropolit al Niceei, împotriva Armenilor, şi care au fost anatematizate:

- Cei ce introduc cu privire la negrăita Iconomie în trup a Domnului şi Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos anumite rostiri deşarte, şi zic sau cugetă că umanitatea lui Hristos se închină (*proskýnein*) Dumnezeirii celei neapropiate ca un rob (*doulikôs*) şi posedă condiţia veşnică de rob (*douleian aidion*) ca o calitate fiinţială (*ousiodé*) şi cu neputinţă de pierdut, să fie anatema.

- Cei ce nu întrebuinţează cu toată evlavia distincţia ca pură operaţie intelectuală (*tê kat'epinoian diairései*) cu scopul de a evidenţia doar alteritatea celor două firi ce concurg în mod negrăit în Hristos şi sînt unite în El în mod neamestecat şi nedespărţit, ci abuzează de o astfel de distincţie şi zic că umanitatea asumată este altceva nu numai prin fire ci şi prin cinstire, şi că ea adoră (*latreuei*) pe Dumnezeu şi îi aduce o slujire de rob, oferindu-i cinstea cuvenită ca pe un lucru datorat, la fel ca „duhurile slujitoare" (Evr. 1, 14) ce slujesc şi cinstesc pe Dumnezeu ca nişte robi, şi care învaţă că doar firea asumată este propriu-zis Arhiereul cel mare, şi nu însuşi (ipostasul) Cuvîntul lui Dumnezeu întrucît s-a făcut om, ca unii care prin asemenea lucruri îndrăznesc să împartă ipostatic pe Unul Hristos, Domnul şi Dumnezeul nostru, să fie anatema.[209]

---

armenii monofiziţi, a dezvoltat o hristologie exact la extrema opusă monofizitismului vechilor orientali necalcedonieni, hristologie tipic nestoriană şi prezentînd similitudini evidente cu doctrina lui Teodor de Mopsuestia (sec. V), condamnată la Sinodul V ecumenic. În dorinţa de a salvgarda integritatea umanităţii în Hristos, Eustratios distrugea practic unirea ipostatică, ipostaziind naturile pînă la a admite existenţa în Hristos a două subiecte distincte şi autonome, fiecare cu „psihologia" proprie.

[209] În cîteva manuscrise eladice, anatematismele referitoare la hristologia lui Eustratios al Niceeii se prezintă sub alte variante, deosebite de uzul constantinopolitan comun, reprezentînd prelucrări ale unor extrase din abjurarea lui Eustratios; vezi textul lor la Gouillard, *op. cit.*, p. 71.

6. În controversa referitoare la interpretarea dogmatică a ecfonisului liturgic „Că Tu eşti Cel ce aduci şi Cel ce Te aduci şi Cel ce primeşti, Hristoase Dumnezeule”. Contra lui Soterichos Panteugenos (1157).[210]

[210] Pentru această controversă şi sinoadele din 1156-1157 vezi notiţele sumare ale lui Ioan Kinnamos, *Hist*. IV, 16; P. G. 133, 517-522 şi Niketas Choniates, *în Manuele lib*. VII; P. G. 139, 561; actele sinodale din P. G. 140, 137-202; comentariul istoric la Gouillard, *op. cit*., p. 210-215 şi P. Ceremuhin, *Sinodul constantinopolitan* din 1157 şi *episcopul Nicolae al Metonei* (trad. I. V. Paraschiv) „Mitropolia Olteniei” 18 (1966), nr. 11-12, p. 87-109. Chestiunea disputată era; cui i se aduce (oferă) şi cine primeşte jertfa lui Hristos atât pe Golgota cît şi în Euharistie? În gîndirea lui Soterichos a spune că acelaşi Hristos oferă jertfa umanităţii Sale ca om şi o primeşte ca Dumnezeu împreună cu întreaga Sf. Treime (=teza ecfonisului rugăciunii tainice a intrării celei Mari şi sinoadelor din 1156-1157) ar însemna a face din ipostasul Logosului întrupat subiectul a două acţiuni, după el, contradictorii: oferirea şi primirea jertfei. Spre a evita această pretinsă aporie, el transfera aceste două acţiuni de pe planul hristologic, unde ele erau două acţiuni diferite ale aceluiaşi ipostas, pe cel triadologic, transformîndu-le în două acţiuni incomunicabile a două ipostasuri distincte; oferirea şi primirea deveneau astfel pentru Soterichos, caracteristici ipostatice incomunicabile ale Fiului şi respectiv Tatălui. Mai mult, în viziunea sa, mîntuirea sau reconcilierea (*katallagé*) oamenilor cu Dumnezeu era identică cu un proces juridic, extern, de schimb (*antallagé*) desfăşurat în două faze succesive, distincte cronologic: o primă reconciliere a noastră cu Fiul care, asumîndu-şi umanitatea noastră, ne-a dat în schimb iertarea păcatului originar, urmată de o a doua reconciliere cu Tatăl, care, primind jertfa sîngelui lui Hristos de pe Cruce, ne-a dăruit în schimb înfierea într-o asemenea viziune soteriologică externalist-juridică Soterichos a ajuns, trăgînd consecinţele logice ale poziţiei sale, să tăgăduiască pînă şi caracterul sacrificial şi sacramental al Euharistiei, care a devenit pentru el o simplă reprezentare memorială simbolic-anamnetică de către preot a dramei Patimilor de odinioară. Multiplele şi gravele erori dogmatice expuse de Soterichos într-un scurt „dialog” cu un oarecare Philon (P. G. 140, 140-148) au fost amplu şi riguros combătute într-un excelent şi dens „*Antiretic*” (ed. A. Demetrakopoulos, *Ekklesiastikè bibliothéke*, Leipzig, 1866, p. 321-359) de episcopul Nicolae al Metonei, cel mai important teolog al epocii Comnenilor, şi au constituit subiectul

Cele introduse şi răspîndite prin viu grai de Mihail, fostul dascăl, protecdic şi maistor al retorilor, şi de Nikephoros Basilakes, dascăl al Epistolelor, diacon al Marii Biserici a lui Dumnezeu din Constantinopol, care au fost urmate şi de Eustathios mitropolitul Dyrrachionului şi care au fost susţinute în scris mai cu seamă de Soterichos, diacon al aceleiaşi Biserici, patriarh ales al marelui oraş al lui Dumnezeu Antiohia, cel numit şi Panteugenos, şi celelalte lucruri introduse şi publicate în scris de acelaşi Soterichos, şi care au fost anatematizate şi respinse mai tîrziu chiar de ei înşişi, şi pe care le-a dezavuat şi azvîrlit anatemei Sf. Sinod reunit din porunca lui Manuel. Marele împărat ortodox, porfirogenet şi autocrator al Romeilor, Comnenul:

- Cei ce zic că jertfa cinstitului Trup şi Sînge din vremea Patimii lumii – spre – mîntuire a Domnului şi Dumnezeului nostru Iisus Hristos, jertfă oferită de El pentru a noastră mîntuire în calitatea Lui de Arhiereu lucrînd pentru noi potrivit umanităţii sale – întrucît potrivit marelui în teologie Grigorie, Însuşi este şi sacrificator şi victimă[211] –, (Fiul) a oferit-o lui Dumnezeu Tatăl, dar nu a primit-o ca Dumnezeu împreună cu Tatăl nici Cel Unul Născut, nici Duhul Sfînt, întrucît prin aceasta exclud pe însuşi Dumnezeu Cuvîntul şi pe Duhul Mîngîietorul, Cel de o fiinţă şi o cinstire cu El, de la de-o-cinstirea şi egalitatea cuvenită Lor ca Dumnezeu, să fie anatema.

- Cei ce nu admit că jertfa adusă în fiecare zi de către cei ce au primit de la Hristos puterea ierurgică (sacramentală) a celebrării dumnezeieştilor misterii este oferită (întregii) Sfintei Treimi, ca unii ce contrazic pe sfinţii şi dumnezeieştii

dezbaterilor a două sinoade constantinopolitane: 20 ian. 1156 şi 12-13 mai 1157 („semeiome”: P. G. 140, 148-154 şi 174-201), ultimul concentrîndu-şi şi prelucrîndu-şi concluziile extrase din „Antireticul” lui Nicolae al Metoniei sub forma celor 4 anatematisme incluse la „Synodikon”.

211 Greg. Naz., or. 20; P. G. 35, 1068 D.

Părinți Vasilie şi Ioan Hrisostom cu care împreună-glăsuire (toți) ceilalți cu Dumnezeu purtători Părinți ai noştri în cuvintele şi scrierile lor, să fie anatema.

- Cei ce aud pe Mîntuitorul zicînd despre celebrarea sacramentală (*hierourgia*) dumnezeieştilor misterii de El însuşi predată: „Aceasta să faceți ca anamneză a Mea” (Lc. 22, 19), dar nu înțeleg corect termenul „anamneză”, ci îndrăznesc a zice că jertfa adusă zilnic de cei ce celebrează dumnezeieştile misterii după cum a predat Mîntuitorul nostru şi Stăpînul tuturor, înnoieşte jertfa propriului Lui Trup şi Sînge adusă pe cinstita Cruce spre obşteasca răscumpărare şi împăcare a firii omeneşti doar la modul imaginativ şi iconic (*phantastikôs kai eikonikôs*), şi de aici introduc şi (ideea) că aceasta ar fi o altă jertfă decît cea săvîrşită de Mîntuitorul la început (pe Golgota), ca unii ce deşertează misterul înfricoşătoarei şi dumnezeieştii celebrări prin care primim arvuna vieții celei ce va să vină, şi aceasta în vreme ce dumnezeiescul şi preaînțeleptul nostru Părinte Ioan Hrisostom, în multe exegeze ale sale la cuvintele marelui Pavel, evidențiază limpede identitatea jertfei (*tés thysias tò aparállakton*) şi zice clar că este una şi aceeaşi (*tèn autèn eînai*), să fie anatema.

- Cei ce născocesc şi introduc distanțe temporale (*chronikás diastáseis*) în împăcarea firii omeneşti cu dumnezeiasca şi fericita fire a Treimii celei de viață începătoare şi prea-neprihănite, şi stabilesc ca dogmă aceea că, mai întîi am fost împăcați cu Cuvîntul cel Unul Născut prin asumarea (umanității), şi mai apoi cu Dumnezeu Tatăl prin mîntuitoarea patimă a Domnului Hristos, împărțind astfel cele neîmpărțite, în vreme ce dumnezeieştii şi fericiții Părinți învață că Cel Unul Născut ne-a împăcat cu Sine iar prin Sine cu Dumnezeu Tatăl, şi prin urmare şi cu Prea Sfîntul de viață făcătorul Duh, prin totalitatea misterului Iconomiei Sale, ca unii ce sînt născocitori de iscodiri noi şi străine, să fie anatema.

7. În controversa referitoare la exegeza dogmatică a textului: „Tatăl Meu este mai mare decît Mine” (In. 14, 28).[212]

[212] Pentru controversa în jurul interpretării dogmatice a lui In. 14, 38 vezi notițele lui Kinnamos *Hist*. VI, 2; P. G. 133, 616-624 şi Chroniates, de *Manuele lib*. VII, 5; P. G. 139, 560-564 şi mai ales dosarul actelor sesiunilor sinodului din 1166 cuprinse în „*Ekthésis*”-ul oficial, P. G. 140, 201-281, şi edictul imperial din 4 aprilie 1166, P. G. 135, 773-781; pentru detalii istorice şi bibliografice cf. comentariul lui Gouillard, *op. cit.*, p. 216-226. Ecou al unei dispute occidentale contemporane purtate în jurul „gloriei” lui Hristos, controversa bizantină în jurul înțelegerii lui In. 14, 28, cu complicate dedesubturi politice şi o îndelungată supraviețuire istorică, se centra în esență pe chestiunea precizării mai îndeaproape a sensului corect al inferiorității Fiului întrupat față de Tatăl. O parte însemnată a episcopatului bizantin raporta în mod ortodox inferioritatea Fiului față de Tatăl la umanitatea lui reală, *concretă* pe care unirea ipostatică a transformat-o îndumnezeind-o la maximum, dar cu stricta salvgardare a integrității proprietăților ei naturale. În cealaltă parte a episcopatului însă era dominantă părerea cum că pentru Fiul întrupat inferioritatea Sa față de Tatăl nu poate avea nicidecum sens concret, real, şi unul pur abstract, Hristos referindu-se în In. 14, 28 la o umanitate pur abstractă, în realitatea Sa concretă, efectivă neputîndu-se vorbi de vreo inferioritate a Sa față de Tatăl. Estompînd distincția între proprietățile (*idiómata*) naturale şi măririle (*auchémata*) dumnezeieşti cu care umanitatea s-a îmbogățit ca urmare a unirii ipostatice pînă pe punctul de a transforma proprietățile naturale ale umanității în proprietăți dumnezeieşti, hristologia aceasta aluneca în pericolul monofizitismului şi doketismului, atentînd serios la dogma integrității firilor în Hristos. Replicînd acestei poziții, Sinodul a reafirmat sensul autentic al formulei de la Chalcedon (451) după care unirea ipostatică şi îndumnezeirea firii omeneşti în Hristos nu se face confundînd firile, ci cu stricta salvgardare a integrității lor, şi, din această perspectivă a unei umanități concrete şi integral umane în Hristos, în pofida îndumnezeirii ei, inferioritatea Fiului față de Tatăl are un sens real deplin. Deşi condamnată în Sinod, interpretarea krypto-monofizită a lui În. 14, 28 va fi reluată, şase ani mai tîrziu, de Constantin al Kerkyrei şi Ioan Eirenkos, ceea ce a condus la o reluare a sinoadelor pe această temă în 1170.

a) Sinodul general (1166)

Cele scrise şi predate odinioară de sfinţii şi de Dumnezeu purtătorii părinţi şi vestitori ai adevărului şi dascăli ai sfintei lui Dumnezeu Bisericii, iar acum din iniţiativa de Dumnezeu mişcată şi din purtarea de grijă de Dumnezeu socotită a de Dumnezeu încununatului, preaputernicului, de Dumnezeu înţelepţitului, ortodoxului, biruitorului, sacrosanctului nostru mare împărat, porfirogenet şi autocrator kyr Manuel Comnenul, clarificate şi definite de sacrul şi dumnezeiescul Sinod, reunit din porunca sa, şi orînduite a fi proclamate în această augustă zi:

- Cei ce nu înţeleg corect cuvintele sfinţilor Dascăli ai Bisericii lui Dumnezeu, şi încearcă să răstălmăcească şi să întoarcă (înţelesul) celor zise în acestea limpede şi lămurit prin harul Sf. Duh, să fie anatema.

- Celor ce primesc aceea că cuvîntul lui Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu şi Mîntuitorul nostru: „Tatăl Meu este mai mare decît Mine” (In. 14, 28), a fost zis, între alte interpretări ale Sfinţilor Părinţi, şi cu referire la umanitatea Sa după care a şi pătimit, aşa după cum vestesc expres Sfinţii Părinţi în multe din de Dumnezeu inspiratele lor scrieri, şi mai zic că Acelaşi Hristos a pătimit după trupul Lui, veşnică să fie memoria.

- Cei ce cugetă şi zic că îndumnezeirea firii asumate a constat dintr-o transformare a firii omeneşti în dumnezeire, şi care nu înţeleg că din însăşi virtutea unirii trupul Domnului participă la demnitatea şi maiestatea divină, este închinat cu o unică închinare în Dumnezeu Cuvîntul care şi L-a asumat, şi este de aceeaşi cinste, de aceeaşi slavă, de viaţă făcător, de acelaşi renume, de acelaşi scaun cu Dumnezeu Tatăl şi Prea Sfîntul Duh, fără a deveni însă cu toate acestea de-o-fiinţă cu Dumnezeu încît să iasă din proprietăţile sale naturale de creat, circumscris şi din celelalte proprietăţi contemplate în firea omenească a lui Hristos, şi să se transforme astfel în fiinţa dumnezeirii, pentru că din aceasta s-ar putea trage concluzia

sau că Înomenirea şi Patimile Domnului au avut loc doar în aparență şi nu în realitate, sau că a pătimit însăşi Dumnezeirea celui Unul Născut, să fie anatema.

- Celor ce zic că trupul Domnului cel preaînălțat şi ridicat mai presus de toată cinstea – ca unul care în virtutea unirii supreme în mod neschimbat, nealterat, neamestecat şi nemutat, a devenit, din pricina unirii ipostatice, egal cu Dumnezeu (*homoteos*), rămînînd pururea neseparat şi indisociabil de Dumnezeu Cuvîntul Care L-a asumat –, este cinstit cu acelaşi renume cu El, şi închinat cu o unică închinare, fiind aşezat pe tronurile împărăteşti şi dumnezeieşti de-a dreapta tatălui ca unul îmbogățit cu măririle Dumnezeirii, dar cu salvgardarea (necontenită) a proprietăților firii, veşnică fie memoria.

- Cei ce resping zicerile Sf. Părinți, şi anume cele proferate întru apărarea dogmelor celor drepte ale Bisericii lui Dumnezeu de către Atanasie, Chiril, Ambrozie, de Dumnezeu grăitorul prea sfîntul papă al Romei celei Vechi Leon, şi de ceilalți (toți), şi nu vor să primească (întocmai) actele Sinoadelor Ecumenice al IV-lea şi al VI-lea, să fie anatema.

b) Contra lui Constantin al Kerkyrei (1170)

Anatematismele alcătuite la cîțiva ani după cele sancționate şi dogmatizate referitor la „Tatăl Meu este mai mare decît Mine” (In. 14, 28), contra celor ce se împotrivesc şi contrazic fără ştiință şi fără evlavie acestea, (şi cu care conglăsuia pe atunci şi fostul Mitropolit al Kerkyrei, Constantin, nepot al arhiepiscopului Bulgariei, care însă şi el după mai mulți ani a fost reprimit în Biserică, după ce s-a lepădat de unii ca aceia şi s-a alăturat celor drept cugetători anatematizînd cele dogmatizate şi grăite de el odinioară cu răutate şi fără evlavie):[213]

[213] Revenirea ulterioară a lui Constantin al Kerkyrei şi reabilitarea sa, ca urmare a acceptării deciziilor dogmatice de la 1166, au antrenat în unele

- Cei ce nu primesc cuvîntul adevăratului Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos: „Tatăl Meu este mai mare decît Mine”, după diferitele moduri în care l-au explicat Sfinții Părinți – unii zicînd că aceasta s-a zis după dumnezeirea (Lui) cu referire la aspectul cauzat al naşterii Sale din Tatăl, alții că după proprietățile naturale ale trupului celui asumat de El şi enipostaziat în dumnezeirea Lui, adică cu referire la (însuşirile acestuia de) creat, circumscris, muritor şi celelalte afecte naturale şi ireproşabile din pricina cărora Domnul putea zice că Tatăl este mai mare decît El Însuşi –, şi zic că acest cuvînt trebuie înțeles (ca fiind valabil) doar atunci cînd, prin pură intelecție (sau operație mintală), trupul (lui Hristos) este cugetat separat de Dumnezeire, ca şi cum n-ar fi unit cu ea, şi care nu iau aici distincția pur intelectuală, aşa cum a fost ea întrebuințată de Sfinții Părinți, adică (ca valabilă doar) atunci cînd e vorba de condiția Lui de rob şi de neştiința Lui (umană) – întrucît (Părinții) nu sufereau ca trupul egal şi de-o-cinstire cu Dumnezeu al lui Hristos să fie necinstit prin astfel de expresii – ci zic că şi proprietățile naturale care aparțin în mod real trupului Domnului celui enipostaziat în Dumnezeirea Sa şi rămînînd (pururea) nedespărțit de ea, trebuie luate după unire ca valabile doar prin simplă intelecție mintală, ca unii ce dogmatizează despre cele nesubsistente şi mincinoase acelaşi lucru ca şi despre cele subsistente şi adevărate, să fie anatema.

- Cele zise cu răutate şi fără evlavie de fostul mitropolit al Kerkyrei, Constantin, nepotul arhiepiscopului Bulgariei, şi anatematizate apoi de el, să fie anatema.

- Toți care cugetă astfel de lucrări, să fie anatema.

- Fostul mitropolit al Kerkyrei, Constantin, nepotul arhiepiscopului Bulgariei, care dogmatizează cu răutate şi lipsă de evlavie (sau: Cei ce dogmatizează cu răutate şi lipsă

---

manuscrise modificări în consecință ale textului anatematismelor, modificări pe care le semnalăm în paranteze.

de evlavie) despre cuvîntul adevăratului Dumnezeu şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos: „Tatăl Meu este mai mare decît Mine” şi nu cugetă nici nu zic(e) că acesta este luat de Sfinții şi de Dumnezeu purtătorii Părinți în mai multe înțelesuri evlavioase, între altele (înțelegîndu-l) cu referire la trupul cel asumat de Fiul Cel Unul Născut al lui Dumnezeu din Sfînta Fecioară şi de Dumnezeu Născătoarea, şi enipostaziat în Dumnezeirea Lui, fără amestecare, avînd (salvgardate) şi după unirea nedespărțită însuşirile proprii cu referire la care Domnul a numit pe Tatăl mai mare decît Sine, şi rămînînd în acelaşi timp împreună-închinat şi împreună-mărit întru o singură închinare ca unul egal cu Dumnezeu (*homotheos*) şi de aceeaşi cinstire cu Tatăl şi Prea Sfîntul Duh; şi care susțin(e) dimpotrivă că nu se cade a înțelege acest cuvînt (ca valabil) atunci cînd Domnul este conceput ca ipostas unic avînd cele două firi unite, ci doar atunci cînd, prin intelecție pur mintală, trupul Lui este considerat separat de Dumnezeire şi socotit în mod abstract ca al oricărui om, şi aceasta în vreme ce marele în teologie (Ioan) Damaschin învață că distincția pur intelectuală se aplică atunci cînd despre trupul lui Hristos se zice ceva ce nu constituie o proprietate naturală a Lui, doar spre a indica condiția Lui de rob sau neştiința Lui (umană),[214] şi care nu vrea (vor) deci să urmeze sfintelor Sinoade Ecumenice al IV-lea şi al VI-lea, care au dogmatizat în mod corect şi evlavios despre cele două firi unite în mod neamestecat în Hristos, şi au învățat Biserica lui Hristos dreapta credință (ortodoxia), ca unul (unii) ce a (au) alunecat astfel în diferite erezii, să fie anatema.

- Toți cei ce cugetă în acord cu Constantin, nepotul arhiepiscopului Bulgariei, şi sînt afectați şi întristați pentru depunerea lui, dar nu atît din iubire compătimitoare, ci pentru că sînt împreună înşelați prin impietatea lui, să fie anatema.

---

[214] *De fide ort.* III, 21; P. G. 94, 1048 B-1089 C.

c) Contra lui Ioan Eirenikos (1171)

- Prea ignorantul pseudomonah şi în deşert luptător Ioan Eirenikos şi scrierile alcătuite de el împotriva dreptei credințe, şi (toți) cei ce-l îmbrățişează pe acesta şi sînt de părere şi zic că nu cu referire la umanitatea enipostaziată în Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos şi unită cu Dumnezeirea lui la mod inseparabil, nedespărțit şi neamestecat, a zis El, ca om desăvîrşit, cuvîntul din sfintele lui Evanghelii: „Tatăl Meu este mai mare decît Mine", ci aceasta s-a zis de către El potrivit umanității Lui atunci cînd aceasta este considerată prin intelecție pur mintală ca dezbrăcată şi cu totul separată de dumnezeirea Lui, ca şi cum n-ar fi unită cu ea şi fiind luată exact ca şi firea noastră (umană) comună, să fie anatema.

C. SYNODIKONUL EPOCII PALEOLOGILOR

8. Contra lui Varlaam şi Akindynos (1351)[215]

Varlaam şi Akindynos, ucenicii şi urmaşii lui să fie anatema

Capetele împotriva lui Varlaam şi Akindynos

- Cei ce cugetă şi zic că strălucirea (ce s-a făcut) din Domnul la Dumnezeiasca Lui Schimbare la Față este, cînd o lumină oarecare, arătare fără consistență, creatură şi fantasmă ce a strălucit doar pentru scurtă vreme stingîndu-se apoi într-o clipită, cînd însăşi ființa lui Dumnezeu, ca unii care, aderînd la aceste contradictorii şi imposibile susțineri, se arată nebuni de nebunia lui Arie, care tăia pe Unul Dumnezeu şi unica Dumnezeire în creată şi necreată, şi se pun de acord cu

[215] Actele Sinodului din 1351, cel mai important din seria sinoadelor zise isihaste sau palamite (1341, 1347, 1351, 1368), în P. G. 151, 717-768; detalii şi comentarii la D. Stăniloaie, *Viața şi învățătura Sf. Grigorie Palama*, Sibiu, 1938, p. 217-236, J. Meyendorff, *Introduction à l'etude de Gregoire Palamas*, Paris, 1959, p. 141-153 şi Gouillard, *op. cit*., p. 239-252; cf. şi *Mărturisirea de credință a Sf. Grigorie Palama, traducere şi prezentare istorico-simbolică* de lic. Ioan I. Ică, „Mitropolia Ardealului", 29 (1984), nr. 7-8, p. 476-490.

nelegiuita impietate a Masalienilor, care zic că ființa dumnezeiască e vizibilă, şi nu mărturisesc, potrivit celor teologhisite cu dumnezeiască insuflare de Sfinți şi cu modul evlavios de a cugeta al Bisericii, că aceea preadumnezeiască lumină nu este nici creatură, nici ființa lui Dumnezeu, ci har, strălucire şi energie naturală necreată, emanînd pururea şi fără separație din însăşi ființa dumnezeiască, să fie anatema.[216]

- Încă şi cei ce cugetă şi zic că Dumnezeu nu are nici o energie naturală ci numai ființă, şi socotesc că ființa dumnezeiască şi energia (lucrarea) dumnezeiască sînt identice şi absolut indistincte, şi gîndesc că nu există nici o diferență între ele cu privire la ceva, ci aceeaşi realitate se zice la ei cînd ființă cînd lucrare, ca unii ce suprimă fără judecată însăşi ființa dumnezeiască împingînd-o în neființă – căci dascălii bisericii vorbesc în termeni precişi că numai neființa este lipsită de energie –, şi care mai sînt bolnavi şi de cele ale lui Sabelie, cutezînd a înnoi acum cu privire la ființa şi lucrarea dumnezeiască vechea contradicție, confuzie şi amestecare a aceluia în ce priveşte cele trei ipostase ale Dumnezeirii, fuzionîndu-le în mod asemănător şi pe acestea (adică ființa şi lucrarea) în mod neevlavios, şi nu mărturisesc, potrivit celor teologisite cu dumnezeiască insuflare de Sfinți şi cu modul evlavios de a cugeta al Bisericii, că în Dumnezeu există atît ființa cît şi energia naturală a acesteia, după cum au limpezit cei mai mulți dintre sfinți, dar în mod lămurit mai cu seamă cei de la sfîntul al VI-lea Sinod Ecumenic, care s-a întrunit în întregime în chestiunea referitoare la cele două energii şi voinți, dumnezeiască şi omenească, ale lui Hristos, şi care nici nu vor să înțeleagă că aşa cum între ființa şi

[216] Un manuscris inserează aici un articol ce adaptează formula introdusă în mărturisirea de credință solicitată episcopilor la hirotonie de către sinodul din 1347; formula este reluată şi de S 9 al „*omologhiei*” Sf. Grigorie Palama, ca şi în *Synaxarul Duminicii II* din Postul Mare din Triod.

energia dumnezeiască există o unire neamestecată, tot aşa există între ele şi o diferență în unele privințe, dar care nu crează între ele interval sau distanță, mai cu seamă în ce priveşte însuşirile de cauză şi cauzat, neparticipabil şi participabil, primele revenind ființei iar cele de al doilea energiei; deci, unii care proferează în mod neevlavios unele ca acestea, să fie anatema.

- Încă şi cei ce cugetă şi zic că toată puterea şi energia triipostaticei Dumnezeiri este creată, ca unii care de aici ne silesc să credem că este creată însăşi ființa dumnezeiască – căci energia creată, potrivit Sfinților, va vădi drept creată şi firea (din care emană) iar energia necreată va caracteriza ființa necreată –, şi de aici sînt în primejdie de a cădea cu totul în ateism, ca unii ce atribuie credinței celei curate şi ireproşabile a creştinilor mitologia elenică şi adorarea creaturilor, şi nu mărturisesc, potrivit celei teologhisite cu dumnezeiască insuflare şi cu modul evlavios de a cugeta al Bisericii, că toată puterea şi energia naturală a Dumnezeirii celei triipostatice este necreată, să fie anatema.

- Încă şi cei ce cugetă şi zic că prin această (distincție) se face o anumită compoziție în Dumnezeu, şi nu cred învățăturii Sfinților care învață că de la cele ale firii nu se face în fire nici o compoziție, şi deci ne defăimează nu numai pe noi ci şi pe toți Sfinții care învață în termeni precişi şi multe rînduri atît simplitatea şi necompoziția în Dumnezeu, cît şi diferența ființei şi energiei dumnezeieşti, şi că această diferență nu deteriorează cu nimic şi de fel simplitatea dumnezeiască – căci n-ar fi putut întreprinde (Părinții) a teologhisi astfel împotriva lor înşişi –; deci, cei ce grăiesc aceste lucruri deşarte şi nu mărturisesc potrivit celor teologhisite cu dumnezeiască insuflare de Sfinți şi cu modul evlavios de a cugeta al Bisericii, că dimpreună cu această diferență vrednică de cele divine se conservă în mod frumos şi simplitatea divină, să fie anatema.

- Încă şi cei ce cugetă şi zic că numele „dumnezeire”

se zice numai pentru ființa dumnezeiască şi nu mărturisesc potrivit celor teologhisite cu dumnezeiască insuflare de Sfinți şi cu modul evlavios de a cugeta al Bisericii, că acesta se atribuie nu mai puțin şi energiei dumnezeieşti, şi astfel, cînd cineva zice „Dumnezeire”, el cinsteşte în multe feluri unica Dumnezeire a Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh, atît ființa cît şi energia lor, precum ne-au învățat dumnezeieştii noştri inițiatori în misterele divine, să fie anatema.

- Încă şi cei ce cugetă şi zic că ființa dumnezeiască este participabilă, ca unii ce nu se ruşinează a introduce în Biserica noastră nelegiuita impietate a Masalienilor care au fost bolnavi de această părere în vechime, şi nu mărturisesc potrivit celor teologhisite cu dumnezeiască insuflare de Sfinți şi cu modul evlavios de a cugeta al Bisericii, că ființa Dumnezeiască este absolut incomprehensibilă şi neparticipabilă, dar harul şi energia dumnezeiască sînt participabile, să fie anatema.

Toate impioasele lor tratate şi înscrieri, să fie anatema.[217]

- Lui Andronic Paleologul, slăvitul şi fericitul nostru împărat, care a reunit primul Sinod (iulie 1341) împotriva lui Varlaam, prezidînd în mod nobil Biserica lui Hristos şi acel sacru Sinod prin fapte, cuvinte şi admirabile discursuri pronunțate cu propria sa gură, întărind dogmele evanghelice şi apostolice, şi depunînd şi dezavuînd public pe mai sus-zisul Varlaam dimpreună cu ereziile şi scrierile lui şi cu glasurile lui deşarte împotriva credinței noastre, ca unuia care în mijlocul acestor sacre lupte şi isprăvi pentru dreapta credință a schimbat (la numai cîteva zile mai apoi) în mod fericit viața

[217] După 1351 în acest loc s-au inserat în „Synodikon” alte 4 anatematisme condamnînd alte patru personaje principale, implicate în ultima fază a controverselor palamite: Isaac Argyros, Nikephoros Gregora, Prohor Kydones (condamnat în Sinodul din 1368 care la canonizat pe Grigorie Palama: tom. P. G. 151, 693-716) şi fratele lui, Demetrios Kydones; textul lor la Gouillard *op. cit.*, p. 85-89, respectiv, p. 246-249 (comentar).

aceasta trecînd la viața cea bună şi fericită, veşnică fie memoria.

- Lui Grigorie, preasfîntul mitropolit al Tesalonicului,[218] care în Sinodul cel din Marea Biserică a depus pe Varlaam şi Akindynos, conducătorii şi născocitorii noilor erezii, împreună cu perversa asociație din jurul lor, care au cutezat să numească creatură energia şi puterea naturală şi inseparabilă a lui Dumnezeu, şi simplu-zis toate proprietățile naturale ale Sfintei Treimi, ca şi lumina neapropiată care a strălucit din Hristos pe munte, întreprinzînd să introducă cu răutate în Biserica lui Hristos o dumnezeire creată, Ideile platonice, şi acele mituri elenice; care a luptat cu înțelepciune şi curaj pentru Biserica obştească a lui Hristos şi pentru dogmele cele adevărate şi infailibile ale ei despre Dumnezeire în scrieri, în discursuri şi în discuții proclamînd neîncetat o unică Dumnezeire şi un Dumnezeu triipostatic, cu energie şi voință, atotputernic şi necreat întru toate cele ale sale, potrivit Dumnezeieştilor Scripturi şi a teologilor şi exegeților (din vechime), adică (urmînd) lui Atanasie şi Vasilie, Grigorie, Ioan şi Grigorie, şi de asemenea lui Chiril şi înțeleptului Maxim, (lui Ioan) oracolului dumnezeiesc celui din Damasc, ca şi (tuturor) celorlalți Părinți şi Dascăli ai Bisericii lui Hristos, arătîndu-se prin cuvinte şi fapte a fi părtaşul şi tovarăşul, ecoul, emulul şi aliatul tuturor acestora, veşnică să fie memoria.[219]

- Tuturor celor ce au luptat pentru Ortodoxie împreună cu slăvitul şi fericitul nostru împărat (Andronic) şi după el, şi

[218] Elogiul special al Sf. Grigorie Palama ce apare în toate redacțiile cunoscute ale „Synodikonului” a fost inserat între aclamațiile Sinodului din 1351 de către Sinodul din 1368 care l-a canonizat solemn.

[219] Unele manuscrise înregistrează în acest loc şi elogiul arhiepiscopului Nil Cabasila, efemerul succesor al lui Palama ca arhiepiscop al Tesalonicului. Introducerea sa se datorează probabil faptului că, împreună cu Philotheos Kokkinos, Nil redactase tomosul sinodal din 1351; textul lui la Gouillard, *op. cit.*, p. 89.

au susținut cu vitejie Biserica lui Hristos în cuvinte şi discuții, scrieri şi învățături, cuvînt şi faptă, combătînd şi dezavuînd împreună perversele şi cele cu multe înfățişări erezii ale lui Varlaam şi Akindynos şi pe cei ce cugetau la fel cu aceştia, şi care au proclamat cu strălucire dogmele apostolice şi patristice ale dreptei credințe fiind pentru acestea calomniați, defăimați şi ocărîți de oameni rău famați dimpreună cu Sfinții teologi şi purtătorii de Dumnezeu Părinți şi Dascăli ai noştri, veşnică fie memoria.

- Celor ce mărturisesc Un Dumnezeu triipostatic atotputernic şi necreat nu numai după ființă şi ipostasuri, ci şi după energie, şi zic că dumnezeiasca energie iradiază în mod nedespărțit din dumnezeiască ființă, indicînd prin „iradiază" distincția negrăită, iar prin „în mod nedespărțit" unirea lor mai presus de fire, după cum a proclamat şi Sfîntul Sinod al VI-lea Ecumenic, veşnică fie memoria.

- Celor ce mărturisesc că Dumnezeu aşa cum este necreat şi fără de început după ființă este tot aşa şi după energie – luînd aici expresia „fără de început" (*ánarchos*) cu referire la timp (nu la principiu) – şi zic că după ființa sa dumnezeiască Dumnezeu este cu totul neparticipabil şi incomprehensibil, dar pentru cei vrednici este participabil după energia sa dumnezeiască şi îndumnezeitoare, după cum zic teologii Bisericii, veşnică fie memoria.

- Celor ce mărturisesc că lumina ce a strălucit pe munte la Schimbarea la Față a Domnului este lumină neapropiată, lumină infinită şi revărsare neînțeleasă a dumnezeieştii splendori, slavă negrăită, slavă supremă a dumnezeirii, slavă primordială şi atemporală a Fiului, împărăție a lui Dumnezeu, frumusețe adevărată şi vrednică de iubire în jurul firii celei dumnezeieşti şi fericite, slavă naturală a lui Dumnezeu, şi Dumnezeire a Tatălui şi a Duhului strălucind în Fiul cel Unul Născut, aşa cum au grăit dumnezeieşti şi de Dumnezeu Purtători Părinții noştri Atanasie şi Vasilie cel Mare, Grigorie Teologul, Ioan

Hrisostom şi Ioan Damaschin, drept pentru care slăvesc această preadumnezeiască lumină ca necreată, veşnică fie memoria.

- Celor ce slăvesc lumina Schimbării la Faţă a Domnului ca necreată pentru motivele cele mai înainte zise, şi totuşi nu zic că aceasta este fiinţa cea mai presus de fiinţă a lui Dumnezeu – întrucît aceea rămîne cu totul nevăzută şi neparticipabilă, căci „pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată” (In. 1, 18), adică aşa cum este El în firea Lui, zic teologii – ci o numesc mai degrabă slavă naturală a fiinţei celei mai presus de fiinţă iradiind în mod nedespărţit din aceea, şi arată celor curăţiţi cu mintea pentru iubirea de oameni a lui Dumnezeu, slavă cu care Domnul şi Dumnezeul nostru va veni la a doua şi înfricoşătoarea Venire să judece viii şi morţii, după cum zic teologii Bisericii, veşnică fie memoria.

9. Reluarea şi finalul Synodikonului Icoanelor
Anatemele de la Niceea (787)[220]

- Toţi ereticii să fie anatema.

- Sinedriul,[221] cel ce s-a aprins cu mînie împotriva cinstitelor icoane, să fie anatema.

- Cei ce iau zicerile dumnezeieştii Scripturi împotriva idolilor ca zise pentru cinstitele icoane ale lui Hristos Dumnezeul nostru şi ale Sfinţilor Lui, să fie anatema.

- Cei ce sînt în comuniune cu bună ştiinţă cu cei ce ocărăsc şi necinstesc augustele icoane, să fie anatema.

- Cei ce zic că creştinii se apropie de icoane ca de nişte zei să fie anatema.

---

[220] Primele şapte anatematisme de aici sînt extrase din actele Sinodului VII ecumenic; cf. Mansi XIII, 397, 416.

[221] E vorba de marele sinod iconoclast de la Hieria-Vlaherne (754).

- Cei ce zic că un altul,[222] afară de Hristos Dumnezeul nostru, ne-a slobozit din rătăcirea idolatră, să fie anatema.

- Cei ce cutează să zică că (prin icoane) Biserica sobornicească a acceptat idoli, ca unii ce răstoarnă misterul (Întrupării) şi astfel însăşi credinţa creştină, să fie anatema.

- Dacă cineva ia apărarea unui adept al ereziei detractorilor creştinilor,[223] fie el în viaţă, fie mort în aceasta, să fie anatema.

- Dacă cineva nu se închină Domnului nostru Iisus Hristos celui circumscris în icoană după umanitate, să fie anatema.

10. Polychronia şi Euphemia
Epilog euhologic[224]

---

[222] La Sinodul de la Hieria, împăratul iconoclast Constantin V (740-776) Copronimul fusese aclamat drept „nimicitor al idolatriei"; Mansi, XIII, 353 C.

[223] Epitet aplicat iconomahilor de la Sinodul VII ecumenic încoace, cînd s-a precizat oficial că respingerea icoanelor echivalează cu tăgăduirea fundamentului ei: Întruparea.

[224] „Synodikonul" se încheie ca un epilog solemn, alcătuit din aclamaţiile festive ale basileilor şi patriarhilor ortodocşi în viaţă (cu formula „*pollà tà éte*", mulţi ani trăiască) sau defuncţi (cu formula „*aionia he mnemé*, veşnică fie memoria), începînd cu 843, data reconcilierii celor două puteri ale „basilieii" creştine dezbinate de iconoclasm. „Synodikonul" aclamă astfel în trei serii:

a) împăraţii bizantini ortodocşi de la Mihail III (842-867) şi Theodora (842-856) la Manuel II Paleologul (1391-1425) cu trei omisiuni avînd valoarea unor „damnatio memoriae": Andonic I Comnenul (1183-1185) pentru crimele sale, Mihail VIII Paleologul (1259-1282) pentru a fi semnat şi impus „unirea" de la Lyon (1274) şi Ioan IV Laskaris (1258-1261) exclus din diptice de acelaşi Mihail VIII, rivalul lui politic şi dinastic;

b) împărătesele bizantine de la Eudoxia Ingerina la Maria Paleologhina, soţia lui Ioan VIII Paleologul, cu unele emisiuni;

c) patriarhii ortodocşi ai Constantinopolului de la Germanos I (715-730) la Euthymios II (1408-1416); din pomelnicul lor sînt omişi patriarhii iconoclaşti dintre 730-784 şi 815-843, Vasilios I Skamandrenos (970-974) depus, cei cinci patriarhi dintre 1147-1157; din intervalul 1244-

Sfînta Treime i-a mărit pe ei!

Cerînd lui Dumnezeu să fim şi noi instruiţi şi întăriţi prin luptele, întrecerile şi învăţăturile lor cele pînă la moarte pentru cauza evlaviei, şi rugîndu-L să ne arate pînă la sfîrşit imitatori ai vieţuirii lor celei îndumnezeite, să ne învrednicim şi noi de cele cerute prin harul şi milele marelui şi întîiului nostru Arhiereu, Hristos adevăratul Dumnezeul nostru, prin mijlocirile preaslăvitei Stăpînei noastre de Dumnezeu Născătoare şi Pururea Fecioarei Maria, ale îngerilor celor deiformi şi ale tuturor Sfinţilor. Amin.

Traducere şi prezentare
de Drd. Ioan I. Ică[225]

1303 apar menţionaţi doar Arsenios (1255-1259; 1261-1265) şi Iosif I (1265-1275; 1282-1283), fiind omişi Nikephor II (1261-1262), Germanos III (1265-1267) Ioan XI Bekkos (1275-1282), Gregorios II Kyprios (1283-1289) şi Ioan XII Cosmas (1294-1303), omisiuni ce reflectă criza internă a Bisericii bizantine provocată de schisma arsenită şi „unirea” de la Lyon (1274); mai sînt omişi apoi Nifon (1310-1314), Ioan XIII Glykys (1315-1319), depuşi pentru motive infame, şi Ioan XIV Kalekas (1334-1347), depus ca akindyst de Sinodul din 1347; de elogii speciale se bucură Philotheos (1353-1354; 1364-1376) şi Nil (1379-1388), panegiriştii Sf. Grigorie Palama, şi Euthymios II (1408-1416) ulterior canonizat.

Textul dipticelor şi comentarii istorice la Gouillard, *op. cit.*, p. 93-118 respectiv 235-285. Cele trei serii ale Eufemiilor sau dipticelor „Synodikonului” reprezintă o expresie solemnă a vocaţiei inseparabile a Bisericii şi Statului, a simfoniei necesare între autoritatea civilă-politică şi religios-spirituală în Imperiul bizantin.

[225] Text redat din revista *Mitropolia Ardealului*, ANUL XXX, Nr. 7-8, iulie-august 1985, Arhiepiscopia Ortodoxă Română, Sibiu.

BIBLIOGRAFIE

1. Achimescu, Nicolae, *Noile mişcări religioase*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2002, 318 pagini.

2. *** *Antihristica. Semnele venirii lui Antihrist şi sfârşitul lumii*, ediţia a III-a, Mânăstirea Bistriţa, 96 pagini.

3. Antim, Radu, *Societatea „Martorii lui Iehova” în contextul fenomenului sectar*, Ed. Arhidiecezană, Cluj-Napoca, 1996, 88 pagini.

4. Askevis-Leherpeux, Francoise, *La superstition*, Presses Universitaires de France, 1998, 128 pagini.

5. Barrow, John, D., *Originea universului*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1994, 152 pagini.

6. Barrow, John; Tipler, Frank, J., *Principiul antropic cosmologic*, Ed. Tehnică, Bucureşti, 2001, 752 pagini.

7. Bartolomeu I, Patriarhul ecumenic de Constantinopol, *Biserica şi problemele lumii de azi. Vocaţia universală a ortodoxiei*, Ed. Trinitas, Iaşi, 1997, 240 pagini.

8. Berdiaev, Nicolae, *Adevăr şi revelaţie*, Ed. de vest, Timişoara, 1993, 196 pagini.

9. Berdiaev, Nicolae, *Împărăţia spiritului şi împărăţia cezarului*, Ed. Amarcord, Timişoara, 1994, 256 pagini.

10. Berdiaev, Nicolae, *Sensul creaţiei*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1992.

11. Berdiaev, Nicolae, *Un nou ev mediu*, Ed. Omniscop, Craiova, 1995, 136 pagini.

12. Boia, Lucian, *Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr şi ficţiune*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1998, 176 pagini.

13. Boia, Lucian, *Sfârşitul lumii. O istorie fără sfârşit*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1999, 264 pagini.

14. Bon, Gustave le, *Psihologia mulțimilor*, Ed. Antet, fără an, (ISBN 973-99336-2-9), 104 pagini.

15. Bonardel, François, *Hermetismul*, Editura de vest, Timişoara, 1992, 152 pagini.

16. Branişte, Ene, Pr. Prof. Dr., şi Branişte, Ecaterina, Prof., *Dicționar enciclopedic şi de cunoştințe religioase*, Ed. Diocezană Caransebeş, Caransebeş, 2001.

17. Bria, Ion, Pr. Prof. Dr., *Dicționar de teologie ortodoxă A-Z*, EIBMBOR, Bucureşti, 1994.

18. Bria, Ion, Pr. Prof., *Teologia ortodoxă în România contemporană*, Ed. Trinitas, Iaşi, 2003, 136 pagini.

19. Chaunu, Pierre, *Civilizația Europei clasice*, Ed. Meridiane, Bucureşti, 1980, 3 volume, 384 + 376 + 268 pagini.

20. Chifăr, Nicolae, Preot, *Istoria creştinismului*, 3 volume, Ed. Trinitas, 1999, 2000, 2002.

21. Chrysostomos, Arhiepiscop, *Relațiile dintre ortodocşi şi romano-catolici, de la cruciada a IV-a până la controversa isihastă*, Ed. Vremea, Bucureşti, 2001, 240 pagini.

22. Christensen, Damascene, *Father Seraphim Rose His Life and Works*, St. Herman Brotherhood, 2003, 1142 pagini.

23. Comănescu, Radu; Dobrescu, Emilian, M., *Istoria francmasoneriei* (926-1960), Ed. Tempus, Bucureşti, 1992, 280 pagini.

24. Comănescu, Radu; Dobrescu, Emilian, M., *Istoria francmasoneriei,* vol. III (1960-1968), Ed. Tempus, Bucureşti, 1995, 320 pagini.

25. Comănescu, Radu; Dobrescu, Emilian, M., *Francmasoneria. O nouă viziune asupra lumii civilizate*, vol. I, Bucureşti, 1992, 184 pagini.

26. Crainic, Nichifor, *Nostalgia paradisului*, Ed. Moldova, Iaşi, 1994, 330 pagini.

27. Crainic, Nichifor, *Ortodoxie şi etnocrație*, Ed.

Albatros, Bucureşti, 1997, 190 pagini.
28. Crainic, Nichifor, *Zile albe – zile negre*, memorii I, Casa editorială Gândirea, Bucureşti, 1991, 390 pagini.
29. Dobridor, Ilariu, *Decăderea dogmelor. Cum au dizolvat evreii cultura europeană*, Ed. Fronde, 1999, 272 pagini.
30. Dogaru, Petru, *Casa regală, femeile fatale, masoneria şi dictatorii secolului XX*, Ed. Aldo-Press şi Triton, Bucureşti, 2002, 624 pagini.
31. Edighoffer, Roland, *Rosicrucienii*, Editura de vest, Timişoara, 1995, 188 pagini.
32. Eliade, Mircea, *Fragmentarium*, Ed. Destin, 1990, 200 pagini.
33. Eliade, Mircea, *Istoria credințelor şi ideilor religioase*, Ed. Ştiințifică şi enciclopedică, Bucureşti, 1988, 360 pagini.
34. Epperson, Ralph, *Noua ordine mondială*, Ed. Alma, 1997, 288 pagini.
35. Floca, Ioan, N., Arhid. Prof. Dr., *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note şi comentarii*, 1991, 478 pagini.
36. Folescu, Cecil, *Ce este universul?*, Ed. Albatros, Buccureşti, 1998, 392 pagini.
37. Gardels, Nathan, *Schimbarea ordinii globale*, Ed. Antet, (ISBN 973-9241-65-4), 264 pagini.
38. Harper, Michael, *Lumina cea adevărată. Călătoria unui evanghelic spre Ortodoxie*, Ed. Teofania, Sibiu, 2002, 208 pagini.
39. Hristodul Aghioritul, Ieromonah, *La apusul libertății*, Ed. Sofia, Bucureşti, 1999, 194 pagini.
40. Hristodulos, Arhiepiscop al Atenei, Primat al Greciei, *Misiunea socială a Bisericii*, Ed. Trinitas, Iaşi, 2000, 144 pagini.
41. Hutin, Serge, *Alchimia*, Editura de Vest, Timişoara, 1992, 136 pagini.
42. Hutin, Serge, *Les Sociétés secretès*, Presse

Universitaires de France, 1993, 128 pagini.

43. Ionescu, Nae, *Roza vânturilor*, Ed. Roza vânturilor, Bucureşti, 1990, 454 pagini.

44. Ionescu, Nae, *Teologia. Integrala publicisticii religioase*, Ed. Deisis, Sibiu, 2003, 670 pagini.

45. *** *Istoria Bisericească universală*, vol. II, EIBMBOR, Bucureşti, 1993, 608 pagini.

46. Jacq, Christian, *Francmasoneria. Istorie şi iniţiere*, Ed. Venus şi Schei, Bucureşti-Braşov, 1994, 320 pagini.

47. Kaldor, Mary, *Războaie noi şi vechi. Violenţa organizată în epoca globală*, Ed. Antet, 1999, 192 pagini.

48. Kaminsky, Chaterine şi Kruk, Simon, *Le nouvel order international,* Presses Universitaires de France, 1993, 128 pagini.

49. Kaplan, Robert, *Anarhia care va veni*, Ed. Antet, (ISBN 973-8203-01-5), 120 pagini.

50. Kementzetzidis, Stylianos, *Viaţa şi învăţăturile cuviosului părinte Filothei Zervakos (1884-1980)*, Ed. Orthodoxos Kypseli, Tesalonic, 1994, 200 pagini.

51. Korten, David, C., *Corporaţiile conduc lumea*, Ed. Samisdat, (ISBN 973-99335-9-9), 416 pagini.

52. Leadbeater, C. W., *Partea ocultă a francmasoneriei*, Ed. Herald, Bucureşti, 1996, 224 pagini.

53. Maharaj, Rabi, R., *Moartea unui guru. O extraordinară istorisire a unui om care a căutat adevărul*, Ed. Lumina lumii, 1994, 256 pagini.

54. Maistre, Joseph de, *Istorie şi masonerie*, Ed. Amalcor, Timişoara, 1995, 216 pagini.

55. Marga, Andrei, *Filosofia unificării europene*, Ed. Biblioteca Apostrof, 1995, 260 pagini.

56. Marrs, Jim, *Guvernarea secretă a lumii*, Ed. Antet, (fără an, ISBN 973-8203-82-1).

57. Mihălcescu, Irineu, Mitropolit, *Teologia luptătoare*, ediţia a II-a, Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor, 1994, 224 pagini.

58. Milaş, Nicodim, Dr., *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, Arad, 1931.

59. Monaste, Serge, *Protocoalele de la Toronto. Națiunile Unite contra creştinismului*, Ed. Samisdat, Bucureşti, (fără an, ISBN 973-98993- 0-7, 112 pagini).

60. Mortens, Wilfried, *O Europă şi cealaltă*, Ed. Metropol, Bucureşti, 1995, 246 pagini.

61. Munteanu, Miruna şi Alexe, Vladimir, *Dosare ultrasecrete*, vol II, Ed. Omega, Bucureşti, 2000, 256 pagini.

62. Nestorescu Bălceşti, Horia, *Ordinul masonic român*, Casa de editură „Şansa" SRL, Bucureşti, 1993, 624 pagini.

63. *** *Ortodoxia şi internaționalismul religios*, Ed. Scara, 1999, 104 pagini.

64. Papandreou, Damaskinos, Dr., Mitropolitul Elveției, *Biserică, societate, lume*, Ed. Trinitas Iaşi, 1998, 324 pagini.

65. Pestroiu, David, *Martorii lui Iehova. Sunt ei creştini?*, Ed. România creştină, 1999, 228 pagini.

66. *** *Pidalion* (Cârma Bisericii), Bucureşti, 1992, 484 pagini.

67. Pierredon, Géraud de, *Istoria politică a ordinului suveran al Sf. Ioan de Ierusalim (Ordinul de Malta)*, Editura Universității Bucureşti, 1993, 152 pagini.

68. Pinay, Maurice, *Complotul împotriva Bisericii*, rezumat, Colecția Descoperiri, 1993, 44 pagini.

69. Plămădeală, Antonie, Dr., *Biserica slujitoare*, EIBMBOR, 1972, 320 pagini (Extras din rev. „Studii teologice", XXIV, 1972, p. 5-8).

70. Plămădeală, Antonie, Dr., *Biserica slujitoare*, Sibiu, 1986, 328 pagini.

71. Popovici, Justin, Sf., *Biserica ortodoxă şi ecumenismul*, Petru Vodă, 2002, 138 pagini.

72. Popovici, Justin, Arhim., *Biserica şi statul*, Schitul Sf. Serafim de Sarov, 1999, 80 pagini.

73. Popovici, Justin, Pr., *Credința ortodoxă şi viața în Hristos*, Ed. Bunavestire, Galați, 2003, 248 pagini.

74. Rădoi, Mireille, *Serviciile de informații şi decizia politică*, Ed. Triton, Bucureşti, 2003, 176 pagini.

75. Rees, Martin, *Doar şase numere. Forțele fundamentale care modelează universul*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2000, 216 pagini.

76. Rose, Serafim, Ierom., *Ortodoxia şi religia viitorului*, Chişinău, 1995, 240 pagini.

77. Rougemont, Denis de, *Partea diavolului*, Ed. Anastasia, 1994, 216 pagini.

78. Sebeok, Thomas, A., *Semnele: o introducere în semiotică*, Ed. Humanitas, 2002, 240 pagini.

79. Smolin, Lee, *Spațiu, timp, univers*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2002, 270 pagini.

80. Stănescu, N. D., *Întâmplări şi oameni din Serviciul Secret*, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 2002, 296 pagini.

81. Şeuleanu, Dragoş; Dumitriu, Carmen, *Amintirile Mitropolitului Antonie Plămădeală*, Ed. CUM, Bucureşti, 1999, 322 pagini.

82. Theodoru, Radu, *Nazismul sionist*, Ed. Alma, 1997, 232 pagini.

83. Theodoru, Radu, *România ca o pradă*, Ed. Alma, 1997, 356 pagini.

84. Tofler, Alvin şi Heidi, *A crea o nouă civilizație*, Ed. Antet, 1995, 120 pagini.

85. Trofin, Nicolae, *Strategia diabolică a forțelor oculte pentru instaurarea noii ordini mondiale*, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 1997, vol. I, 324 pagini.

86. Urzică, Mihai, *Biserica şi viermii cei neadormiți*, Ed. Anastasia, Bucureşti, 1998, 300 pagini.

87. Vasile, Danion, *Dărâmarea idolilor. Despre rătăcirile contemporane*, Ed. Bunavestire, Galați, 2002, 208 pagini.

88. Vernette, Jean, *Les sectes*, Presses Universitaire de

France, 1993, 128 pagini.

89. Vlad, Mircea, Ing., *Apocalipsa 13. Sfârşitul libertății umane*, Ed. AXIOMA EDIT, Bucureşti, 1999.

90. Volkoff, Vladimir, *Tratat de dezinformare*, Ed. Antet, (fără an), 250 pagini.

91. Würtz, Bruno, *Confruntări contemporane pe tema viitorului*, Ed. Facla, Timişoara, 1990, 320 pagini.

92. Würtz, Bruno, *New Age*, Ed. de Vest, Timişoara, 1992, 280 pagini.

93. Yallop, David, *În numele Domnului, o investigație privind asasinarea papei Ioan Paul I*, Ed. All, Bucureşti, 1997, 464 pagini.

94. Zamfirescu, Dan, *Războiul împotriva poporului român*, Ed. Roza vânturilor, Bucureşti, 1993, 368 pagini.

INDICE DE NUME

CUPRINS